

SUOMEN
TAITEILIJAJA
SEURA

SAAVUTETTAVAA TAIDETTA

Selvitys taidelainaamoiden
nykytilanteesta Suomessa

Anna Vilkuna & Kirsi Korhonen

Selvitystä on tukenut
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Esipuhe

Kuvataiteilijan ansainta perustuu neljään osa-alueeseen: apurahoihin, myyntiin, palkkatyöhön ja tekijänoikeuskorvauksiin. Kaikkia osa-alueita on tärkeä kehittää, mutta näistä selkeintä kasvupotentiaalia on myyntituloissa. Vaikka myynnin kasvattaminen ei ole helppoa, on se suomalaisessa kuvataiteessa mahdollista, kuten tämäkin selvitys osoittaa. Muilla osa-alueilla muutokset ovat hitaampia ja ne vaativat useiden tahojen yhteistä tahtoa.

Jo nyt nelisenkymmentä taidelainaamoja palvelee taiteesta ja sen ostamisesta kiinnostuneita asiakkaita ympäri Suomen. Voisiko taidelainaamojen kehittäminen parantaa taiteilijan mahdollisuuksia ansaita elantonsa taiteellisella työllä?

Kuvataiteen alueellisten myyntikanavien kehittäminen – faktoja ja työkaluja taidelainaamojen myynnin edistämiseksi -hankkeessa selvitettiin taidelainaamojen nykytilannetta, toiminnan haasteita ja kehittämiskohteita. Nyt käsillä oleva selvitys kokoaa hankkeen havainnot.

Haluan kiittää selvityksen laatintua Kaakon taiteen taidejohtajaa, FM Anna Vilkunaa asiantuntevasta työstä. Kiitos myös Suomen Taiteilijaseurassa tuottajana työskennelleelle Ville Niutaselle, joka koosti taidelainaamoille suunnatun kyselyn ja osallistui haastatteluaineiston keruuseen Anna Vilkunan ohella. Lämmin kiitos kuuluu tietysti kaikille niille taidelainaamoille, jotka osallistuivat selvityksen pohjana toimineeseen kyselyyn, sekä haastatteluihin osallistuneille.

Toivomme, että selvitys toimii työkaluna ja kimmokkeena alan yhteiselle kehittämiselle.

Helsingissä 29.8.2018

KIRSI KORHONEN

Suomen Taiteilijaseuran toiminnanjohtaja

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
Sisällysluettelo	3
Selvityksen tausta ANNA VILKUNA	4
Mikä on taidelainaamo? ANNA VILKUNA	5
Taidelainaamot Suomessa ANNA VILKUNA	9
Taidelainaamon roolit ANNA VILKUNA	22
Asiakas ANNA VILKUNA	25
Kyselytutkimus suomalaisten suhtautumisesta taidelainaamoihin KIRSI KORHONEN	27
Menestymisen eväät ANNA VILKUNA	29
Ehdotukset taidelainaamotoiminnan kehittämiseksi ANNA VILKUNA	34
Selvitys lyhyesti ANNA VILKUNA	35
Lähteet	38
Liitteet	38

Selvityksen tausta

Selvitys on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Kuvataiteen alueellisten myyntikanavien kehittäminen – faktoja ja työkaluja taidelainaamoiden myynnin edistämiseksi-projektia. Selvityksen on tehnyt yhteistyössä Kaakon taide ja Suomen Taiteilijaseura. Pääosan selvityksestä on tehnyt Kaakon taiteen taidejohtaja Anna Vilkuna. Taidelainaamoja koskevan kyselytutkimuksen koosteen on kirjoittanut Suomen Taiteilijaseuran toiminnanjohtaja Kirsi Korhonen.

Selvityksessä puhutaan taidelainaamoista yleensä ilman nimiä. Selvityksen liitteenä on taulukko, jossa on kaikkien tiedossa olevien taidelainaamoiden viralliset nimet ja niiden taustatahot, mikäli tieto on olemassa. Taulukosta löytyy myös tieto, miltä taidelainaamoilta on kerätty tietoa selvityksen tekemistä varten.

Aineisto

Selvityksen tärkein aineisto on taidelainaamoille tehty Webropol-pohjainen kysely sekä haastattelut. Kysely lähetettiin 35 taidelainaamolle maaliskuussa 2016. Vastausaikaa kyselyyn oli 7.–21.3.2016. Vastausaikaa pidennettiin useamman kerran ja viimeiset vastaukset saatiin kesäkuussa 2016. Yhteensä 25 taidelainaamoa vastasi kyselyyn. Osalta taidelainaamoja kysyttiin jälkepäin tarkennuksia vastauksiin.

Kyselyn lisäksi tehtiin kahdeksan teemallista haastattelua. Läsnä haastatteluissa oli aina taidelainaamon hoitaja, mutta joissakin tapauksissa mukana oli myös omistavan tahon edustaja. Yksi haastattelu tehtiin Skypen ja puhelimen välityksellä, jolloin taidelainaamon hoitajaa ja taiteilijaseuran puheenjohtajaa haastateltiin erikseen.

Haastattelut perustuivat samaan kysymysrunkoon, mutta poikkesivat toisistaan sen perusteella mitä ja miten taidelainaamot olivat vastanneet kyselyyn. Haastatteluiden tarkoitus oli saada esiin tarkempaa ja syvempää tietoa taidelainaamoiden toiminnasta sekä niiden hyvistä käytännöistä että ongelmakohtista.

Kun selvityksessä viitataan taidelainaamoihin lukumäärillä, viitataan yleensä niihin taidelainaamoihin, jotka ovat vastanneet kyselyyn ja/tai joita on haastateltu, yhteensä 25 taidelainaamoon. Kaikki taidelainaamot eivät ole vastanneet jokaiseen kysymykseen, joten viitattu lukumäärä saattaa olla jotakin muuta kuin 25. Selvityksen tiedot ovat joko vuodelta 2015 tai 2016.

Keväällä 2018 Suomen Taiteilijaseura pyysi luvat selvityksen julkaisemiseen kyselyyn vastanneilta ja haastatteluun osallistuneilta taidelainaamoilta. Aineiston käyttö edellyttää, että taidelainaamot eivät ole tunnistettavissa.

Suomen Taiteilijaseura tilasi TNS Gallup Oy:ltä kyselytutkimuksen suomalaisten suhtautumisesta taidelainaamoihin. Kysely toteutettiin elokuussa 2016 ja sen raportointi valmistui 16.9.2016. Kyselyyn vastasi 1459 15–79-vuotiasta henkilöä, jotka asuvat lähinnä suurissa kaupungeissa (Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kouvola, Lahti, Lappeenranta, Nokia, Porvoo, Rauma, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa ja Vantaa), joissa on taidelainaamo. Tulosten luottamusväli on +/-2,5 %. Tutkimusaineisto on oikaistu vastaajien sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan mukana olleiden kaupunkien väestöä.¹

Selvitystä varten on käyty myös läpi suomalaisten taidelainaamoiden internet- sekä Facebook-sivut. Lisäksi on etsitty eurooppalaisten taidelainaamojen verkkosivuja ja tutustuttu niiden toimintaan sivustojen kautta.

Taidelainaamoista ei ole tehty Suomessa varsinaista tutkimusta. Lähimpänä tutkimuksellista aineistoa on Kari Tiaisen pro gradu -tutkielma vuodelta 1989 Tampereen yliopiston kirjastotieteen ja informatiikan laitokselle, joka valottaa hyvin suomalaisen taidelainaamojärjestelmän historiaa.

Selvityksen taustamateriaalina on käytetty myös Tilastokeskuksen tilastoja, etenkin Kuntien avainluvut -palvelusta saatavia tietoja, jotka ovat vuosilta 2011–2015.

Mikä on taidelainaamo

Suomalaisen taidelainaamon ydinperiaate on, että taidetta lainataan maksua vastaan kaikille halukkaille². Jos teoksen haluaa pitää, kuukausivuokria maksetaan teoksen hinnan verran. Jos teoksen palauttaa, kuukausimaksuja ei saa takaisin vaan ne toimivat teosvuokrana. Toisin sanoen taiteen lainaaminen on kuin maksaisi osamaksulla mutta ilman korkoa ja palautusoikeudella. Taidelainaustoiminta ei näin ollen ole velaksi ostamista.

¹ Tulokset on raportoitu kootusti kokonaistasolla, väestöryhmittäin erilaisten taustatarkastelujan (sukupuoli, ikä, työmarkkina-asema ja puoluekannatus) perusteella sekä kaupungeittain.

² Suomessa on ainakin muutama taho, joka harjoittaa taiteen lainaustoimintaa oman organisaationsa sisällä.

Teokset eivät ole taidelainaamoiden omistuksessa vaan niiden omistusoikeus säilyy taiteilijalla siihen asti, kunnes teos on lunastettu kokonaan. Taidelainaustoiminta on taideteosten välitystoimintaa, joka kuuluu provision osalta arvonnalisäveron (ALV 24 %) piiriin, mikäli taidelainaamo on ALV-velvollinen. Noin puolet taidelainaamoista on ALV-velvollisia.

Taidelainaamo-nimitystä voi käyttää kuka tai mikä tahansa. Taidelainaamon voi määritellä toiminnaksi, joka välittää useamman ammattitaiteilijan tekemää kuvataidetta yleisölle.³ Taidelainaamon valikoima on esillä fyysisessä paikassa eli taidelainaamossa ja sen lisäksi se voi olla saatavilla internetissä.

Taidelainaamo-konseptin tunnettuus on melko hyvä ja sen toiminta-idea pidetään yleisesti toimivana. Taidelainaamo madaltaa selvästi taiteen hankkimisen kynnyksiä. Aino Tabellin asiakastutkimuksen mukaan 96,4 prosenttia taidelainaamon asiakkaista oli sitä mieltä, että taiteen lainaaminen on prosessina helppo.⁴

Taidelainaamo on laina Yhdysvalloista⁵

Taidelainaamoate sai alkunsa Yhdysvalloista, jossa joidenkin kirjastojen valikoimiin tuli myös taidetta 1900-luvun vaihteessa. Yhdysvaltalaisessa mallissa (art lending library) teokset on ostettu tai lahjoitettu kirjaston kokoelmiin, joista niitä voi lainata samalla periaatteella kuin kirjoja.

Euroopassa taidelainaamoate levisi ensiksi Saksaan⁶, sieltä Englantiin ja sitten Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan. Muissa Pohjoismaissa taidelainaamotoiminta on asiakkaalle ilmaista art lending library -toimintaa⁷, jota kutsutaan yleisimmin artoteekki-toiminnaksi. Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa on ollut keskusvetoisia hankkeita, joilla taidelainaamotoimintaa on järjestetty ja vahvistettu kansallisesti. Muissa Pohjoismaissa

³ Selvitystä tehtäessä ei ole voitu todentaa ovatko kaikki kyselyn saaneet ja siihen vastanneet tahot määritelmän mukaisia.

⁴ Tabellin asiakastutkimus (2009) perustui 225 vastaukseen, jotka edustivat Helsingin, Hämeenlinnan ja Tampereen taidelainaamoiden asiakaskuntaa.

⁵ Luvun päälähteenä on käytetty Kari Tiaisen opinnäytetyötä (1989).

⁶ Saksaan perustettiin 1920-luvulla taiteilijavetoisia taidelainaamoja, mutta kehitys katkesi kansallissosialistien valtaannousuun. 1950-luvulla taidelainaamoja alettiin perustaa uudestaan, lähinnä kirjastojen yhteyteen.

⁷ Selvityksessä taidelainaamotoimintaa, jossa teosta ei voi lunastaa omaksi, kutsutaan art lending library -nimellä.

on myös maksullista taidelainaamotoimintaa, mutta se ei ole yhtä yleistä kuin Suomessa.⁸

Tanskassa taidelainaamotoimintaa alettiin kokeilla 1950-luvulla. Ensimmäinen vuonna 1957 perustettu kaupallinen taidelainaamo, Kunstbiblioteket, toimii edelleen. Yleisen keskustelun myötä vuoden 1964 kirjastolakiin kirjattiin mahdollisuus myös taiteen lainaamiseen. Lain kautta Tanskan kirjastoihin yleistyi malli, jossa lainattiin sekä taidekirjoja, dioja että originaalitaidetta.

Ruotsissa taidelainaamotoiminta alkoi jo 1950-luvulla, mutta se yleistyi 1970-luvulla Artotek73- ja Artotek74-hankkeen myötä. Konstfrämjandetin vetämissä Artotek-hankkeissa kirjastoille myytiin keskitetysti taidegrafiikkapaketteja taidelainausta varten. Lainaamotoiminta hiipui⁹ 1980- ja 1990-luvulla mutta Konstfrämjandet on elvyttänyt sitä viime vuosina.

Myös Norjassa taidelainauksen ensiaskeleet otettiin 1950-luvulla, mutta toiminta laajentui vasta myöhemmin Artoteksentralen-hankkeen vaikutuksesta. Vuonna 1983 Norske Grafikere sai Norsk Kulturrådilta kolmevuotisen rahoituksen Artoteksentralen-hankkeeseen. Hanke toimitti kirjastoille grafiikkapaketteja edelleen lainattavaksi. Toiminta vakiintui hankkeen jälkeen, mutta vuonna 1996 Artoteksentralin toiminta ajettiin alas ja teokset siirrettiin Rikshospitalettiin lainattaviksi. Norjassa on ollut laajaa keskustelua 2000-luvulla artotek-toiminnan jatkamisesta. Hallitus nosti artoteekkitoiminnan esiin ja teetti siitä mm. selvityksen, jossa ehdotettiin kansallisen portaalin perustamista.¹⁰

Hollannissa, Belgiassa, Saksassa ja Ranskassa taidelainaamotoiminta on ollut yleisesti kirjastositonnaista. Ranskassa arthotequesta voi lainata taidetta lähinnä muodollista vuosimaksua vastaan. Saksassa taidelainaamoja kutsutaan yleisimmin Artothekiksi ja Kunstleihstelleksi¹¹ Hollannissa artoteekiksi. Hollannissa artoteekit ovat yhteiskunnan tukemia ja osasta niistä voi myös ostaa taidetta.

⁸ Tanskassa toimii mm. Artoteket (<http://www.artoteket.dk>) ja Kunstbiblioteket, jolla on myös taidelainaamoauto, joka kiertää ympäri maata (<http://www.kunstabiblioteket.dk>).

⁹ Kaikkiaan 70 kirjastoa osti Artotek-grafiikkapaketin. 1980-luvulla enää 40 kirjastoa oli mukana toiminnassa. Ruotsissa on myös muunlaisia taidelainaasmalleja, mutta Konstfrämjandetin ajama malli oli kaikkein yleisin.

¹⁰ https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kkd/hdk/2007/0003/ddd/pdfv/304460-utredning_artotekordning_i_norge.pdf

Suomessa on ainakin kaksi art lending library -mallilla toimivaa taidelainaamo: Raison ja Pyhäjoen kirjaston taidelainaamot. Pyhäjoen kirjasto aloitti taiteen lainaamisen vuonna 2011 ja sen valikoimiin kuuluu 31 teosta, joista yhdeksän oli lainassa elokuun lopussa 2016. Teoksen laina-aika on kolme kuukautta, maksimissaan 15 kuukautta yhtäjaksoisesti. Raison kirjastossa teosten laina-aika on kaksi kuukautta.¹²

Art lending library vs. taidelainaamo

Suomalaisessa taidelainaamo-systeemissä on etunsa ja haittansa art lending library -konseptiin verrattuna. Art lending library on erittäin saavutettava asiakkaan kannalta, sillä taiteen lainaamisen esteeksi ei tule esimerkiksi asiakkaan taloustilanne. Ei ole kuitenkaan tutkittu, kuinka tuloarvoja ylittävää lainaustoimintaa on art lending library -mallissa, vaikka se onkin kaikille mahdollista. Ainakin Pohjoismaissa artoteekki-toiminta on kuihtunut pitkälti sen vuoksi, että siinä teosvalikoima ei vaihdu. Toisaalta asiakas ei myöskään pysty hankkimaan teosta omakseen, vaikka haluaisikin. Ainakin Ruotsissa¹³ ja Norjassa on joissakin sairaaloissa artoteekki, joista potilaat voivat lainata teoksia. Sairaala-artoteekissa kokoelman pysyvyys ei ole haitta. Taiteilijoille art lending library tuo heti tuloa, koska teokset ostetaan lainakokoelmaan. Toisaalta artoteekit ovat ainakin Pohjoismaissa saaneet taiteilijoilta kritiikkiä siitä, että kaikki taiteilijat eivät ole päässeet esille taidelainaamoihin.

Suomalainen taidelainaamo-konsepti on saavutettava sekä maantieteellisesti että muilla tavoin. Taiteen ostaminen on tehty matalakynnyksiseksi, sillä taidetta voi hankkia korottomasti kuukausimaksuilla, minimissään 10–20 eurolla kuussa. Teosten vaihtuvuus on pyritty takaamaan taidelainaamoissa: valikoima vaihtuu luonnollisesti lainauksien kautta, mutta myös taiteilijat on velvoitettu korvaamaan säännöllisesti vanhempi teoksia uusilla. Taiteilijalle taidelainaamosta tuleva tulo tulee hitaasti, jopa kolmen vuoden aikana. Toisaalta taidelainaamosta tuleva tulo on usein jatkuvaa ja jopa säännöllistä. Merkittävää on, että taidelainaamot kohtelevat taiteilijoita yhdenvertaisesti: jotakuinkin kuka tahansa

¹¹ Saksassa taidelainaamoille on monta nimeä. Sotien jälkeen ensimmäisenä julkisena taidelainaamona toimintansa aloitti Bildleihstelle München, mutta sen lisäksi käytössä on myös nimitykset: Kunstleihstelle, Artothek, Grapothek, Bilderei, Kunstverleih, Leihgalerie.

¹² Lähteenä käytetty kirjastojen nettisivuja.

¹³ <http://www.skane.se/Halsa-och-ward/Halsa/Kultur-for-halsa/Artoteket/>

ammattitaiteilija saa teoksensa myyntiin taidelainaamon kautta. Suomalainen systeemi on raskas ylläpitää nimenomaan taloushallinnon vuoksi. Taiteilijaseurat kuitenkin pitävät sitä tärkeänä jäsenpalveluna ja yritystaidelainaamot hyvänä väylänä myydä taidetta.

Taidelainaamot Suomessa

Suomessa on vähintään 39 taidelainaamoja. Lisäksi osa gallerioista pitää yllä myyntikokoelmaa, josta voi hankkia teoksia korottomalla osamaksulla eli lainaamalla.

Ensimmäinen taidelainaamo avattiin Joensuussa¹⁴

Suomen ensimmäinen taidelainaamo perustettiin Joensuuhun vuonna 1971. Oli ilmeinen sattuma, että ensimmäinen lainaamo avattiin nimenomaan Joensuussa, sillä liikehdintää asian parissa oli ollut jo edellisen vuosikymmenen loppupuolelta asti mm. Helsingissä.¹⁵

Joensuu viitoitti Suomen taidelainaamomallin. Joensuun taidelainaamo toimi alusta asti maksullisena lainaamona, vaikka taidelainaamo-ajasta ajavat tahot olivat ottaneet lähinnä mallia maksuttomista kirjasto-tyyppisistä lainaamoista (art lending library¹⁶). Joensuun taidelainaamo toimi hyvin samantapaisesti kuin Malmön kirjastoon vuonna 1965 perustettu lainaamo: taiteilijaseura peri provisiota (20 %) taidelainoista

¹⁴ Luvun päälähteenä on käytetty Kari Tiaisen opinnäytetyötä (1989).

¹⁵ 1960-luvun lopussa Suomen Kuvataiteilijoiden Ammattiyhdistyksellä oli oma taidelainaamotyöryhmä, joka ajoi aktiivisesti taidelainaamoiden perustamista nimenomaan maakuntiin. Ensisijaisesti työryhmä ajoi maksuttoman lainauksen mallia, sillä yhtenä päätavoitteen oli taiteen saavutettavuuden lisääminen. Vuonna 1973 kuvataidetoimikunta teki opetusministeriölle esityksen maksuttoman taidelainaustoiminnan järjestämiseen kirjastoissa Ruotsin tapaan. Vuoden 1973 kirjastokomitea otti esitykseen kantaa, mutta asia ei edennyt ministeriössä.

¹⁶ Suomalaiset taidelainaamot, jotka toimivat kaksikielisissä kunnissa, käyttävät ruotsiksi nimitystä artotek.

kulujen peittämiseksi ja lisäksi taideteokset saattoi alusta alkaen lunastaa lainamaksuilla tai ostaa suoraan.¹⁷

1970-luvulla avattiin useita taidelainaamoita kirjastojen yhteyteen: Lahteen, Haminaan, Savonlinnaan, Saarijärvelle, Varkauteen ja Parikkalaan. Niiden toimintamalli oli hyvin samanlainen kuin Joensuussa. Vuonna 1974 perustettu Lahden taidelainaamo on näistä ainoa, joka jatkaa yhä toimintaansa.

Vuonna 1985 toimintansa aloitti Jyväskylän Taiteilijaseuran taidelainaamo, vuonna 1986 Tampereen taidelainaamo Tampereen Taiteilijaseuran ja Taideyhdistyksen yhteishankkeena, vuonna 1987 Ulvilan ja vuonna 1988 Raision taidelainaamo. Ulvilan taidelainaamo poikkesi muista siihen mennessä perustetuista taidelainaamoista, sillä sen vetäjätaho oli kunnan kulttuuritoimi. Raision taidelainaamo oli ensimmäinen art lending library Suomessa ja sen mallikin oli löydetty poikkeuksellisesti Islannista.

1990-luvulla taidelainaamotoiminta alkoi yleistyä: taidelainaamoja perustettiin ainakin Helsinkiin, Rovaniemelle, Porvooseen, Turkuun ja Vantaalle. 2000-luku toi taidelainaustoiminnan tullessaan mm. Eurajoelle¹⁸, Hämeenlinnaan, Järvenpäähän, Kuopioon, Lappeenrantaan, Mänttään, Raumalle, Saloon ja Seinäjoelle. Uusimmat taidelainaamot on perustettu vuonna 2011 Nokialle ja Nurmekseen sekä vuonna 2014 Kotkaan ja Kouvolaan.¹⁹ 2000-luku toi Suomeen myös ensimmäiset yritysmuotoiset taidelainaamot.

¹⁷ Malmön ja Joensuun taidelainaamoiden suurin ero oli provisiossa, joka Malmössä meni kirjastolle ja Joensuussa taiteilijaseuralle. Joensuun taidelainaamo toimi kirjaston yhteydessä vuosina 1971–73. Syynä taidelainaamon lopettamiselle oli lainaamisen työläyden lisäksi hiipunut kiinnostus, joka johtui mm. valikoiman vaihtumattomuudesta.

¹⁸ Eurajoen kirjasto on sittemmin lopettanut taidelainaamotoiminnan.

¹⁹ Selvityksen tekemisen jälkeen ainakin Loviisaan on avautunut taidelainaamo.

Taiteilijaseuravetoisesti

Taidelainaamot voidaan ryhmitellä vastuutahon mukaan:

- a) yhdistysvetoisiin b) yrittäjävetoisiin c) yhteistyövetoisiin
- d) muun tahon ylläpitämiin.

Taidelainaamon vastuutaho on yleensä taiteilijaseura tai taideyhdistys. 23 taidelainaamosta vastaa joko kokonaan tai osittain ammattikuvataiteilijoiden yhdistys ja viidestä taideyhdistys²⁰. Kuusi taidelainaamoa on yritys vetoisia ja kolme toimii kirjastovetoisesti. Kahden taidelainaamon vastuutaho ei ole tiedossa.

Tavallisesti ammattitaiteilijaseurat ovat mukana taidelainaamotoiminnassa. Poikkeuksen tekevät muutamalla alle 100-jäseniset taiteilijaseurat ja sellaiset kaupungit, joissa on jo toisen tahon ylläpitämä taidelainaamo. Taidelainaamo onkin yleensä taiteilijaseuran tärkein jäsenpalvelu.

Taidelainaamotoiminnan taustalta löytyy usein yhteistyötä paikallisen taiteilijaseuran ja julkisen sektorin väliltä. Turun kaupunki tarjoaa sekä tilat että työntekijät neljän taiteilijaseuran yhteiselle Turun taidelainaamolle. Porvoossa ja Seinäjoella päivittäisestä lainaustoiminnasta ja aukkipidosta vastaavat taidehallin henkilökunta ja Kotkassa sekä Nokiassa kaupungin taidegallerian työntekijät.²¹ Eurajoella, Mäntässä ja Hangossa taidelainaamot toimivat kirjaston tiloissa ja kirjaston henkilökunta hoitaa aukkipidon ja lainaukset.²² Salossa taidelainaamo on toiminut monissa eri paikoissa, viimeksi taiteilijaseura on tehnyt yhteistyötä paikallisen yrityksen Putiikki Lillanin kanssa, jonka yläkerrassa taidelainaamo on toiminut.²³

²⁰ Alun perin suomalaiset kuvataiteen yhdistykset olivat taideyhdistyksiä, joiden jäseniin kuului ammattitaiteilijoiden lisäksi myös harrastajia ja kuvataiteesta kiinnostuneita henkilöitä. Ammatillistumisen myötä perustettiin ammatillisia taiteilijaseuroja, joiden jäsenvaatimus on ammatillinen taidekoulutus tai vastaava. Taideyhdistykset ovat yhä edelleen seuroja, joihin kuuluu runsaasti harrastajataiteilijoita mutta myös ammattitaiteilijoita.

²¹ Kotkan kaupunki sulki omistamansa Galleria Uusikuvan elokuussa 2016 ja samalla loppui myös taidelainaamotoiminta.

²² Myös Kouvola taidelainaamo toimi alkuvuoteen 2016 asti kirjaston yhteydessä ilman vuokraa, mutta joutui säästöjen vuoksi muuttamaan pois. Kaakon taidelainaamo Kouvola avasi ovensa uusissa tiloissa Kuusankosken Taideruukissa elokuussa 2016.

²³ Putiikki Lillan lopetti toimintansa elokuussa 2016 ja samalla taidelainaamo menetti hetkellisesti toimintatilan. Sitten Salon taidelainaamo on siirtynyt Bizarren tiloihin (www.bizarre.fi).

Yritysvetoisia taidelainaamoita ovat ainakin Galleria12, Järvenpäässä toimiva Taikka, Nurmeksen Galleria-taidelainaamo Aamu&Virkku, Ateljee Hulmi Loimaalla, Galleria Fogga Helsingissä ja Kuusankosken Taideruokin TaidetupaPikkuSelma. Galleria12:n taidelainaamon fyysinen sijainti on Kuopio, mutta yrityksellä on galleria myös Helsingissä ja se toimii aktiivisesti kummallakin paikkakunnalla myös taidelainaamon osalta.

Taidelainaamo on tila, jota netti laajentaa

Taidelainaamoiden tilat ovat hyvin moninaiset. Pienin taidelainaamo on kooltaan runsas 10 m² ja suurin 110 m². Yleensä taidelainaamot ovat kooltaan 30–50 m². Taidelainaamon tilat asettavat rajat teosvalikoimalle ja teosten koolle. Pienimmässä taidelainaamossa teoksia onkin esillä noin 120 ja suurimmassa 4 000. Tilan kokoa tärkeämpää toiminnalle on tilan toiminnallisuus. Yleisesti 50 m² pidetään jo riittävänä tilana, mikäli se on käytettävissä monipuolisesti. Toimintoja ajatellen suurin puute tiloissa on usein varastotilojen riittämättömyys. Varasto on olennainen pakkausmateriaalien, välivarastoinnin sekä laajemman valikoiman ylläpidon kannalta.

Kaikilla suomalaisilla taidelainaamoilla on fyysinen taidelainaamotila. Kuitenkin suurin osa taidelainaamoista toimii myös verkossa: joko taidelainaamoilla on omat verkkosivunsa tai teokset ovat esillä niiden Facebook-sivuilla. Teosvalikoimasta keskimäärin 54 prosenttia on esillä netissä. Joissakin taidelainaamoissa internet-sivuilla on esillä enemmän teoksia kuin fyysisessä taidelainaamotilassa on tarjolla. Netissä on esillä välitys- tai tilausvalikoima eli teokset, jotka eivät mahdu fyysisten mittojensa tai teosmäärän vuoksi taidelainaamoon. Asiakas voi tilata teoksen nähtäväksi taidelainaamoon tai vaihtoehtoisesti käydä katsomassa teosta taiteilijan luona. Tilausvalikoiman ylläpitäminen toimii helpommin taidelainaamoissa, jonka taiteilijat asuvat suhteellisen lähellä taidelainaamoja. Esimerkiksi yhden taidelainaamon nettivarauksista 30 prosenttia koskee tilausteoksia.

Kahdessa taidelainaamossa on verkkokauppa, josta teoksia voi ostaa suoraan. Verkkokaupasta ei voi kuitenkaan lainata teoksia eli yksikään verkkokauppa ei ole varsinaisesti taidelainaamo-verkkokauppa. Samalla periaatteella toimii myös TAIKO.fi-verkkokauppa.²⁴ Verkkokaupasta menee eniten kehystämättömiä grafikanvedoksia, joita on vaivatto-

²⁴ Taiko aloitti toimintansa loppuvuonna 2016. Taikon maksuvaihtoehdot ovat joko osto yhdellä kertaa tai osa-maksulla ostaminen. Teoksilla on 14 päivän palautusoikeus.

mampaa lähettää ja jotka ovat hintatasoltaan helpommin kertaostettavaa. Kyselytutkimuksen mukaan vain alle 20 prosenttia suomalaisista on tällä hetkellä kiinnostuneita ostamaan taidetta verkkokaupasta.²⁵

Taidelainaamo on saavutettava

Taidelainaamotoiminta on maantieteellisesti saavutettavaa, sillä taidelainaamo löytyy jokaisesta maakunnasta Etelä-Savoa, Kainuuta ja Keski-Pohjanmaata lukuun ottamatta. Taidelainaamot ovat yleisesti keskittyneet suurimpiin kaupunkeihin, mutta niitä on myös pienemmissä kunnissa, kuten Nurmeksessa ja Eurajoella. Suomen 50 suurimmasta kunnasta 42:lla on joko taidelainaamo tai lähimpään taidelainaamoon on matkaa alle 50 kilometriä.

Asiakkaiden kannalta taidelainaamot ovat kohtuullisen hyvin saavutettavissa, sillä taidelainaamoverkosto on varsin kattava. Useimmiten taidelainaamot sijaitsevat ydinkeskustan tuntumassa kohtuullisen matkan päässä vilkkaimmista liikepaikoista. Taidelainaamot ovat avoinna keskimäärin viitenä päivänä viikossa ja yleensä aukiolopäivistä ainakin yksi on viikonloppuna. Aukioloaika sijoittuu arkisin kello 10:n ja 19:n välille, viikonloppuisin kello 10:n ja 16:n välille. Taidelainaamoiden nettisivut lisäävät saavutettavuutta, sillä niiden käyttö ei ole aika- eikä paikkasidonnaista.

Taidelainaamot lisäävät myös taiteen tarjontaa, sillä useissa kaupungeissa ja kunnissa ei ole muuta galleriaa tai museota, joka tarjoaisi paikallista tai alueellista taidetta nähtäväksi ja ostettavaksi yhtäjaksoisesti.

Taiteilijoille taidelainaamo merkitsee yleensä ainoaa jatkuvaa omien teosten esittely- ja myyntipaikkaa. Taidelainaamoissa on yhteensä yli 2300 kuvataiteilijan teoksia esillä ja ostettavissa ympäri vuoden.

Taidegrafikasta veistoksiin

Taidelainaamoissa on esillä 30–4 000 teosta riippuen taidelainaamon fyysisestä koosta. Yli 500 teosta on kahdeksassa taidelainaamossa. Alle 100 teosta on kuudessa taidelainaamossa. Teoksia yhdessä taidelainaamoissa on 10–520 taiteilijalta, taiteilijamäärän mediaani on 45.

Yritysvetoisten taidelainaamoiden valikoima eroaa seurojen ylläpitämistä taidelainaamoista. Seurojen taidelainaamoissa on teoksia liki yksinomaan kyseisen seuran jäseniltä. Parissa taiteilijaseuravetoisessa taidelainaamossa on teoksia myös niiden gallerioissa esillä olleilta

²⁵ Kansalaisten suhtautumien taidelainaamoihin (2016).

taiteilijoilta. Osassa taidelainaamoista, joissa on myös galleria, on mahdollista lainata teoksia myös gallerian näyttelyistä, mikäli järjestely sopii näyttelyn pitäjälle. Yritysten ylläpitämissä taidelainaamoissa on yleensä jonkin verran teoksia oman alueen taiteilijoilta, mutta niiden valikoimiin kuuluu taiteilijoita ympäri Suomea.

Seurojen ylläpitämissä taidelainaamoissa on teoksia keskimäärin 57 prosentilta niiden jäsentäiteilijoista. Suurimmillaan taidelainaamoaktiivisuus taiteilijoiden keskuudessa on 77 prosenttia ja vähimmillään 24 prosenttia. Taidelainaamotoiminta on myös merkittävä syy alueellisen taiteilijaseuran jäsenyyden taustalla. Yleensä taiteilijoiden syy jättäytyä taidelainaamotoiminnan ulkopuolelle on teosten soveltumattomuus taidelainaamoon (suuri koko tai muoto esim. tilataide ja performanssi), korkea ikä, keskittyminen muihin töihin, muut myyntikanavat tai epäily oman taiteen myyvyydestä sekä taidelainaamon rajoitetut tilaresurssit.

Taidelainaamoiden valikoima on teknisesti monipuolinen: maalauksia, taidegraafikkaa sekä muita paperipohjaisia teoksia, valokuvia, veistoksia, keramiikkataidetta. Ainoastaan mediataide ja tilattavissa oleva taide kuten performanssi puuttuvat valikoimasta liki kokonaan. Niiden välittäminen koetaan vaikeaksi teknisesti ja juridisesti.

Taidelainaamoissa olevat teokset ovat usein fyysisiltä mitoiltaan pieniä tai keskisuuria rajoitetusta tilamäärästä johtuen. Taidelainaamoiden valikoimiin kuuluu usein myös suuria teoksia, mutta ne ovat osa nk. tilausvalikoimaa.

Yleensä taiteilijat voivat tuoda taidelainaamoon oman valintansa mukaan vajaan kymmenen teosta. Useimmiten taidelainaamon säännöt rohkaisevat taiteilijoita vaihtamaan teoksiansa vähintään kahden vuoden välein. Yhdessä taidelainaamossa on täysin poikkeava malli: kaikki taidelainaamon teokset vaihdetaan kolmen kuukauden välein.

Taidelainaamoon tuotavien teoksien on oltavat ripustusvalmiita, jotta niiden lainaaminen on mahdollista. Kehystämättömät paperipohjaiset teokset ja muut herkätkä teokset ovat tämän vuoksi yleensä ostettavissa vain suoraan (nk. suoraosto). Poikkeuksen tekevät pari taidelainaamoja, joilla on kehystämöiden kanssa yhteistyösopimukset. Ne kehystyttävät teoksen joko omalla riskillään tai asiakkaan kustannuksella yhteistyökehystämöissään.

Yleisimmin taidelainaamoista hankittavat teokset ovat keskikokoisia grafiikanvedoksia, joiden hinta on 300 euroa tai vähän sen yli. Taidelainaamoiden kesken on selvä ero siinä, että osassa taidelainaamoista lainataan grafiikan ohella myös paljon maalauksia. Niistä osan kohdalla maalaukset ovat selvästi suuremman kokoisia ja hintatasoltaan yli 1000 euroa. Esimerkiksi alueen asuntojen koko vaikuttaa asiakkaiden hankkimien teosten kokoon ja hintaan: isoon taloon mahtuu suuremman kokoiset teokset. Useassa haastattelussa kävi myös ilmi, että

kanta-asiakkuus johtaa yleensä myös hintavampien teosten hankkimiseen. Ensiksi ostetaan taidegrafiikkaa ja myöhemmin siirrytään esimerkiksi maalauksiin.

Taidelainaamot tuottavat taiteilijoille

Taidelainaamot tulouttavat kuvataiteilijoille yhteensä yli 1,3 miljoonaa euroa vuodessa. Niiden yhteenlaskettu vuosimyynä on vähintään 2,1 miljoonaa euroa. Esimerkiksi vuonna 2015 Kuvasto keräsi erilaisia korvauksia 738 551 euroa ja tilitti niistä 489 445 euroa taiteilijoille.²⁶ Vuonna 2016 kuvataiteen vuosiapurahalla työskenteli 141 taiteilijaa ja vuosiapurahojen yhteenlaskettu summa oli 2,86 miljoonaa euroa.

Taidelainaamot voidaan ryhmitellä vuosituloutusvolyymin mukaan

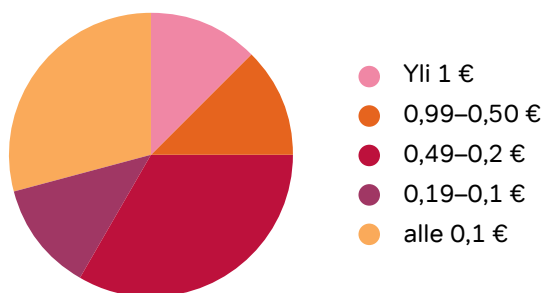
- a) suuriin lainaamoihin, 300 000–100 000€
- b) suuriin keskikokoisiin, 99 000–20 000€
- c) pieniin keskikokoisiin, 19 000–10 000€
- d) pieniin, 9 000–1 000€
- e) mikrolainaamoihin, alle 1 000€

Suuria, suuria keskikokoisia ja pieniä keskikokoisia taidelainaamoita on kaikkia viisi. Pieniä keskikokoisia on kuusi ja mikrolainaamoihin kuuluu kolme taidelainaamoaa. Luonnollisesti taidelainaamon sijaintikunnan koko vaikuttaa suuresti vuosituloutuksen määrään.

Kun suhteutetaan tuloutus asukasmäärään, taidelainaamoiden kokojärjestys muuttuu, toisin sanoen kunnan asukasmäärä ei korreloi automaattisesti tuloutusmäärän kanssa. Yli euron per asukas tulouttavat kolme taidelainaamoaa. 0,99–0,5 euroa asukasta kohti tulouttavat kolme lainaamoaa. Tuloutusluokassa 0,49–0,2€ on kahdeksan taidelainaamoaa. Alle 20 sentin tuloutusluokassa on myös kolme taidelainaamoaa. Alle kymmenen senttiä asukasta kohden tulouttavat seitsemän taidelainaamoaa. Suurimpaan tuloutusluokkaan kuuluu kaksi suurista lainaamoista. Yksi niistä kuuluu 0,49–0,2€ -tuloutusluokkaan.

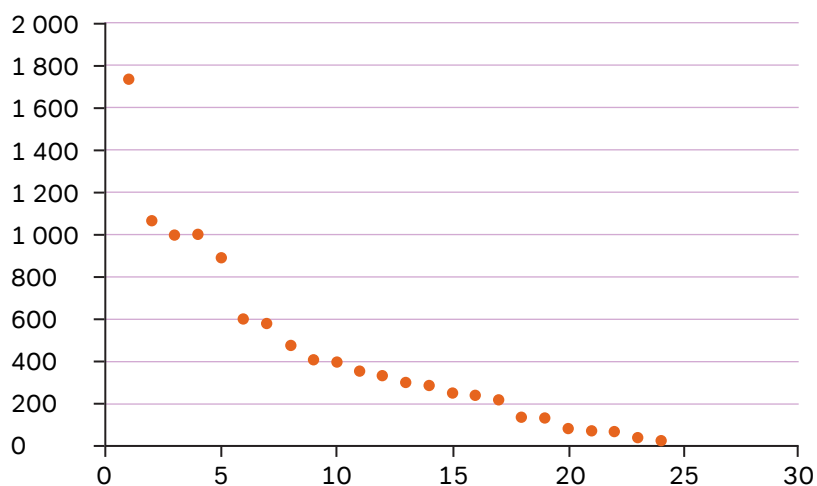
²⁶ Kuvaston vuosikertomus 2015.

Tuloutus per asukas

Suurimmista taiteilijakohtaisista tuloutuksista²⁷ vastaavat neljä taidelainaamaa, joiden keskiarvoinen tuloutus taiteilijalle on vuodessa 1 000 euroa tai enemmän. 999–500 euron tuloutukseen yltyvät kolme lainaamaa. 499–200 euron kokoluokassa on yhdeksän taidelainaamaa. Alle 200 euron luokkaan kuuluu kolme ja alle 100 euroa taiteilijoille keskimäärin tulouttavat viisi taidelainaamaa. Myös tässä luokituksessa taidelainaamoiden järjestys muuttuu verrattuna kahteen aiempaan luokitukseen.

€ / taiteilija / v

²⁷ Kyse on keskiarvosta eli summasta, joka tuloutetaan keskimäärin kullekin taidelainaamon taiteilijalle. Taiteilijakohtainen tuloutus riippuu paljon myös taidelainaamoiden taiteilijamäärästä ja tästä johtuen pienen taiteilijamäärän omaavat taidelainaamot pärjäävät tässä vertailussa paremmin kuin suuren taiteilijamäärän taidelainaamot.

Ostaa voi kuukausierissä tai suoraan

Asiakas maksaa teoksesta kuukausierää, joka on suuruudeltaan yleensä 10–20 eurosta ylöspäin. Useimmiten teoksen lunastamiseen kuuluu 1,5–2,5 vuotta. Esimerkiksi Tampereen taidelainaamossa 500–899 euron hintaisen teoksen kuukausimaksu on 30 euroa ja lunastusaika on 16 kuukaudesta kahteen ja puoleen vuoteen. Kuukausimaksut ovat normaalisti tasasummia, mutta Hämeenlinnan ja Espoon taidelainaamossa kuukausimaksun määrä on viisi prosenttia taideteoksen hinnasta, jolloin taideteoksen voi lunastaa itselleen 20 kuukaudessa. Porissa kuukausimaksu on kymmenen prosenttia teoksen hinnasta ja lunastusaika on näin ollen kymmenen kuukautta.²⁸

Lainauksen yhteydessä tehdään lainaussopimus, jossa on myös lainaamon säännöt, ja samalla asiakas maksaa ensimmäisen erän. Kahdellatoista kyselyyn vastanneista taidelainaamoista on käytössään maksukorttipäätte. Osalla taidelainaamoista pankkikortti on käynyt maksuvälineenä jo pitkään ja ne pitävät sitä tärkeänä etenkin suoraostojen vuoksi.

Taidelainaamoiden mukaan teosten nopeampi maksaminen on yleistynyt. Asiakas voi maksaa halutessaan normaalia suurempia kuukausierä tai teoksen lunastuksesta jäljellä olevan summan milloin tahansa. Erästä taidelainaamosta kerrottiin, että on paljon lainaajia, jotka ensimmäisen erän jälkeen maksavat koko loppusumman yhdellä kertaa, koska teos on jo testattu sopivaksi.

Noin kymmenen prosenttia taidelainaamoiden myynnistä koostuu suoraostoista, toisin sanoen teos ostetaan yhdellä maksukerralla. Osassa taidelainaamoista suoraostojen määrä on tätä suurempi. Suoraostamista selittävät yleensä laaja valikoima vain myynnissä olevaa taidetta sekä yritys- tai muut organisaatioasiakkaat, jotka suosivat suoraostoja. Esimerkiksi paperipohjaisia kehystämättömiä teoksia voi ostaa vain suoraan. Suoraostojen määrä näyttää haastattelujen perusteella olevan kasvussa. Mielenkiintoista on, että etenkin miehet suosivat suoraostoja. Myös erilaiset tempaukset ja tapahtumat lisäävät suoraostojen määrää.

Yleensä asiakkaat pitävät lainaamansa teokset eli lunastavat ne omakseen. Lainatuista teoksista palautetaan keskimääräisesti vajaat viisi prosenttia. Joissakin taidelainaamoissa palautuksia on enemmän. Osa palautuksista on suunniteltuja eli teos on lainattu alun perinkin vain tietyn ajanjaksoksi esimerkiksi juhlaa varten tai asiakas haluaa säännöllisesti vaihtaa teoksiaan. Pop up -lainaamoista ja lainaamotapahtumista, joissa on tavanomaista suuremmat lainamäärät, on myös normaalia suuremmat todennäköisyydet palautuksille, koska asiakkaat ovat lainanneet teoksen mahdollisesti lyhyellä harkinta-ajalla.

²⁸ Lähteenä käytetty taidelainaamoiden nettisivuja.

Yleensä sellaiset taidelainaamot, joilla on laskutusohjelma, lähettävät laskuja asiakkailleen. Suuri osa taidelainaamoista tekee asiakkaan kanssa sopimuksen, jossa sovitaan tietystä maksupäivästä ja asiakkaan tehtävä on muistaa seuraavat maksuajat. Esimerkiksi hyvä tapa muistuttaa asiakasta, on lähettää tämän jälkeen asiakkaalle vielä sähköpostitse yksi lasku, jossa on lueteltu kaikki eräpäivät.

Välityspalkkio

Taidelainaamoiden perimä provisio vaihtelee nollostä 43,4 prosenttiin, käytännössä 15 prosentista ylöspäin, sillä nollaprovisiota perivät taidelainaamot, joiden lainausvolyymi on hyvin pieni. Taidelainaamoiden perimän välitysmaksun keskiarvo on 25 prosenttia ja yleisimmät provisiot ovat 20 ja 30 prosenttia. Suurimmilla taidelainaamoilla on yleensä korkeimmat provisiot. Ne sisältävät arvonlisäveron, esimerkiksi suurin välitysmaksu koostuu 35 prosentin provisiosta, johon lisätään 24 prosentin arvonlisävero.

Taidelainaamoiden tavoite on pitää provisio mahdollisimman alhaisena, jotta taiteilijoille voidaan tulouttaa mahdollisimman paljon. Taidelainaamoiden keskuudessa kipurajana pidetään yleisesti 35 prosentin välitysmaksua. Yritysmuotoiset taidelainaamot seuraavat yleistä provisiokehitystä.

Mihin provisiota tarvitaan?

Taidelainaamoiden kulurakenne vaihtelee laajasti sen mukaan, mikä on niiden tuen määrä ja laatu. Tärkeimmät tukimuodot ovat tila tai tila-avustus, työntekijä tai tukityöllistetty ja seurojen toiminta-avustukset. Itse lainaamot saavat harvoin avustuksia. Kulut muodostuvat tilasta, työvoimasta, tietotekniikkakuluista, kirjanpidosta ja vähäisessä määrin markkinoinnista.

Mikäli taidelainaamolla on oma työntekijä tai työntekijöitä, suurin kustannus juontuu palkoista ja niiden sivukuluista. Työllistetyt työntekijät eivät yleensä aiheuta suoria kuluja taidelainaamoille, sillä yleensä heidän palkkatukensa on 100 prosenttia tai joku toinen taho, kuten kaupunki, maksaa osan työllistetyn palkasta.

Suurella osalla taidelainaamoista tila on joko ilmainen tai sen vuokraa on tuettu. Tilan subventointi voi tapahtua joko vuokratuen tai alennetun vuokran muodossa. Tilan subventointi onkin yleensä kunnan merkittävin tuki lainaamotoiminnalle. Ilmaiseista tai tuetusta tilasta tulee kuitenkin myös muita kustannuksia kuten sähkö ja vesi. Siivouksen hoitaa lähes poikkeuksetta taidelainaamon henkilökunta.

Taidelainaamoilla, jotka maksavat tilastaan vuokraa, sen kuukausikustannus on 250–800 euroa. Osa lainaamoista pystyy vähentämään vuokran arvonlisäveron verotuksessa. Varsin moni taiteilijaseura maksaa osan taidelainaamon vuokrasta galleriavuokrilla. Vain yksi taidelainaamo ilmoitti, että taidelainaamon tuotoilla voi maksaa seuran muita kuluja.

Ohjelmalisenssien, tietoturvan ja it-tuen lisäksi taidelainaamoille tulee kustannuksia nettisivujen ylläpidosta ja päivittämisestä. Tavanomaisesti teoskuvat päivittää taidelainaamon työntekijä, mutta muutamassa taidelainaamossa palvelu ostetaan ulkopuoliselta. Palvelujen ostoihin kuuluvat myös teosten, lainaamotilan ja -välineiden vakuutukset sekä kirjanpito.

Taloushallinto

Taidelainaamoiden kirjanpito on ulkoistettu tilitoimistoille, mutta maksujen hallinnan hoitaa tavallisesti henkilökunta tai yhdistyksen taloudenhoitaja tai -vastaava. Vain pienellä osalla on maksujenhallintaa tai teosrekisteriä varten erillinen ohjelma. Netvisor-ohjelma on parilla taidelainaamolla, Visma, Winpos-kassajärjestelmä ja Temppu-ohjelma on kukin käytössä yhdellä taidelainaamolla. Yhdelle taidelainaamolle on suunniteltu aivan oma ohjelma.

Maksujen seuranta vaatii paljon suorittavaa ja tarkkaa työtä, vaikka taidelainaamolla olisi taloushallintaa helpottava ohjelma käytössään. Eräästä taidelainaamosta kerrottiin, että taloudenhallintaohjelma on helpottanut huomattavasti taidelainaamon hoitamista, mutta siitä huolimatta työntekijän ajasta 60 prosenttia kuluu taloushallintoon. Useassa taidelainaamossa maksuseuranta tapahtuu manuaalisesti eli tiliotteelta siirretään suoritettavat maksut taulukko-ohjelmaan oikean maksajan kohdalle.

Samalla kun maksuja seurataan, tehdään myös maksumuistutuksia. Maksuhuomautukset ovat taidelainaamoiden arkipäivää. Taidelainaamot muistuttavat asiakkaitaan yleensä sähköpostitse, sitten puhelimitse tai kirjeitse. Aktiivinen muistuttaminen johtaa siihen, että perintätoimenpiteet ovat yllättävän harvinaisia. Tosin paikkakuntien välillä on suuria eroja maksamisen säntillisyydessä. Eräs taidelainaamo käyttää positiivista muistuttamista: kun lainaajalla on enää pari erää maksamatta teoksen kokonaishinnasta, taidelainaamo lähettää asiakkaalle postin asiasta.

Kertyneet maksut tilitetään taiteilijoille joko kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Ainakin yksi taidelainaamo tilittää teosvuokrat yhdessä erässä, silloin kun teoksesta on tullut viimeinen kuukausierä. Taiteilija voi kuitenkin halutessaan saada välitilityksiä myös tästä lainaamosta. Suoraostot voidaan tilittää taiteilijoille nopeammin etenkin, jos taidelainaamon tilitystiheys on puolivuotinen.

Maksujen seurannan lisäksi tilitykset työllistävät taidelainaamoita, sillä myös ne vaativat useimmiten paljon ”käsityötä”. Osa taidelainaamoista laskee ALV-velvollisten taiteilijoiden tilitykset eri tavalla kuin muiden: 10 prosentin arvonlisävero lasketaan koko hinnalle ja taidelainaamon provisio lasketaan arvonlisäverottomasta hinnasta. Noin puolet taidelainaamoista tilittää taiteilijoille samalla tavalla oli taiteilija arvonlisäverovelvollinen tai ei. Ensimmäisessä mallissa taidelainaamot tekevät ALV-laskelman taiteilijalle, mutta eivät maksa sitä. Toisessa mallissa taiteilija hoitaa itse mahdollisen arvonlisäveron laskemisen.

Näkyvyyttä vähillä euroilla

Markkinointiin ja viestintään taidelainaamot varaavat nollasta 3000 euroa vuodessa. Viisi taidelainaamoa käyttää viestintään yli 1000 euroa, yksi 500 euroa, neljä 200–300 euroa ja 11 taidelainaamoa ilmoitti, ettei budjetoit viestintään mitään.

Taidelainaamot pitävät mediajulkisuutta ja some-viestintää sekä tapahtumia maksullista markkinointia parempina väylinä näkyvyyden tavoittelemisessa. Tapahtumista tärkeimmät ovat taidelainaamon yhteydessä olevan gallerian näyttelyt ja niiden avajaiset. Kyselyyn vastanneista taidelainaamoista 16:lla on oma galleria tai se toimii gallerian yhteydessä. Näyttelyt saavat yleensä mediajulkisuutta ja avajaiset tuovat kävijöitä myös taidelainaamoon. Usealla taidelainaamolla on käytössä kuukauden taiteilija -konsepti, jossa yksi taiteilija nostetaan paremmin esille noin kuukauden ajaksi. Joissakin tapauksissa kuukauden taiteilijuus tarkoittaa omaa seinää tai peräti omaa pientä näyttelyä, toisissa some-julkisuutta.

Usealla taidelainaamolla on ollut erilaisia ulostuloja, kuten pop up -taidelainaamoita tai taidelainaamoa markkinoivia teoksia liiketilan ikkunassa, kirjastossa tai baarissa tai muuta toimintaa, kuten kiertävä taidekonsulentti ja taidelainaamobussi. Pop up -taidelainaamokonsepti ilmiselvästi toimii, mutta se on myös varsin työllistävä. Henkilöresursseja vaativat pop up -taidelainaamon suunnittelussa ja toteutuksessa yhteistyöneuvottelut, lainaamotilan varustelu, teosten pakkaaminen, kuljetukset, ripustaminen ja aukipitäminen.

Monessa taidelainaamossa on asiakastilaisuuksia, taiteilijatapaamisia tai taidelainaamot ottavat osaa muiden järjestämiin tapahtumiin kuten ravintolapäiviin tai taidesuunnistuksiin. Kyselyyn vastanneista taidelainaamoista 14 ilmoitti käyttävänsä tapahtumia markkinoinnissaan. Taidelainaamot ovat kokeilleet mm. taidebingoa, taideraatia, vip-iltatilaisuuksia, taidelainaamonäyttelyitä, taidelainaamon syntymäpäiviä. Lisäksi ainakin yhtä taidelainaamotilaa asiakkaat voivat vuokrata omiin tilaisuuksiinsa. Taidelainaamonäyttelyt, joita monet taidelainaamoista ovat järjestäneet omissa galleriatiloissaan, ovat ilmeisen toimiva

ostohoukutin. Taidelainaamonäyttely on näyttely, josta asiakas saa teoksen heti mukaansa.

Myös sosiaalisen median merkitys on kasvanut markkinoinnissa. Taidelainaamoista kymmenellä on oma Facebook-sivu, neljässä tapauksessa taidelainaamo ja galleria ovat saman sivun alla ja samoin neljällä taidelainaamon päivitykset ovat yhdistyksen tai kirjaston sivuilla. Seitsemällä taidelainaamolla ei ole ollenkaan sivuja tai päivityksiä Facebookissa. Osan Facebook-sivut ovat paikkoja ja osan organisaatioita. Tämä ei haittaa sivujen löytämistä niin paljain kuin se, että sivujen otsikointi vaihtelee. Helpoimmin löytyvät sellaiset Facebook-sivut, joiden nimesä on sekä kaupungin nimi että taidelainaamo-sana. Taidelainaamoiden sivutyökkäysten keskiarvo on 448. Taidelainaamopäivitykset ovat usein teoskuvia hintatietoineen, kuukauden taiteilijasta kertomista tai tapahtumia. Päivityksillä tykkäyksiä on yleensä alle kymmenen eli varsin vaatimattomasti.

Kuka palvelee taidelainaamossa?

Aukipitovastuun mukaan taidelainaamot voidaan luokitella

a) taidelainaamotyöntekijä- b) tukityöllistetty- c) tai yrittäjävetoisiin sekä d) oto-lainaamoihin.

Neljässä taidelainaamossa on kokopäiväinen ylläpitäjän palkkaama työntekijä tai useampi työntekijä. Lisäksi kahdessa on yhteistyökumppain eli kaupungin työntekijä. Neljään taiteilijaseuraan on palkattu työntekijä, joka hoitaa osa-aikaisesti taidelainaamoja. Viiden taidelainaamon toiminnasta vastaa tukityöllistetty. Kuuden taidelainaamon aukipidosta vastaa yksi tai useampi henkilö oman toimensa ohella (oto-lainaamo). Yhtä taidelainaamoja pidetään avoinna täysin vapaaehtoisvoimin. Kolme taidelainaamoista on yrittäjävetoisia.

Ylivoimaisesti eniten työaika taidelainaamon työntekijöiltä kuluu haastattelujen perusteella talouden hallinnointiin. Maksujen seuraamiset ja tilitykset tehdään tavanomaisesti taulukko-ohjelmaa apuna käyttäen, jolloin jokainen maksusuoritus tai maksamatta jäänyt maksu täytyy todentaa henkilövoimin. Hallintoon kuuluvat myös maksumuistutukset, yleensä kahdesti vuodessa tehtävät tilitykset taiteilijoille, erilaisten sopimusten teko (taiteilijan kanssa tehtävä teosten välityssopimus, asiakkaan kanssa tehtävä lainaussopimus ja omistustodistus). Myös nettisivujen päivittäminen vie oman aikansa. Lainaamoista 12 ilmoitti, että ne päivittävät muuttuneet tiedot sivuilleen joko heti tai viikon sisällä. Viidellä lainaamolla tietojen päivittämiseen kuluu yli kuukausi.

Taidelainaamot pitävät asiakaspalvelua tärkeänä, mutta haastattelujen perusteella asiakaspalveluun ei kulu yhtä paljon aikaa kuin taloushallintoon. Hallintotyöt eivät ole este asiakaspalvelulle mutta ne kuormittavat henkilökuntaa. Asiakaspalvelutyön tekee haastavaksi myös vaihtuva henkilökunta, sillä uusilla tai väliaikaisilla työntekijöillä ei ole yhtä paljon kokemuksellista tietotaitoa eikä valtuuksia joustaviin ratkaisuihin kuin vakituisella, pitkään toimineella henkilökunnalla.

Taidelainaamotoimijat pitävät yleisesti osatyöaika (70–85 %) tekevää henkilöstöresurssia riittävänä, mikäli työntekijä ei vaihdu. Vastavasti taidelainaamoiden henkilökunnan aika ei riitä toiminnan kehittämiseen eikä markkinointiin. Myöskään taidelainaamot eivät koe, että ne pystyisivät nykyisillä resursseilla ottamaan valikoimaansa uusia asioita kuten esimerkiksi palveluiden myyntiä.

Taidelainaamoita, joissa ei ole ollenkaan omaa henkilökuntaa, vaan aukipitoa ja lainaustoimintaa hoidetaan muiden työtehtävien ohella, voidaan kutsua oto-lainaamoiksi. Niissä perusasiat hoituvat, mutta syvempi asiakaspalvelu tai toiminnan kehittäminen eivät kuulu oto-henkilökunnan vastuulle, vaikka kyselyn perustella kuitenkin moni oto-taidelainaamotyöntekijä on varsin sitoutunut toimintaan. Tämä johtaa usein siihen, että oto-lainaamoiden myynti on vähäisempää kuin muiden taidelainaamoiden. Oto-lainaamoiden taustalta löytyy yleensä paikallinen taiteilija- tai taideseura.

Taidelainaamon roolit

Työntekijä

Taidelainaamoissa, joissa on työntekijä, tämä hoitaa suurimman osan taidelainaamon työtehtävistä. Työntekijän vastuulle kuuluu asiakaspalvelun, nettisivujen, yhteydenpidon taitelijoihin, maksuseuran ja mahdollisten maksumuistutusten, teoshallinnan ja siivouksen hoitaminen.

Kirjanpito on yhtä taidelainaamoita lukuun ottamatta ulkoistettu, joten se ei kuulu työntekijän toimenkuvaan. Myöskään osa työntekijöistä ei hoida nettisivujen päivityksiä ja suurimmassa osassa taidelainaamoista teoskuvien ottaminen ja toimittaminen ovat taiteilijoiden vastuulla.

Mikäli työntekijä on vakituinen tai muuten toiminut pitkään taidelainaamon palveluksessa, hän hoitaa yleensä myös joko kokonaan tai osittain taidelainaamon markkinoinnin, viestinnän ja kehittämisen.

Nk. oto-lainaamoissa, joissa ei ole varsinaista taidelainaamotyöntekijää, kirjaston tai vastaavan työntekijät hoitavat oman toimen ohella

taidelainaus- ja myyntitoimenpiteet sekä teospalautusten vastaanottamisen ja niistä tiedottamisen eteenpäin.

Yhdistys

Taidelainaamoissa, joissa on ylläpitäjänä taiteilijaseura tai taideyhdistys, seura toimii yleensä taustatukena. Yhdistyksen tärkein tehtävä on toimia työntekijän tai työntekijöiden esimiehenä ja tukea heitä. Tutkimusten mukaan kolmannen sektorin toimijat ovat muita haastavampia työnantajia.²⁹ Tiedonkulku ja vastuiden jako näyttää haastatteluiden perusteella olevan kuitenkin kohtuullisen hyvin hoidettu yhdistysvetoisissa taidelainaamoissa. Työntekijä osallistuu mahdollisuuksien mukaan seuran kokouksiin ja toimii esittelijänä taidelainaamoasioissa.

Työnantajatehtävän lisäksi yhdistyksillä on tärkeä rooli taidelainamotoimintojen kehittämisessä. Toimintaa kehitetään ja ideoidaan yleensä hallituksen kokouksissa. Vain harvalla seuralla on varsinainen taidelainamovastaava hallituksessa tai erillinen taidelainamotyöryhmä. Yhdessä lainaamossa taidelainamotyöryhmä vastaa ripustuksen uusinnasta ja kahdessa taidelainamossa saman tekevät vaihtuvat talkoolaiset. Tavanomaisesti sihteerin tai taloudenhoitajan vastuulla on taidelainaamon asiat.

Oto-lainaamoissa, joissa päivittäinen aukipito ei ole yhdistyksen vastuulla, taloushallinta ja maksujen seuraaminen, yhteydet taiteilijoihin sekä yleensä myös nettisivut ovat seuran vastuulla. Joissakin tapauksissa oto-henkilökunta hoitaa osan näistäkin tehtävistä. Vaikka oto-henkilökunta näyttää olevan hyvin sitoutunutta, vaivaavat kyseisiä lainaamoita kommunikaatiokatkokset sekä toiminnan kehittämisen ja markkinoinnin vastuutusten kohdentaminen. Aineiston perusteella niiden taustaorganisaatiot ovat vähemmän sitoutuneita toimintaan kuin muiden taidelainaamoiden.

Yrittäjä

Kuudesta tiedossa olevasta yrittäjävetoisesti toimivasta taidelainaamosta tietoja saatiin kolmelta. Niiden kaikkien toimintatapa ja volyyymi ovat hyvin erilaisia.

Yksi taidelainaamo toimii mainostoimiston yhteydessä ja galleria- ja taidelainamotoiminta ovat yrityksen sivutoimialoja. Kahdessa tapauksessa yrityksen päätoimiala on taidelainaamo- ja galleriatoiminta. Taidelainauksen tuotot eivät riitä kaikkiin tarpeellisiin palkkakustannuksiin. Jokainen yritys kattaa osan käyttämästään työvoimaresursista eri tavoin.

²⁹ Esimerkiksi Parkkinen M, Shemeikka R, Saares A ja Rinne H (2016).

Taiteilija taidelainaamossa

Taiteilijan pääasiallinen tehtävä taidelainaamossa on tuoda sinne ripustusvalmiita teoksia ja vaihtaa niitä säännöllisin väliajoin. Useimmissa taidelainaamoissa taiteilijan vastuulla on myös teoskuvien toimittaminen nettilainaamoja varten. Parilla taidelainaamoista on nettisivut, joita taiteilijat itse päivittävät omien teostensa osalta.

Osassa taidelainaamoista taiteilijat osallistuvat aktiivisesti talkoisiin mm. teosten ripustamiseen, tapahtumien järjestämiseen ja esimerkiksi pop up -taidelainaamoiden aukkipitoon. Ainoastaan yhtä taidelainaamoja pidetään avoinna talkoovoimin.

Taiteilijoiden ja taidelainaamon välinen kanssakäyminen tapahtuu tyypillisesti teostilitysten ja lainausilmoitusten muodossa. Taiteilijoihin otetaan myös yhteyttä, kun halutaan että he vaihtaisivat teoksiaan. Vähemmistö lainaamoista kertoo informoivansa taiteilijoita säännöllisesti taidelainaamon tapahtumista jäsenkirjeissä tai muuten.

Kysely ja haastattelut paljastavat, että taiteilijat eivät osallistu aktiivisesti taidelainaamoiden toimintaan esimerkiksi markkinoimalla taidelainaamoita. Vain muutama taidelainaamo kertoi kyselyssä tai haastatteluissa, että taiteilijoilla on aktiivinen rooli taidelainaamotoiminnassa ja yksi taidelainaamoista ilmaisi, että taiteilijat tuntevat taidelainaamon omakseen.

Taiteilijoiden kotisivuilla kerrotaan yllättävän harvoin, mistä heidän teoksiaan voi ostaa. Niiltä ei myöskään yleensä löydy linkkiä taidelainaamoiden sivuille.³⁰ Taidelainaamoiden Facebook-sivujen päivitysten pienet tykkäysmäärät kertovat, että taiteilijat eivät jaa niiden päivityksiä aktiivisesti tai itse tykkää niistä. Taiteilijoiden ymmärrystä sosiaalisen median käytöstä ja lainalaisuuksista olisi hyvä kehittää.

Yhteistyötahot

Taidelainaamoiden yhteistyötahot riippuvat paljolti siitä, missä taidelainaamo sijaitsee. Esimerkiksi kirjastojen yhteydessä olevat taidelainaamot tekevät luonnollisesti yhteistyötä kirjastojen kanssa muutoinkin kuin pelkän tilan suhteen.

Useammalla taidelainaamolla on tai on ollut yhteistyötä yritysten kanssa. Tyypillisesti yhteistyö on teosten esittelyä yrityksen ikkunoissa

³⁰ 20:n sattumalta valitun taiteilijan kotisivuilla kahdella kerrottiin suoraan, mistä heidän teoksiaan voi ostaa, yhdellä taidelainaamo ja ostomahdollisuus löytyi kontaktisivulta ja yhdellä oli kovalinkki taidelainaamoon.

tai sisätiloissa. Toinen tavanomainen yritys yhteistyön muoto on pop up -taidelainaamoiden liiketilat, joita taidelainaamot ovat saaneet käyttöönsä joko ilmaiseksi tai edullisesti.

Taidelainaamoilla ei ole juuri yhteistyötä keskenään ja ylipäättänsä niillä ei ole runsaasti yhteistyötahoja, koska aikaresurssit eivät riitä laajaan yhteistyöhön. Poikkeuksen tekee Kaakon taidelainaamo, joka on taidelainaamoketju, jossa toimii kolme taidelainaamo, Lappeenrannan, Kotkan ja Kouvolan taidelainaamot. Kutakin taidelainaamo ylläpitää paikallinen taiteilijaseura, mutta taidelainaamolla on yhteiset nettisivut, yhteinen ilme, yhteistä markkinointia sekä samat säännöt ja sopimukset.

Taidelainaamokyselyn pohjalta käy selvästi ilmi, että taidelainaamot toivovat keskinäistä yhteistyötä, jota koordinoitaisiin keskitetysti. Etenkin vuotuisia taidelainaamopäiviä, joilla voi vaihtaa kuulumisia, pidetään tärkeänä.

Taidelainaamoilla on yhteinen verkkosivu, www.taidelainaamot.fi, joka perustettiin ART360-hankkeen toimesta. Sivustolta löytyy lähes kaikkien taidelainaamoiden yhteystiedot. Sivuja ei kuitenkaan päivitetä. Taidelainaamoilla on myös yhteiset Facebook-sivut, www.facebook.com/taidelainaamot, joilla on tällä hetkellä 793 tykkääjää. Sivuille tehdään päivityksiä satunnaisesti, lähinnä kahden taidelainaamon toimesta. Päivitykset ovat tavoittaneet viime aikoina satakunta henkilöä.³¹

Asiakas

Taidelainaamoista 70 prosenttia kertoo, että heillä on kanta-asiakkaita. Tavanomainen asiakas on keski-ikäinen nainen. Valtaosa taidelainaamoista kuvailee heidän asiakaskuntaansa monipuoliseksi eli kävijöitä ja asiakkaita on kaikista ikäryhmistä ja eri taustoista. Pitkään toimineissa taidelainaamoissa käy asiakkaita jopa kolmannessa sukupolvessa.

Suurin osa taidelainaamoista sanoo, että heidän asiakaskunnastaan ei puutu muuta henkilöryhmää kuin nuoret eli koulu- ja opiskeluaikaiset. Osalla taidelainaamoista asiakkaista ja kävijöistä vähemmistö on miehiä. Kyselytutkimuksen perusteella kuitenkin vain viisi prosenttia suomalaisista käyttää tai on käyttänyt taidelainaamoja. Kuitenkin 64 prosenttia kertoo tietävänsä, mikä taidelainaamo on. Sama määrä ihmisiä pitää taidelainaamon perusidea joko hyvänä tai erittäin hyvänä.

³¹ Sittemmin taidelainaamot FB-sivujen tykkäysmäärä on noussut 900:aan ja aktiivisten taidelainaamoiden määrä on kasvanut. Myös julkaisujen tavoitettavuus on noussut ja on tällä hetkellä noin 200, tosin vaihteluväli on suuri noin 20–600.

Yritys- ja yhteisöasiakkaiden puuttumisen mainitsee usea taidelainaamo. Yritysassiakkaiden osuus on noin viisi prosenttia asiakaskunnasta. Yhdelläkään taidelainaamolla yritys- tai yhteisöasiakkaiden tuoma tulo ei ylitä kymmentä prosenttia vuoden kokonaisymyynnistä. Haastattelujen perusteella lainaamot ovat yrittäneet hankkia asiakkaitaan myös yrityksiä mutta yleensä ilman tulosta.

Taidelainaamon kävijät voi jakaa satunnaiskävijöihin ja tositarkoituksella kävijöihin. Satunnaiskävijät käyvät taidelainaamossa usein samalla kuin vierailevat sen yhteydessä olevassa galleriassa tai pistäytyvät vain muuten sattumalta katsomassa tarjontaa. Ostotarkoituksella taidelainaamoon tulevat ovat usein kartoittaneet taidelainaamon valikoiman netistä ennen käyntiään. Netin kautta toimivat asiakkaat ovat lisääntyneet myös taidelainaamoissa. Nettiasiakkaat selaavat teoksia netissä ja joko tekevät netin kautta varauksen tai tulevat katsomaan teoksia paikan päälle.

Taidelainaamoiden nettisivuilla olevan teosvalikoiman laajentuminen on tuonut taidelainaamoihin lisää asiakkaita myös muilta paikkakunnilta. Ulkopaikkakuntalaisten asiakkaiden kohdalla ongelmaksi koetaan yleisesti teosten lähettäminen. Vain muutamalla taidelainaamolla on vakiintuneet käytännöt teosten lähettämiseen. Taidelainaamoista 13 kertoo, että he pyrkivät lähettämään teoksen asiakkaalle tarvittaessa. Lähettämisen esteeksi nousee teosten herkkyys ja lähetyskustannukset etenkin silloin kun joudutaan käyttämään ovelta ovelle -palvelua. Osa taidelainaamoista myös arastelee lähettämistä sopimuskysymysten vuoksi. Asiakkaan henkilöllisyys todentaminen ja mahdollisen palauttamisen tavat ja kustannukset mietityttävät taidelainaamoita.

Taidelainaamon kuukausittainen kävijämäärä vaihtelee sen mukaan, onko taidelainaamon yhteydessä muuta toimintaa kuten galleria. Gallerian yhteydessä olevien taidelainaamoiden kävijämäärä on kuukaudessa 100-800. Taidelainaamoissa, jotka toimivat ”yksinään” on kävijöitä tyypillisesti noin 50 kuukaudessa. Kävijämäärä korreloi myynnin volyymin kanssa, mutta toisaalta myynnin kannalta merkittävämpiä ovat tositarkoituksella lainaamoon tulevat asiakkaat verrattuna satunnaiskävijöihin.

Lahjasesongit, kuten joulu ja kevään valmistujaiset, vaikuttavat jonkin verran asiakasvirtoihin. Niitä enemmän asiakkaita tuovat lainaamon erilaiset tapahtumat: näyttelynavajaiset ja teosvälitystilaisuudet. Yli puolet taidelainaamoista järjestää asiakkailleen erilaisia tilaisuuksia kuten taiteilijataapaamisia, taidelainaamon syntymäpäiviä ja VIP-iltatilaisuuksia.

Taidelainaamoista 60 prosentilla on asiakasrekisteri. Asiakkaille lähetetään yleensä näyttelykutsuja, mikäli taidelainaamon yhteydessä on galleria. Vain kolme taidelainaamo kertoo, että ne lähettävät asiakkailleen säännöllisesti uutiskirjeitä tai tiedotteita avajaiskutsujen lisäksi. Asiakasviestinnän yhteydessä muutama taidelainaamo mainitsi sosiaalisen median (Facebookin). Suurimmalla osalla taidelainaamoista on myös

Facebook-sivut ja sivutyökkäyksiä niillä on 200–800. Kuitenkin päivitystyökkäysten määrät ovat kaikilla taidelainaamoilla hyvin pieniä, joten voi olettaa, että sivut eivät tavoita kovin hyvin asiakkaita.

Asiakkuuksien hoitaminen tuntuu olevan taidelainaamoille sekä hie-
man vierasta että epäsäännöllistä. Yli puolella on asiakasrekisteri, mutta
sitä ei usein hyödynnetä ollenkaan tai harvakseltaan, vaikka taidelaina-
amoilla on tapahtumia. Myöskään sosiaalisen median kaikkia mahdolli-
suuksia ei havaita eikä käytetä. Kuitenkin liki kaikki taidelainaamot
tunnistavat positiivisen puheen merkityksen asiakasmääriin.

Kyselytutkimus suomalaisten suhtautumisesta taidelainaamoihin

Verkkopaneelikysely toteutettiin elokuussa 18 kaupungissa.
Tutkimuksessa tarkasteltiin seuraavia aihealueita:

- Taidelainaamo-käsitteen tunteminen
- Arviota siitä, kuinka hyvänä piti taidelainaamon toimintaperiaatetta (vastaajalle esitettiin taidelainaamon toimintaperiaate)
- Onko vastaaja käyttänyt taidelainaamon palveluja
- Suhtautuminen taiteeseen ja sen hankkimiseen, sama/erimielisyys esitettyihin väitteisiin

Kyselyn tulokset

Selvästi yli puolet (64 %) vastaajista ilmoitti tietävänsä, mikä on taidelainaamo. Taidelainaamon tiesivät vanhemmat vastaajat nuoria paremmin. Huonoimmin asian tunsivat koululaiset/opiskelijat ja työttömät. Mitä paremmin koulutettu vastaaja oli, sitä paremmin hän ilmoitti tietävänsä taidelainaamon.

Taidelainaamon periaatetta arvioitiin positiivisesti. Juuri kukaan ei pitänyt toimintaperiaatetta huonona. Erittäin hyvänä sitä piti 21 % ja melko hyvänä 42 % vastaajista. Perussuomalaisia ja keskustaa äänestävien suhtautuminen on muita varauksellisempaa; positiivisimmat vastaajat löytyivät vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajista.

Sen sijaan taidelainaamoiden palveluita oli käyttänyt vain harva vastaaja (5 %). Luku on erittäin alhainen verrattuna siihen, kuinka hyvin taidelainaamoja tunnetaan ja kuinka positiivisesti taidelainaamon periaatteeseen suhtaudutaan. Käyttäjiä on eniten kokoomuslaisten, vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa.

Lopuksi vastaajille esitettiin kuusi väittämää taiteesta:

- Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen.
- Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi.
- Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta.
- Kuvataidetta on helppo ostaa.
- Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta.
- Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta.

Valtaosan (65 %) mielestä taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen. Taiteen tai sen ostamiseksi tarkoitettua lahjakortin arvioitiin sopivan varsin hyvin lahjaksi (57 %). Suomalaisesta kuvataiteesta oli kiinnostunut noin puolet vastaajista (49 %). Noin viidennestä (22 %) se ei kiinnosta lainkaan ja liki saman verran vastaajista (21 %) oli jokseenkin eri mieltä väittämästä. Yhteensä 27 % prosenttia vastaajista olisi halukas saamaan tietoa lähilainaamon valikoimasta.

Samassa yhteydessä kysyttiin myös suhtautumisesta taiteen verkkokauppaan. Kiinnostuneita oli 17 % vastaajista. Myös Tabellin tekemän asiakastutkimuksen mukaan ihmisiä kiinnostaa teosten hankkiminen verkosta varsin vähän. Taidekauppamarkkinoille on viime aikoina tullut useita verkkokaupparyittäjiä. Niiden toiminnan merkitystä osana taidemyyntiä on vielä aikaista arvioida, mutta vastaajien suhtautuminen verkkokauppaan on kiinnostavaa kuvataidealalle yleensä.

Kyselytulosten hyödyntäminen taidelainaamoiden kehittämisessä

Yllä esitetyt tulokset koskevat koko otantaa eli kaikkia kyselyssä mukana olleita kaupunkeja. Tulokset antavat taidelainaamoille yhteistä tietopohjaa taidelainaamotoiminnan kehittämisen tueksi. Taidelainaamoiden näkemysten vastapainoksi kyselytutkimuksen keskiössä on taidelainaamoiden (potentiaalinen) asiakas.

Keskeinen kaikkia taidelainaamoja koskeva kysymys on, miksi taidelainaamot tunnetaan hyvin tai melko hyvin, mutta tunnettuus ei kana voidu asiakkuudeksi eli ostoihin. Miten positiivisuuden voisi aktivoida toiminnaksi? Pitäisikö taidelainaamoiden tarjota lainaamotoiminnan ohella muita palveluja vetovoimaisuuden lisäämiseksi? Asiaa olisi tarpeen tutkia syvällisemmin: aktiivinen taidelainaamo voisi ehdottaa aihetta opinnäytetyön tekijälle.

Kulttuuripalvelujen peruskäyttäjät –keski-ikäiset, hyvin koulutetut ja hyvätuloiset naiset – ovat tämänkin kyselyn mukaan selkein taidelainaamoiden kohderyhmä. Tulisiko markkinointi- ja viestintäponnistelut

kohdistaa juuri tähän segmenttiin vai tulisiko taidelainaamoiden lähteä rohkeammin hakemaan uusia asiakasryhmiä? Asia vaatii syvempää tarkastelua ja on luonnollisesti yhteydessä kunkin taidelainaamon strategian mukaiseen profiliin.

Taidelainaamoja koskeva verkkopaneelikyselytutkimus on ensimmäinen laatuaan ja antaa tärkeää tietoa taidelainaamoiden kehittämisen tueksi. Tulokset osoittavat, että taidelainaamoilla on runsaasti potentiaalista tavoittamaton ostajakunta. Potentiaalinen hyödyntäminen taidelainaamotoimintaa kehittämällä tukee osaltaan kuvataiteen alueellisten rakenteiden lujittamista. Etenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolella taidelainaamot ovat usein ainoa paikallinen kuvataiteen myyntikanava.

Menestymisen eväät

Näkyvyys

Taidelainaamon menestymisen edellytykset ovat osittain varsin yksinkertaisia. Toiminnalle on tärkeää, että taidelainaamo on helposti löydettävissä ja saavutettavissa. Toiminnan volyyymiä kasvattaa toiminta keskeisellä sijainnilla, mutta taidelainaamoilla ei ole yleensä taloudellisia resursseja toimia kaupallisessa ydinkeskustassa.

Taidelainaamon lähestyttävyyden kannalta on merkityksellistä, että taidelainaamon valikoimat löytyvät netistä ja että niitä on helppo selata ja etsiä. Verkkovarausten määrä on kasvanut koko ajan.

Asiakkaiden kiinnostus pysyy yllä, kun taidelainaamon teokset ja etenkin seinillä esillä olevat teokset eli ”ripustus” vaihtuu tarpeeksi usein. Osalla taidelainaamoista yksin teosvuokrausten määrä takaa ripustuksen vaihtuvuuden. Menestyneimmät taidelainaamot pitävät selkeästi huolta ripustuksen uudistamisesta. Osa niistä on sitouttanut myös jäseniä tähän työhön. Yksi taidelainaamo vaihtaa koko valikoiman neljästi vuodessa. Asiakkaan kannalta vaihtuvuuden ei tarvitse olla näin suurta ja taidelainaamollekin koko valikoiman vaihtaminen on varsin raskas prosessi. Käänteisesti toimii teosten vaihtumattomuus: asiakkaita ei kiinnosta tulla uudestaan, jos taidelainaamosta ei löydy mitään uutta.

Tapahtumat tuovat taidelainaamoihin uusia asiakkaita ja koukuttavat vanhoja. Jatkuvan asiakasvirran kannalta näyttelytoiminta on toimiva ratkaisu etenkin, jos se on integroitu taidelainaamon toimintaan, toisin sanoen myös näyttelyistä voi lainata teoksia. Myöskin taidelainaamon kuukauden taiteilija on varsin toimiva konsepti, sillä se sitouttaa taiteilijoita ja tuo samalla taidelainaamolle julkisuutta.

Eräs taidelainaamo järjestää kerran vuodessa kevätsiivouksen eli myy alennuksella ”vanhentuvia” teoksia. Tapahtuma tuottaa taidelainaamolle monta etua: se generoi teosten vaihtuvuutta, houkuttelee asiakkaita ja lisää myös normaalihintaisten teosten menekkiä.

Moni taidelainaamo on käyttänyt jossakin vaiheessa ensimmäinen kuukausi ilmaiseksi -markkinointitapaa. Kun asiakkaalle tarjotaan ensimmäinen kuukausi ilmaiseksi, ei todellinen alennus ole yleensä kuin viisi prosenttia teoksen hinnasta. Pienikin alennus houkuttaa asiakkaita. Yhdessä taidelainaamossa ensimmäinen kuukausi ilmaiseksi tarkoittaa sitä, että teosta saa kokeilla yhden kuukauden ajan ilmaiseksi ja lainamaksut alkavat juosta vasta sen jälkeen, toisin sanoen asiakas saa ilmaisen sovituskuukauden mutta ei yhtään alennusta varsinaisesta teoshinnasta. Tämä malli lisää myyntiä samalla tavalla kuin muidenkin ensimmäinen kuukausi ilmaiseksi -kampanjat.

Tapahtumat ja niistä tuleva medianäkyvyys toimivat myös taidelainaamoiden markkinointiväylinä. On selvästi havaittavissa, että ne taidelainaamot, joilla on enemmän myyntiä myös panostavat säännöllisesti näkyvyyteen myös tapahtumien osalta. Toisaalta myös pienemmät taidelainaamot ovat tehneet yllättävän paljon markkinointiponnisteluja.

Asiakas

Taidelainaamotoiminnan tuottavuudelle on hyväksi suuri asiakaspohja, vähintään 100 000 asukasta. Tähän sääntöön on sekä positiivisia että negatiivisia poikkeamia. Yksi keskikokoisen kaupungin taidelainaamo kuuluu suurimpien taidelainaamoiden luokkaan sekä kokonais- että asukaskohtaisen tuloutuksen osalta. Eräs suuren kaupungin taidelainaamo sen sijaan sijoittuu myynniltään, vuosituloutuksen ja asukaskohtaisen tuloutuksen osalta pienimpien taidelainaamojen joukkoon.

Kun vertaillaan suurimpien taidelainaamoiden (sekä kokonaistuloutuksen että asukaskohtaisen tuloutuksen perusteella) toimintaympäristöjä, etenkin asukkaiden koulutustasolla näyttää olevan merkitystä toiminnan menestyksellisyyteen. Vuonna 2014 Suomessa keskiasteen käyneiden keskiarvo oli 70,2 prosenttia ja korkea-asteen suorittaneiden 29,7 prosenttia. Menestyvien taidelainaamoiden sijaintikunnissa vastaavat keskiarvoluvut ovat yleistä keskiarvoa korkeammat eli 73,2 ja 34,2 prosenttia. Vastaavasti myyntivolyymiltään pienempien taidelainaamoiden sijaintikuntien koulutustaso on keskitason alapuolella (68,9 % ja 27,2 %). Kaksi taidelainaamo poikkeaa keskimääräistä paremmalla koulutustasolla mutta taidelainaamoiden pienellä tuloutustasolla.

Asukkaiden tulotaso näyttää vaikuttavan taidelainaamoiden menestymiseen mutta ei yhtä merkittävästi kuin koulutustaso. Hyvä tulotaso ei merkitse yhtä välittömästi hyvää tulosta kuin heikompi tulotaso

huonompaa tulosta. Keskimääräisessä teoshinnassa näkyy selvästi kuitenkin kunnan asukkaiden tulotaso: mitä suurempi on valtionveronalaisen tulojen keskiarvo tulonsaajaa kohden, sitä todennäköisempää on, että paikallisesta taidelainaamosta ostetaan kalliimpia teoksia. Matalamman tulotason ja matalan teoshinnan syy-yhteys ei ole yhtä selvä.

Työttömyysaste ei näytä yhtä merkittävästi vaikuttavan taidelainaamoiden menestymiseen kuin kunnan taloudellinen huoltosuhte. Keskimääräistä korkeampi huoltosuhte ennakoii huonoa menestymistä taidelainaamotoiminnassa ja päinvastoin. Poikkeaman tekee esimerkiksi eräs paikkakunta, jossa huoltosuhte on keskiarvoa korkeampi mutta taidelainaamon volyyymi on suuri.

Joustava palvelu

Taidelainaamoiden yksi tärkeä menestystekijä on vakiintunut toiminta, mutta toiminnan pitkäkestoisuus ei kuitenkaan yksin tuo hyvää myyntiä. Pitkäkestoista toimintaa merkittävämpää on palvelun laatu ja jatkuvuus. Selkeästi ne taidelainaamot, jotka ovat kyenneet palkkaamaan työntekijän tai työntekijöitä, menestyvät paremmin kuin vaihtuvan työntekijävoiman tai ota-työntekijöiden aukipitämät taidelainaamot. Merkittävää on myös työajan määrä, joka työntekijällä on kohdentaa taidelainaamotoimintaan. Vaikka taidelainaamolla olisi työntekijä, hänen tehtäviinsä kuuluvat usein myös muut asiat kuten gallerian hoitaminen tai osa seuran juoksevista asioista.

Vakituinen työvoima on resurssi, joka merkitsee asiantuntemusta niin taiteen sisällöissä kuin palvelussakin. Vakituiset taidelainaamotyöntekijät ovat varmempia auttamaan asiakkaita teosvalinnoissa. He pystyvät myös neuvottelemaan taiteilijoiden kanssa sopivien teosten tuonnista tai ehdottomaan asiakkaalle lainattavaksi teosta, joka ei edes kuulu lainaamon valikoimaan.

Työntekijät voivat oman harkintansa mukaan joustaa taidelainaamoehtoissa. Taidelainaamohaastatteluissa kävi selvästi ilmi, kuinka tärkeää teosvalintatilanteessa on joustamisen mahdollisuus. Esimerkiksi työntekijä voi antaa teoksen päivän tai parin sovitukseen, tilata kehykset tai uudelleen kehystyttää teoksen tarvittaessa tai ehdottaa asiakkaalle teosta, joka ei ole (vielä) taidelainaamon valikoimassa. Yksi taidelainaamo tilaa kehykset kehystämättömään teokseen omalla riskillään, mikäli lainaus sitä edellyttää. Kun toinen taidelainaamo vie asiakkaalleen teoksia kotiin sovitukseen, mukaan otetaan aina muutaman ylimääräinen teos.

Vaihtuva työvoima ei voi käyttää samalla tavalla omaa harkintaansa eikä heillä ole välttämättä samaa ammattitaitoa kuin vakituisilla työntekijöillä. Vaihtuvan työvoiman taidelainaamoissa on ymmärrettävästi paljon vaikeampi kehittää jatkuvia asiakassuhteita. Lisäksi taidelainaamon kehitys- ja markkinointitehtävät ovat luonnollisesti epäsäännöllisemmällä pohjalla.

Tuottavuuden kasvun haasteet

Kaikki taidelainaamot voisivat kehittää toimintaansa ja samalla kasvat-
taa myyntiänsä myös nykyisillä resursseillaan. Taidelainaamotoiminnal-
le pitäisi luoda toimintasuunnitelma, tavoitteet ja toimenpiteet niihin
pääsemiseksi sekä seurata niitä aktiivisesti ja tehdä mahdollisia korjaavia
toimia. Viestintää ja markkinointia samoin kuin tapahtumia kannattaisi
säännönmukaistaa kuten myös asiakkuuksien hoitamista. Taiteilijakunta
eli taidelainaamoiden ”omistajat” ovat vielä hyvin käyttämätön voimava-
ra taidelainaamoiden markkinointityössä.

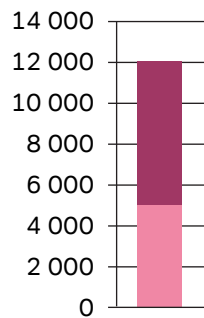
Usein haasteen kehittämistyöhön tuo taidelainaamoiden taustata-
hojen yleisresurssit, sillä suurin osa taidelainaamoista on taiteilijaseura-
vetoisia. Taiteilijaseura taidelainaamon ylläpitäjänä tarkoittaa sitä, että
toiminta perustuu suurelta osin vapaaehtoistyöhön ja hyvin pieniin
julkisiin tukiin ja vaihteleviin avustuksiin. Alati kiristyvä kuntatalous
luo uhkia myös taiteilijaseurojen toimintaan. Toinen seurojen toimin-
taan vakavasti vaikuttava asia on palkkatuen muutokset, sen määrän ja
keston mahdolliset leikkaukset. Tällä hetkellä TE-toimistot käsittelevät
taiteilijaseurojen ja taidelainaamoiden palkkatukiasioita hyvin eri tavoin
eri alueilla. Esimerkiksi Kaakkois-Suomen TE-toimiston näkemys on,
että taidelainaamotoiminta on liiketoimintaa, johon voi saada enintään
50 prosenttisen palkkatuen, kun taas muualla Suomessa taidelainaamo-
toiminta on määritelty voittoa tavoittelemattomaksi toiminnaksi, jonka
palkkatuen maksimimäärä on 100 prosenttia.

Taidelainaamoiden kehittämisen kannalta työntekijä tai yrittäjä-työn-
tekijä on avainasemassa. Aineisto osoittaa, että taidelainaamot, joilla on
vakinaisen työntekijä, ovat merkittävästi paremmassa asemassa muihin
nähdessä. Työntekijä pystyy tarjoamaan asiakkaille asiantuntevaa ja jous-
tavaa palvelua sekä kehittämään toimintaa pitkäjänteisesti toisin kuin
vaihtuvat työntekijät tai vaihtuvat luottamushenkilöt.

Taidelainaamoiden myynti saataisiin nousuun, jos jokaiseen taide-
lainaamon palkattaisiin työntekijä. Osa-aikaisen työntekijän minimi-
kustannukset ovat vuodessa noin 30 000 euroa.

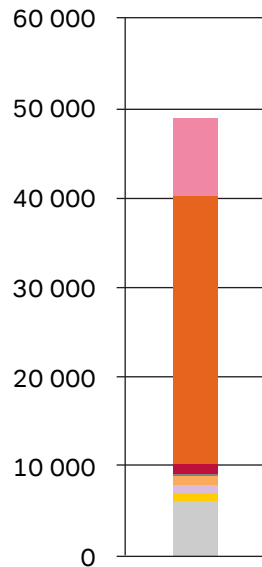

Kaavio havainnollistaa miten paljon pienen taidelainaamon pitäisi saada enemmän tuloja, jotta se voisi palkata työntekijän.

Taidelainaamon tulot

- Provisio
- Julkisen tuki / vuokra

Taidelainaamon menot

- ALV *
- Atk, puhelin
- Työntekijä
- Kirjanpito
- Muu
- Vakuutukset
- Pankki
- Vuokra

* ALV-verossa ei ole huomioitu ALV-vähennyksiä, mutta kulurakenteen mukaan ne ovat pieniä.

Jos taidelainaamotyöntekijän palkkaresurssia tavoittelisi myynnin kasvun kautta, myynnin pitäisi nousta vuositasolla 100 000 euroa, mikäli provisio on 30 prosenttia + ALV.

Voisiko yritysmautoiset taidelainaamot ratkaista ongelman? Yritysmautoisia taidelainaamoita tulee varmaan ajan myötä lisää, mutta ne eivät takaa taiteen monipuolista saatavuutta. Jo nyt kaupallinen galleriatoiminta on vähentynyt maakunnissa. Toisaalta kaupalliset taidelainaamot suosivat taiteilijoita, joiden teoksilla on suuri kysyntä, joten taiteilijaseuravetoisten taidelainaamoiden korvaantuminen kaupallisilla taidelainaamoilla johtaisi siihen, että osa taiteilijakunnasta jäisi ilman vakituista myyntikanavaa. Toisin sanoen yritysmautoista toimintaa voisi olla ratkaisu, mutta todennäköisesti kasvukeskuksissa ja niissä toimii jo nyt hyvin tuottavia taidelainaamoita.

Ehdotukset taidelainaamotoiminnan parantamiseksi

1. Tekniikka kuntoon

Taidelainaamoiden toimintaa hiertää selvästi tietoteknisten ratkaisujen puute tai sopimattomuus. Ongelma koskee sekä taidelainaamoiden nettisivuja ja niillä tarjottavia palveluita että taidelainaamoiden taloushallintaa.

Taidelainaamoista kymmenellä ei ole nettisivuja tai alle puolet niiden valikoimasta on nähtävissä verkossa. Niillä taidelainaamoilla, joilla teokset ovat hyvin esillä nettisivuilla, on usein vaikeasti päivitettävät sivut ja osalla ei ole erilaisia teosten hakuvaihtoehtoja. Teosten esillä olo netissä edistää selvästi taidelainaamoiden toimintaa. Taidelainaamoille pitäisi etsiä yhteinen toimiva nettisivualusta kuten Helsingin taidelainaamon käyttämät sivut. Yhteisen alustan löytäminen ja käyttöönotto ei todennäköisesti ole prosessin vaikein osuus vaan se on nykyisen materiaalin siirtäminen uudelle alustalle. Tämä vaatisi keskitettyä resurssia.

Toiseksi taidelainaamoille pitäisi joko kehittää tai etsiä jo olemassa olevista ohjelmistoista sopiva taloushallinnon järjestelmä, joka toimisi laskutuksen, maksujen seurannan ja perinnän sekä tilitysten osalta. Taloushallinto on tällä hetkellä eniten aikaresurssia vievä työtehtävä eikä yhdelläkään taidelainaamolla ole tällä hetkellä täysin toimivaa järjestelmää vaan suurin osa taidelainaamoista toimii taulukko-ohjelmien varassa. Toimivat järjestelmät vapauttaisivat taidelainaamoiden työresurssia asiakaspalveluun, markkinointiin ja kehittämiseen eli myynnin kasvattamiseen.

Tähän asti taidelainaamot ovat yrittäneet ratkaista teknisiä ongelmiaan paria poikkeusta lukuun ottamatta omatoimisesti yksin. Tämä on kuluttanut paljon resursseja ja se on tuottanut kentälle aikaa vieviä ratkaisuja. Tekniikan yhtenäistäminen taidelainaamoiden yhteisenä hankkeena säästäisi paljon aikaa ja vaivaa sekä toisi taidelainaamot paremmin esille.

2. Näkyvyys ja koordinointi valtakunnalliseksi

Suomessa on vähintään 39 taidelainaamoja ja liki yhtä monta tapaa toimia taidelainaamona. Taidelainaamoilla ei ole yhteneväisiä toiminnan tapoja kuten lainausmaksuja, sopimuksia, nettisivuja eikä puhumisen tapaa.

Kaksi kolmasosaa suomalaisista tietää mikä on taidelainaamo ja pitää sen toimintaperiaatetta joko erittäin hyvänä tai hyvänä. Silti vain murtoosa eli viisi prosenttia suomalaisista on käyttänyt taidelainaamon palveluita. Taidelainaamoilla on valtava asiakaskuntapotentialiaali jo niiden ihmisten parissa, jotka suhtautuvat taidelainaamoihin positiivisesti.

Todennäköisesti myös kielteisemmin suhtautuvista suurin osa on mahdollista asiakaskuntaa, sillä lievä kielteinen suhtautuminen kielii enemmän konseptin tuntemattomuudesta kuin sen todellisesta vastustuksesta. Potentiaaliin pitäisi pystyä tarttumaan kiinni ja samalla tuottaa lisää tuloa kuvataiteilijakunnalle.

Taidelainaamot tarvitsevat yhteisen kehityssysäyksen, jossa luodaan puitteet niiden yhteistoiminnalle samoin kuin taidelainaamo-brändille. Taidelainaamot kaipaavat yhteistyötä, mutta eivät pysty organisoimaan sitä nykyisillä resursseillaan.

Yhteisessä kehittämissuunnitelmassa pitäisi keskittyä käytäntöjen yhtenäistämiseen ja ratkaisujen etsimiseen hankalaksi koettuihin kysymyksiin kuten esimerkiksi teosten lähettäminen, verkkokauppaan, sosiaalisen median haltuunottoon, taiteilijakunnan sitouttamiseen. Lisäksi pitäisi etsiä ratkaisuja kysymyksiin, joihin yksittäiset taidelainaamot eivät ole löytäneet vastausta, kuten miten markkinoida menestyksellisesti toimintaa yrityksille. Projektin pitäisi etsiä myös yksilöllisiä ratkaisuja, joilla kukin taidelainaamo voisi kasvattaa volyymiään huomioiden sen omat toimintaolosuhteet. Olemassa olevia hyviä käytänteitä tulisi levittää, sillä liki jokaisella taidelainaamolla on hyviä käytänteitä ja oppeja muille annettavaksi.

Myös taidelainaamo-brändin esiin tuominen vaatii eheää näkemystä ja yhteisiä toimenpiteitä. Taidelainaamotoiminnan valtakunnallinen koordinointi toisi sekä asiakkaita että taidelainaamoja helpottavaa yhteneväisyyttä käytänteisiin.

Samat kehittämisen haasteet ja toiveet koskettavat sekä yritys- että yhdistysvetoisia taidelainaamoita.

Selvitys lyhyesti

Suomessa taidelainaamot ovat hyvin saavutettavia sekä asukkaiden että taiteilijoiden kannalta. Suomen 50 suurimmasta kunnasta 42:ssa sijaitsee taidelainaamo tai taidelainaamoon on alle 50 kilometrin matka. Taidelainaamoissa on esillä ja myynnissä yhteensä yli 2300 kuvataiteilijan teoksia. Taiteilijoille taidelainaamot merkitsevät yleensä ainoaa jatkuvaa taiteen myyntikanavaa. Taidelainaamot tuottavatkin merkittävää tuloa taiteilijoille: yli 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Suomessa on vähintään 39 taidelainaamoja, joista valtaosa ylläpitää taiteilijaseura. Niiden valikoima koostuu seuran jäsenten teoksista. Taiteilijaseuroille taidelainaamo merkitseekin tärkeää jäsenpalvelua. Taiteilijoille yhdistysvetoiset taidelainaamot ovat tärkeitä, sillä taiteilija voi itse valita teokset taidelainaamoon eikä valinta perustu teosten tai taiteilijoiden kohdalla kaupallisuuteen.

Usein taidelainaamot tekevät yhteistyötä julkisen organisaation kanssa, osassa yhteistyökumppani myös vastaa aukipidosta. Kunnat myös tukevat taidelainaamoita joko tilan, työntekijän tai toiminta-avustuksen muodossa. On hyvin harvinaista, että taidelainaamot saavat muuta avustusta, sillä avustusten ja apurahojen jakajat eivät ilmeisesti tunnista taidelainaamoiden merkitystä ja niiden mahdollisuuksia. Ainakin kuusi taidelainaamo toimii yrityspohjaisesti.

Suomalainen, jo 47 vuotta toiminut taidelainaamo -malli, poikkeaa muiden maiden taidelainaamo-järjestelmästä: suomalaiset taidelainaamot lainaavat taidetta liki poikkeuksetta kuukausimaksulla, jolla teoksen voi myös lunastaa omaksi. Muissa maissa tavanomaisempaa on, että teos lainataan ja palautetaan kuten kirjaa lainattaessa tehdään kirjastossa.

Taidelainaamon perustoimintaperiaate on ainoita asioita mikä yhdistää taidelainaamoita, sillä muuten ne toimivat sangen heterogeenisesti. Ne ovat hyvin erikokoisia tilojensa ja teosvalikoimansa sekä edustamansa taiteilijakunnan osalta että taiteilijoille tuloutettavan rahamäärän suhteen, joka vaihtelee parista sadasta eurosta 300 000 euroon vuodessa. Osassa taidelainaamoista aukipidosta vastaa joko kokopäiväinen tai osa-aikainen työntekijä, osassa työllistetty ja lopuissa yhteistyökumppanin henkilöstö oman toimensa ohella. Niiden toimintatavat ja säännöt eroavat myös toisistaan.

Taidelainaamot jakavat myös kaksi muuta ominaisuutta: Taloushallinto on niiden kaikkien aikaa vievin tehtävä, sillä lainausmaksuja seurataan kuukausittain ja tilityksiä taiteilijoille tehdään yleensä joko kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Yhdelläkään taidelainaamolla ei ole täysin toimivaa taloushallintojärjestelmää ja suuri osa hoitaa seurannan ja tilityksen osin käsin. Kolmas yhdistävä tekijä on resurssipula, joka kohdistuu eritoten toiminnan kehittämiseen ja markkinointiin.

Nettisivujen merkitys on kasvanut viime vuosina taidelainaamoiden toiminnassa. Asiakkaat selaavat usein teoksia ennen kuin tulevat taidelainaamoon, mutta kyselytutkimuksen mukaan ihmiset eivät kuitenkaan kaipaa varsinaista taiteen verkkokauppaa. Kaikilla taidelainaamoilla ei ole kuitenkaan teosvalikoimaa esillä netissä ja vaikka taidelainaamoista valtaosa käyttää somea, ei sitä vielä hallita täysimääräisesti. Taidelainaamot pystyvät panostamaan vain vähän rahaa markkinointiin ja silloin suositaan tapahtumia, joita taidelainaamoilla on runsaasti.

64 prosenttia suomalaisista tietää mikä on taidelainaamo ja sama määrä pitää taidelainaamon toiminta-ajatusta joko erittäin hyvänä tai hyvänä. Teosten ostaminen korottomalla osamaksulla ja palauttamismahdollisuus madaltavat teosten hankintakynnystä. Taidelainaamon brändi on varsin tunnettu ja se mielletään positiiviseksi, mutta kyselytutkimuksen mukaan vain viisi prosenttia suomalaisista käyttää taidelainaamoita.

Taidelainaamot tuottavat jo nyt tuloa taiteilijoille, mutta potentiaalia on paljon enemmän - toteutuakseen se tarvitsee taidelainaamokentän yhteistä kehittämistä.

1. Taidelainaamoiden näkyvyyttä ja toimintatapoja tulisi kehittää yhteisellä kehittämisprojektilla: yhteiskoordinointi, markkinointi, koulutus (mm. some, asiakkuuksien hallinta, juridiikka), toimintatapojen yhtenäistäminen
2. Taidelainaamoiden nettisivut tulisi siirtää samalle alustalle ja taidelainaamoille pitäisi löytää ja/tai kehittää yhteinen taloushallintaohjelma.

Lähteet

Artotekordning i Norge (2006)

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kkd/hdk/2007/0003/ddd/pdfv/304460-utredning_artotekordning_i_norge.pdf

Kansalaisten suhtautumien taidelainaamoihin.

<http://artists.fi/ajankohtaista/kyselytutkimus-suomalaiset-kannattavat-aidelainaamon-idea/>

Kuntien avainluvut.

Tilastokeskus. <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2016&active1=SSS>

Kuvaston vuosikertomus 2015.

http://kuvasto.fi/hallinta/wp-content/uploads/2014/12/Kuvasto_vuosikertomus_2015-1.pdf

Parkkinen M, Shemeikka R, Saares A ja Rinne H: Vaihtelevaa, autonomista ja sisällöltään tärkeää työtä määräaikaisissa työsuhteissa. Kuntoutus 1/2016.

Tabell, Aino 2009: Taidelainaamoiden kehittäminen asiakastutkimuksen pohjalta. Opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu, kulttuurituotannon koulutusohjelma marraskuu 2009.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/5130>

Tiainen, Kari 1989: Yleinen kirjasto taiteen lainaajana. Pro gradu -tutkielma, kirjastotiede ja informatiikka, maaliskuu 1989. Tampereen yliopisto.

Liitteet

Lista suomalaisista taidelainaamoista

Webropol-kyselylomake

Kyselytutkimus

Lista suomalaisista taidelainaamoista

Taidelainaamon nimi	Lainaamon taustataho	Paikkakunta	Perustamisvuosi	Kysely	Haastattelu
ARTto Taidelainaamo ja -myymälä	Oulun Taiteilijaseura -63 ry.	Oulu		●	●
Ateijee Hulmi - taidelainaamo	Nunatak Oy	Loimaa			
Espoon Taidelainaamo	Espoon Kuvataiteilijat ry	Espoo		●	
Eurajoen kunnankirjasto/taidelainaamo	itsenäiset taiteilijat	Eurajoki	2004	●	
Galleria Becker ja taidelainaamo	Jyväskylän Taiteilijaseura ry	Jyväskylä	1985	●	●
Galleria Fogga - taidelainaamo	Country Chic Oy	Helsinki			
Galleria Taidelainaamo Napa	Lapin taiteilijaseura ry	Rovaniemi	1998	●	●
Galleria-taidelainaamo Aamu&Virkku	Mainos- ja muotoilu/toimisto Aamu&Virkku Ky	Nurmes	2011	●	
Galleria12 taidelainaamo	Galleria 12 Oy				●
Hangon taidelainaamo - Hangö artotek	Hangon kuvataiteilijat ry.	Hanko	2011	●	
Helsingin Taiteilijaseuran Taidelainaamo	Helsingin Taiteilijaseura ry	Helsinki	1995	●	●
Kaakon taidelainaamo Kotka	Kotkan Taiteilijaseura ry	Kotka	2014		
Kaakon taidelainaamo Kouvola	Kouvolan taiteilijaseura Kouta ry	Kouvola	2014	●	
Kaakon taidelainaamo Lappeenranta	Etelä-Karjalän taiteilijaseura ry	Lappeenranta	2004	●	
Karkkian Taiteilijaseuran Taidelainaamo	Karkkian Taiteilijaseura ry	Karkkila			
Lahten Taidelainaamo	Lahten Taiteilijaseura ry.	Lahti	1974	●	●
Nokian Kuvataiteilijoiden taidelainaamo	Nokian Kuvataiteilijat ry	Nokia	2011	●	
PikkuSelman taidelainaas	Tmi Taidetupa PikkuSelma	Kouvola			
Porin Taidelainaamo	Porin Taiteilijaseura	Pori			
Pyhäjoen kirjaston taidelainaamo	Pyhäjoen kunta	Pyhäjoki	2011	●	

Taidelainaamon nimi	Lainaamon taustatieto	Paikkakunta	Perustamismvuosi	Kysely	Haastattelu
Raision kirjaston taidelainaamo	Raision kunta	Raisio	1988		
Rauman taidelainaamo	Rauman taidemuseo, Rauman Taiteilijaseura, Rauman Taidegraafikot, Rauman kaupunginkirjasto	Rauma	2004	●	
Salon taidelainaamo ja galleria	Salon taiteilijaseura ry	Salo			
Seinäjoen taiteilijaseuran taidelainaamo	Seinäjoen taiteilijaseura ry	Seinäjoki	2003	●	
Sipoon taidelainaamo	Sipoon Taiteilijat ry	Sipoo (Söderkulla ja Nikkilä)			
Taidelainaamo	Ars-Häme ry	Hämeenlinna / Riihimäki	2007	●	
Taidelainaamo	Vantaan Taiteilijaseura ry	Vantaa	1994	●	
Taidelainaamo - Harjavalta		Harjavalta			
Taidelainaamo - Mäntän kirjasto	Mäntän taideseura ry	Mänttä	2001	●	
Taidelainaamo ja galleria	Nurmijärven Taideyhdistys ry	Nurmijärvi			
Taidelainaamo Konsta	Porvoon Taideyhdistys	Porvoo	1998	●	
Taidelainaamo Vaiveronkatu 10	Hyvinkään Taiteilijaseura ry	Hyvinkää	2010	●	
Taidelainaamo/galleria Kohina	Joensuun Taiteilijaseura ry	Joensuu	1971	●	●
Taikka Oy	Taikka Oy	Järvenpää	2008	●	
Tampereen Taiteilijaseuran taidelainaamo	Tampereen Taiteilijaseura ry	Tampere	2000	●	
Turun taidelainaamo	Kaupungin ja neljän turkulaisen taiteilijaseuran yhteistyö	Turku	1994	●	
Uvilian kaupungin kirjaston taidelainaamo		Uvila			
Vaasan taiteilijaseuran taidelainaamo	Vaasan taiteilijaseura ry	Vaasa	2000	●	
Valkeakosken Kuvataiteilijoiden taidelainaamo	Valkeakosken Kuvataiteilijat ry	Valkeakoski			

SUOMEN
TAITEILIJA
SEURA

kaakon taide

Taidelainaamo-kysely

1. Perustiedot

Kyselyyn vastaajan asema taidelainaamossa

esim. taiteilijaseuran toiminnanjohtaja, lainaamonhoitaja, toimitusjohtaja...

Lainaamon perustiedot

Taidelainaamon nimi

Lainaamon taustataho (nimi ja muoto esim. ry / oy)

Osoite

Paikkakunta

Perustamisvuosi

Kuukausittainen kävijämäärä (arvio)

Taiteilijoiden määrä lainaamossa

Teosten määrä lainaamossa

Arvonlisäverovelvollisuus

ALV-velvollinen

Ei ALV-velvollinen

Lainaamon tunnuslukuja

Suuntaa antava arvio riittää vastaukseksi

Lainojen määrä kuukaudessa (kpl)	<input type="text"/>
Lainaamon perimä provisio (%)	<input type="text"/>
Taiteilijoille tuloutettava summa vuodessa (€)	<input type="text"/>
Suoraostojen osuus myynnistä (%)	<input type="text"/>
Kuinka monta palautusta vuodessa (kpl)	<input type="text"/>

Onko lainaamon myynnissä tapahtunut merkittäviä muutoksia kolmen viime vuoden aikana? Jos on, niin millaisia?

Lainaamon aukioloajat

2. Lainaamon valikoima

Kuvaile, mistä lainaamon valikoima koostuu

esim. yhdistyksen jäsenten teoksia, jäsenten ja näyttelyssä olleiden taiteilijoiden teoksia, vapaa tarjonta, erikseen taiteilijoilta pyydytyt teokset, asiakkaiden toivomien taiteilijoiden teokset

Minkälaisia teoksia valikoimaanne kuuluu?

- Maalauksia
- Grafiikkaa
- Veistoksia
- Valokuvataidetta
- Paperipohjaisia teoksia
- Mediataidetta

e Performansseja

e Muuta, mitä?

Miten ylläpidätte teosrekisteriä?

e Samassa ohjelmassa kuin taloushallinto

e Erillinen ohjelma, mikä

e Tiedostona (esim. access, excel), mikä

e Muu tapa, mikä

Minkälaisia teoksia myydään eniten?

esim. teosten hintahaarukka, koko, tekniikka...

3. Lainaamon käytössä oleva tila

Lainaamon käytössä oleva tila

Kuvaile tiiviisti lainaamon käytössä olevaa tilaa, esim. onko tila toimijan oma vai jonkun muun omistama, neliömäärä, tilan riittävyys/riittämättömyys, varastotilat, samoissa tiloissa toimivat muut toimijat jne.

Lainaamotilan kustannukset

vuokra, vastike, sähkö, lämmitys, muut kulut? Onko tilaa subventoitu tai saadaanko tilaan liittyviin kustannuksiin avustusta, miltä taholta?

Onko taidelainaamon yhteydessä muuta toimintaa?

On, galleria / näyttely

On, mitä?

Ei ole

4. Lainaamon henkilöstö

Lainaamon henkilöstö

Kokopäiväisiä (henkilömäärä)

Osa-aikaisia (henkilömäärä, tuntimäärä)

Työllistettyjä (henkilömäärä)

Talkoolaisia, vapaaehtoisia (henkilömäärä)

Muita (mitä, henkilömäärä)

Onko henkilöstössä tapahtunut muutoksia viimeisen kolmen vuoden aikana? Minkälaisia?

Onko lainaamon käytössä oleva henkilöstöresurssi riittävä?

Minkälainen olisi mahdollinen lisätarve? Liittyykö käytössä olevaan resurssiin jotain ongelmia (esim. henkilöstön vaihtuvuus, palkkatukeen liittyvät asiat, muuta, mitä)?

5. Asiakas

Onko teillä kanta-asiakkaita

- Kyllä, millainen on tyypillinen kanta-asiakas?
- Ei

Puuttuuko joku ryhmä (ikäryhmä tms.) asiakkaittenne joukosta?

Onko teillä käytössänne asiakasrekisteri?

- Kyllä
- Ei

Järjestättekö asiakastilaisuuksia? Minkälaisia?

Lähetättekö postia tai sähköpostia asiakkaillenne?

esim. kutsuja, tiedot uudesta ripustuksesta, tarjouksista, kampanjoista, tapahtumista, taiteilijatapaamisista...

Onko teillä yritys- tai yhteisöasiakkaita?

- Kyllä, yritys/yhteisöostojen osuus kokonaismyynnistä vuosittain noin %
- Ei

Myyttekö lainaamossa lahjakortteja?

Kyllä

Ei

Onko lainaamon myynti tavallista vilkkaampaa erilaisten sesonkien yhteydessä?

esim. juhlapyhät, äitienpäivä, isänpäivä, valmistujaiset jne.

6. Talous ja hallinto

Onko taloushallinto ja kirjanpito ulkoistettu tilitoimistolle?

Kyllä

Ei

Miten lainaamon taloushallinto on hoidettu?

Kuvaile mahdollisimman tiiviisti ja tyhjentävästi, miten lainaamon taloushallinto on hoidettu (esim. excel, access-tietokanta...)? Jos käytössänne on taloushallinto- tai laskutusohjelmistoja käytössä, mainitse niiden nimet.

Toimiiko nykyinen järjestely, vai onko siinä jotain kehitettävää?

Mikä on hyvää, mikä huonoa?

Mitkä maksuvälineet ovat käytössä lainaamossanne

- Käteinen
- Tilisiirto / lasku
- Verkkomaksu
- Maksukorttipääte, mikä?

Oletteko joutuneet tekemään perintätoimenpiteitä?

Miten perintäprosessi on hoidettu (esim. maksumuistutus, perintäkirje, perintätoimisto, ulkopuolisen asiantuntijan palvelut, poliisi)?

Lainaamotoimintaan saadut avustukset

Kuvaile lyhyesti lainaamotoiminnan avustuksia. Avustuksen myöntäjä, avustuksen suuruus, mahdolliset projektit/hankkeet

Käytössä olevat sopimuspohjat (esim. lainaussopimus, välityssopimus)

- Tehty itse
- Otettu mallia ART360-hankkeen sopimusmalleista
- Otettu mallia toisesta taidelainaamosta, mistä?
- Muu, mikä?

7. Lainaamon nettisivut

Lainaamon nettisivut

Osoite

Mikä julkaisualusta käytössä?

Nettisivuilla olevien teosten osuus koko lainaamon valikoimasta

(arvio %)?

Kuka tekee sivujen päivitykset?

Millä viiveellä sivujen päivitykset tehdään?

- Reaaliajassa
- Viikon sisällä
- Kuukauden sisällä
- Pidempi aika

Kuka valokuvaa teokset?

Jos käytäntö vaihtelee, valitse tyypillisin tapa

- Taidelainaamo
- Taiteilijat
- Ulkopuolinen kuvaaja (ostopalveluna)
- Ulkopuolinen kuvaaja (vapaaehtoistyönä)

Onko sivuilla verkkokaupmahdollisuutta

- Kyllä, verkkokaupan myynnin osuus koko myynnistä noin
%
- Ei

Lähetättekö teoksia asiakkaalle pyydettyäessä?

esim. postin, matkahuollon tai kuriiripalvelun välityksellä

- Kyllä, mitä kuljetusmuotoa käytetään?
- Vain erikseen sovittaessa
- Ei

8. Lainaamon markkinointi

Markkinointibudjetin suuruus (€) / vuosi?

Lainaamon markkinoinnissa on hyödynnetty seuraavia

- Lehtimainokset
- Some-mainonta

- ☐ Radio/TV-mainokset
- ☐ Julisteet
- ☐ Flyerit
- ☐ Markkinointitapahtuma, mikä
- ☐ Muu, mikä

Mitkä toimenpiteet on todettu markkinoinnissa toimiviksi? Mikä markkinoinnissa ei toimi?

9. Toiminnan laajentaminen

Onko taidelainaamon toimintaa mahdollista laajentaa uusille alueille nykyisillä resusseilla ? Jos ei, minkälaisia lisäresursseja vaadittaisiin?

Olisiko lainaamo valmis välittämään provisiota vastaan taiteilijoiden muuta osaamista?

esim. toimia välityspisteenä julkisen taiteen konsulttitoiminnalle, välittämään taiteilijoita yleensä taiteen hyvinvointivaikutusten edistämistyöhön jne.

10. Liitteet ja vapaa sana

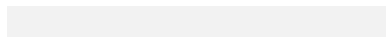
Tähän voit liittää lainaamoon liittyviä dokumentteja, esim. tehdyt asiakastutkimukset, opinnäytetyöt, raportit jne.

Voit lisätä vastaukseesi yhden tai useamman tiedoston päätteeltäsi. Lisätäksesi tiedoston, klikkaa Selaa (Browse) ja valitse tiedosto halutusta sijainnista ja klikkaa Avaa (Open). Poistaaksesi tiedoston, klikkaa lomakkeella näkyvää roskakorikuvaketta.

Vapaa sana

Tähän voit kirjata ylös muuta lainaamotoimintaan liittyvää, kuvata erityisiä ongelmia, kertoa hyvin toimiviksi todetuista käytännöistä, tai mitä tahansa.

0% valmiina

Kansalaisten suhtautuminen taidelainamoihin

16.9.2016

TNS Gallup Oy
Jaakko Hyry
t. 220107457

TNS

© TNS

SUOMEN
TAITEILIJAIN
SEURA

Tutkimuksen tarkoitus ja toteutus

- Suomen Taitelijaseura halusi selvittää suomalaisten suhtautumista taidelainaamoihin.
- Tutkimus toteutettiin TNS Gallupin Forum paneelissa, jossa on n. 40.000 vastaajaa käytettäväksi erilaisia tutkimusotantoja varten.
- Tarkastelun kohteena olivat tutkimusaiheen kannalta merkittävimmät kaupungit, Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku, Oulu, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna, Kouvola, Joensuu, Järvenpää, Porvoo, Lappeenranta, Vaasa, Seinäjoki, Rovaniemi, Nokia ja Rauma
- Tutkimuksen aineisto edustaa näiden kaupunkien 15-79-vuotiasta väestöä
- Kysely toteutettiin elokuussa 2016. Tutkimukseen vastasi yhteensä 1459 henkilöä.
- Kysymyksiin vastaaminen kesti n. 3-4 minuuttia. Tulosten luottamusväli on kokonaistuloksen osalta +- 2,5 %.
- Tutkimusaineisto on oikaistu vastaajien sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan kohdealueiden (mukana olleiden kaupunkien) väestöä.

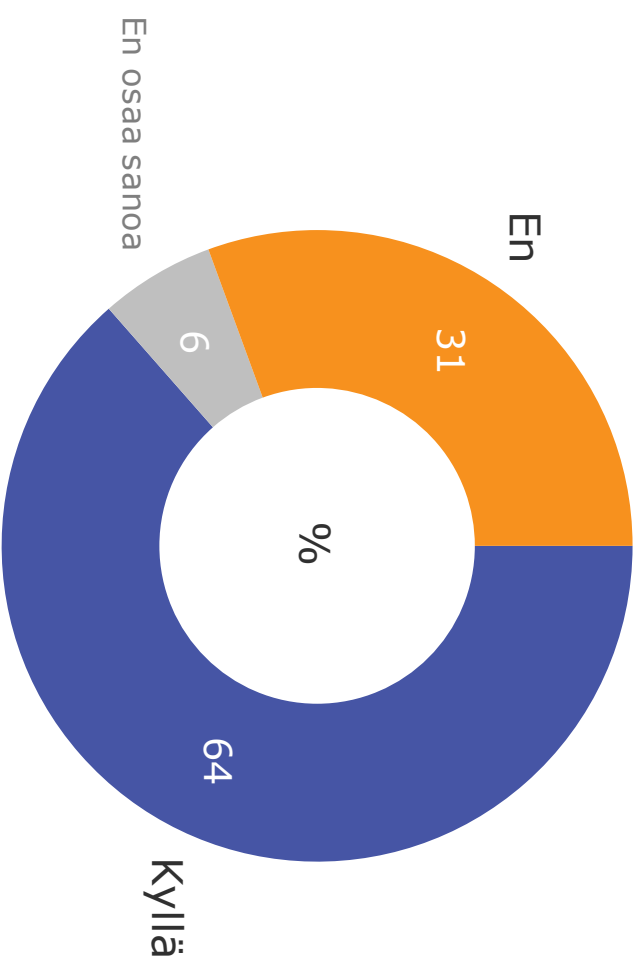
Raportin sisältö

- Tutkimuksen sisältö koostui seuraavista aihealueista:
- Taidelainaamo-käsitteen tunteminen
- Arviota siitä, kuinka hyvänä piti taidelainaamon toimintaperiaatetta
- Onko vastaaja käyttänyt taidelainaamon palveluja
- Suhtautuminen taiteeseen ja sen hankkimiseen, sama- / erimielisyys esitettyihin väittämiin
- Tulokset on raportoitu kootusti kokonaistasolla, väestöryhmittäin erilaisten taustatarkastelujen perusteella ja sekä kaupungeittain

Tietätkö, mikä on taidelainaamo

Tiedätkö, mikä on taidelainaamo?

Total (n=1459)

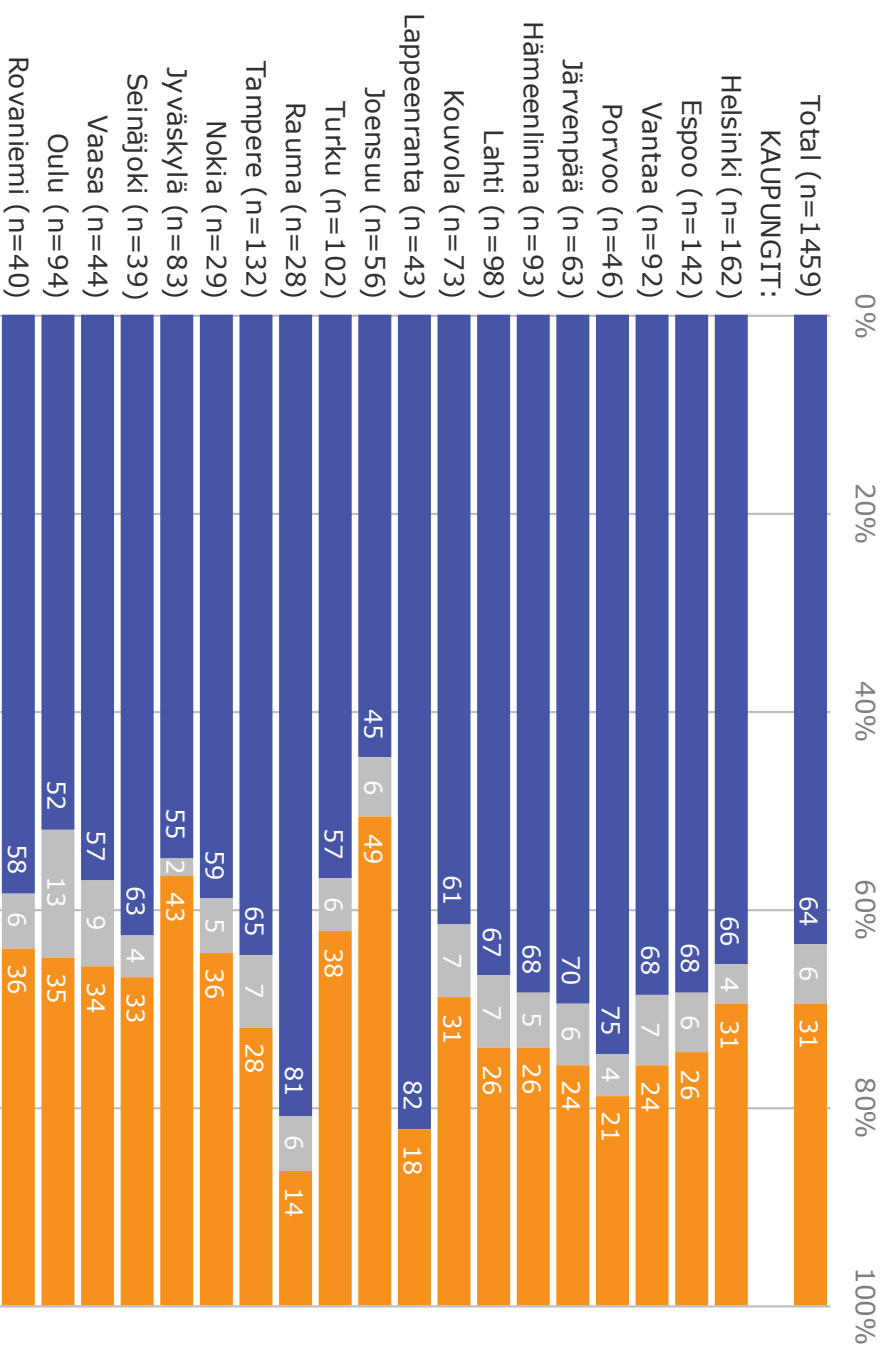
Selvästi yli puolet vastaajista ilmoittaa tietävänsä, mikä on taidelainaamo.

Lähes kolmannes kohdealueena olleiden kaupunkien asukkaista ei kuitenkaan tiedä asiaa.

Tietätkö, mikä on taidelainaamo

Tiedätkö, mikä on taidelainaamo?

Total (n=1459)

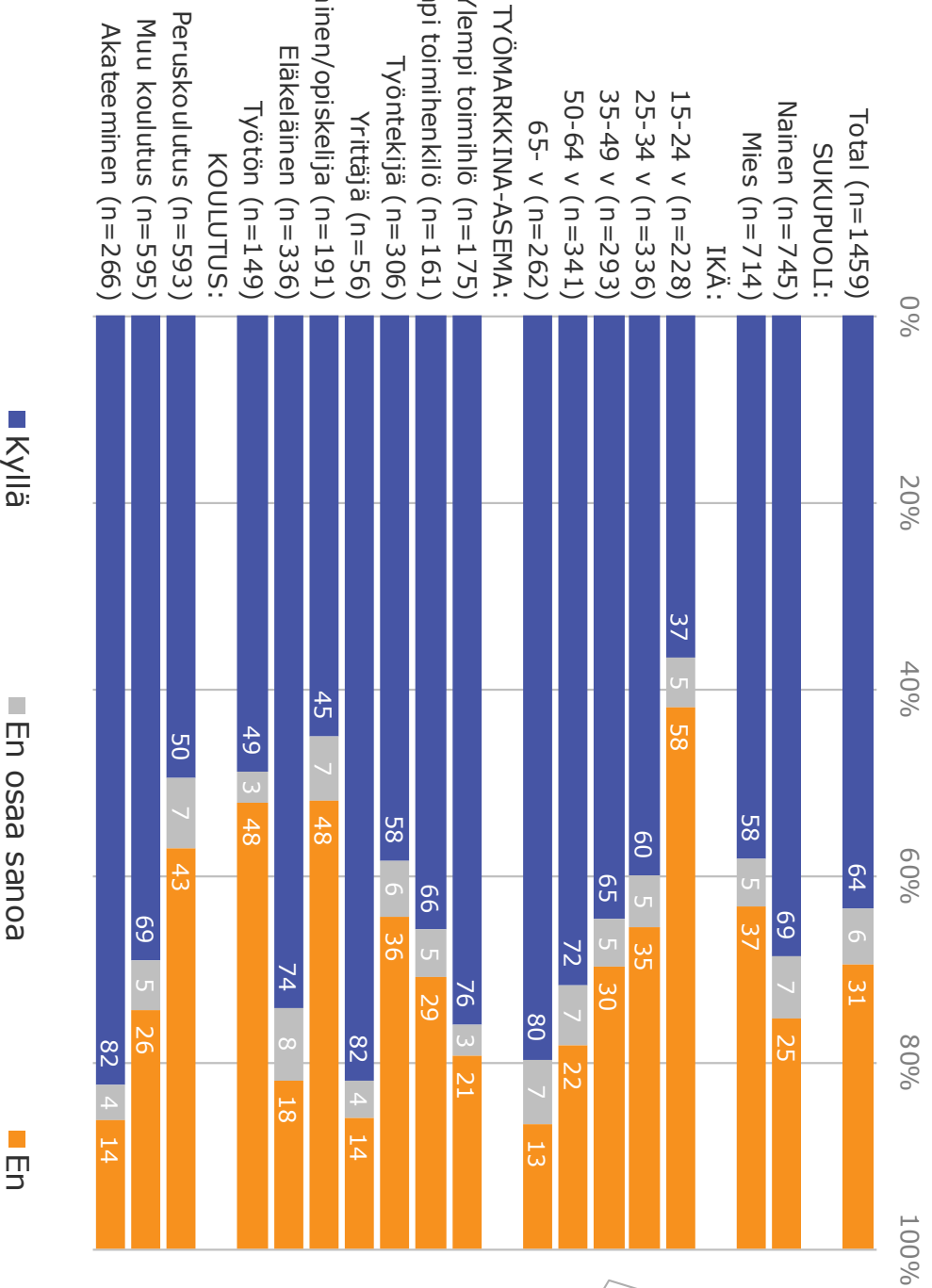
■ Kyllä ■ En osaa sanoa ■ En

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Tietätkö, mikä on taidelainaamo

Tiedätkö, mikä on taidelainaamo?

Total (n=1459)

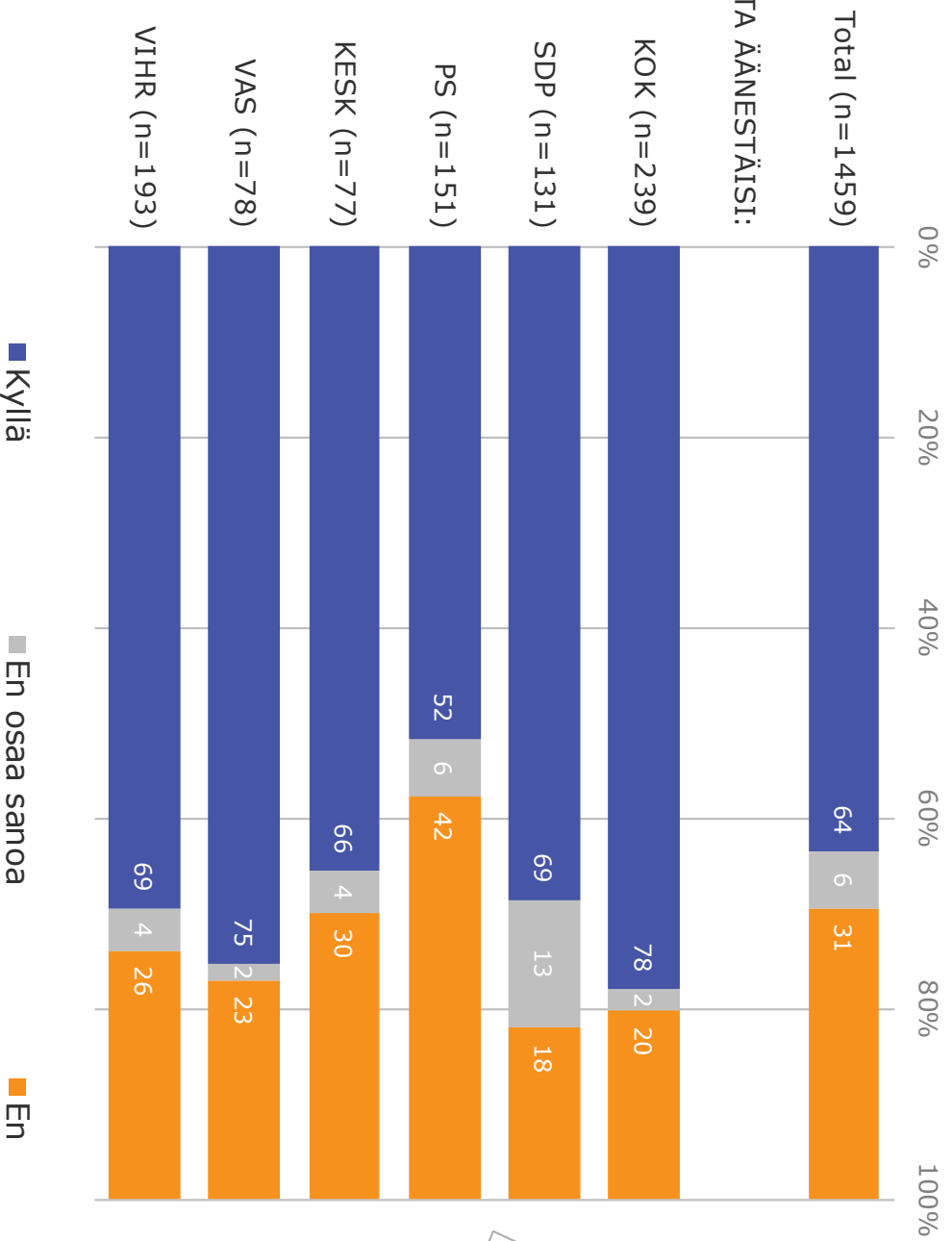

Vanhemmat vastaajat tietävät taidelainaamon nuoria paremmin. Huonoimminkin asian tuntevat koululaiset/opiskelijat, eläkeläiset ja työttömät. Mitä paremmin koulutettu vastaaja on sitä paremmin hän ilmoittaa tietävänsä taidelainaamon.

Tietätkö, mikä on taidelainaamo

Tiedätkö, mikä on taidelainaamo?

Total (n=1459)

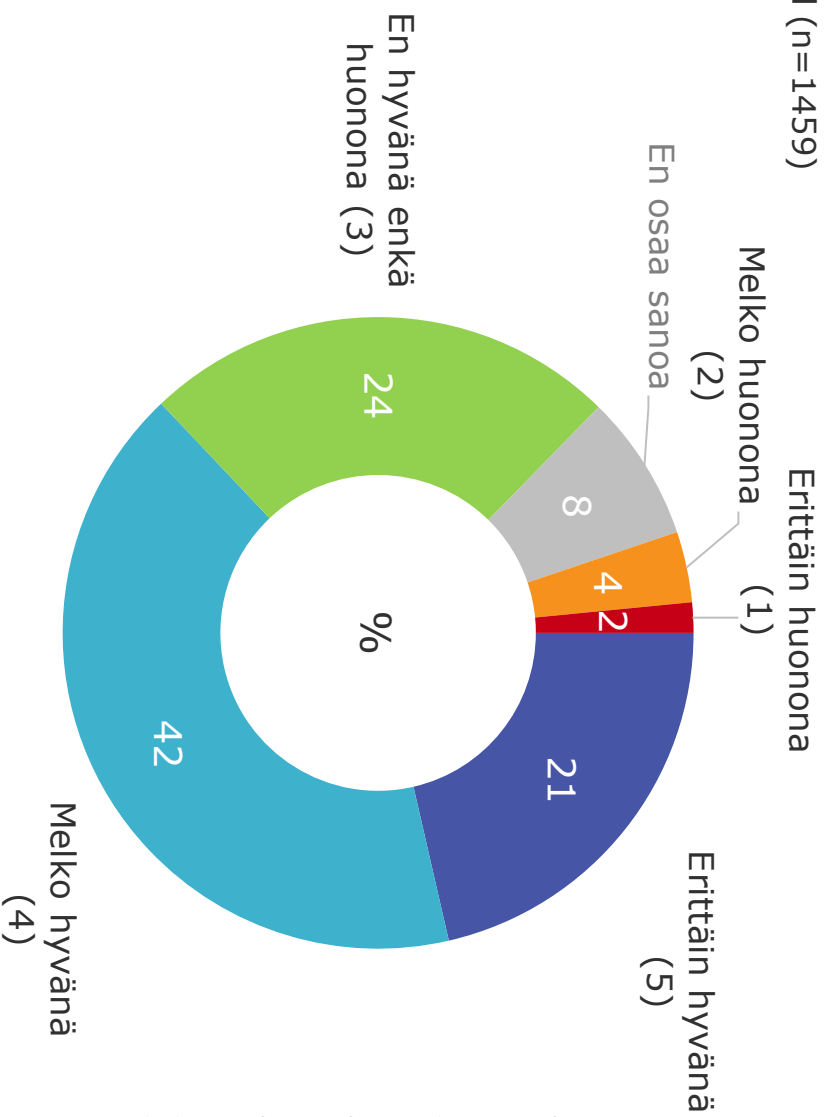

Perussuomalaisen kannattajat tuntevat taidelainaamon muiden puolueiden kannattajia huonommin.

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta? *

Total (n=1459)

Juuri kukaan ei pidä tadelainaamojen toimintaperiaatetta huonona. Viidennes vastaajista arvioi toimintaperiaatteen erittäin hyväksi, melko hyväksi 42 %.

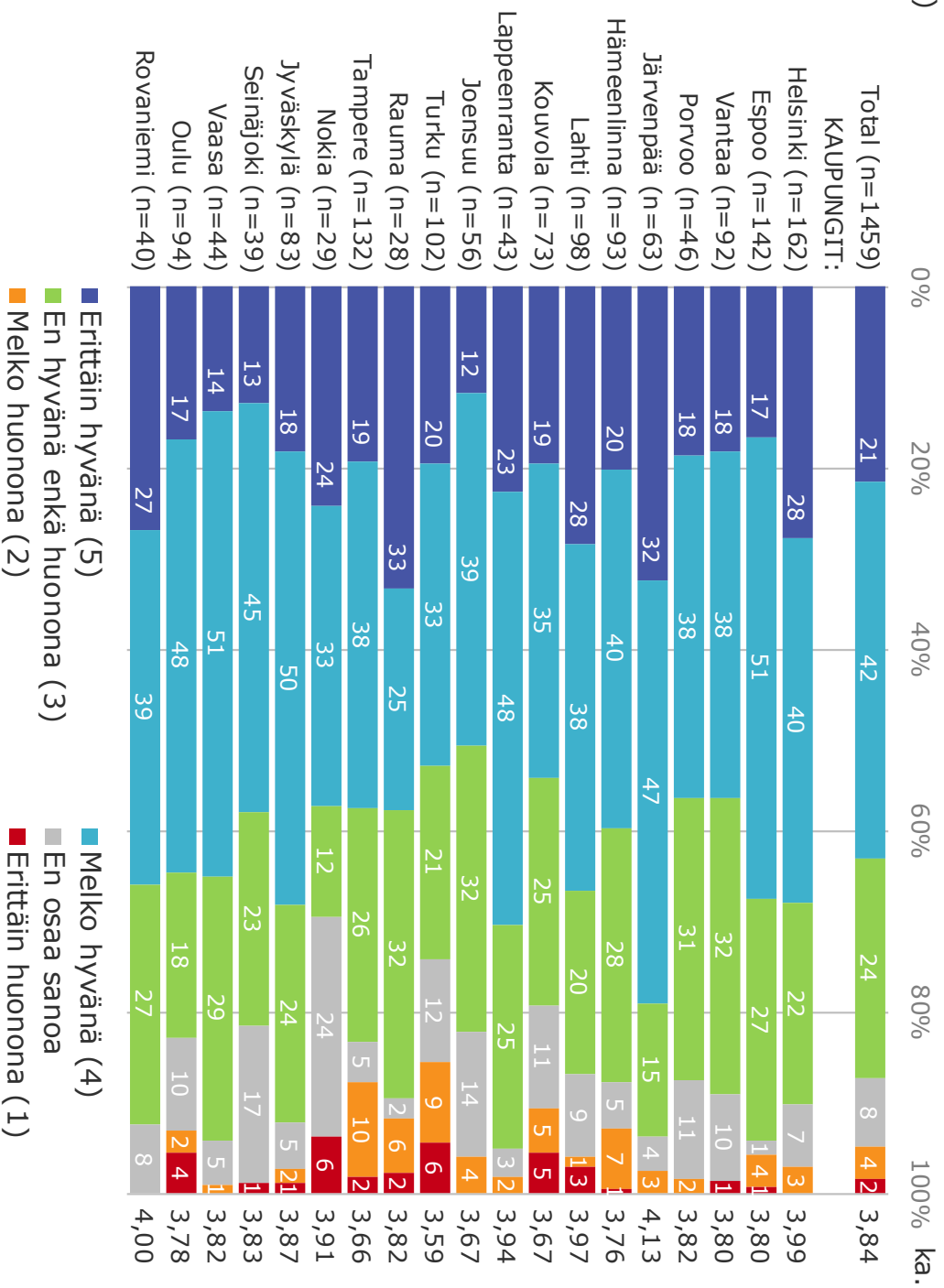
* Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyyppillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

Total (n=1459)

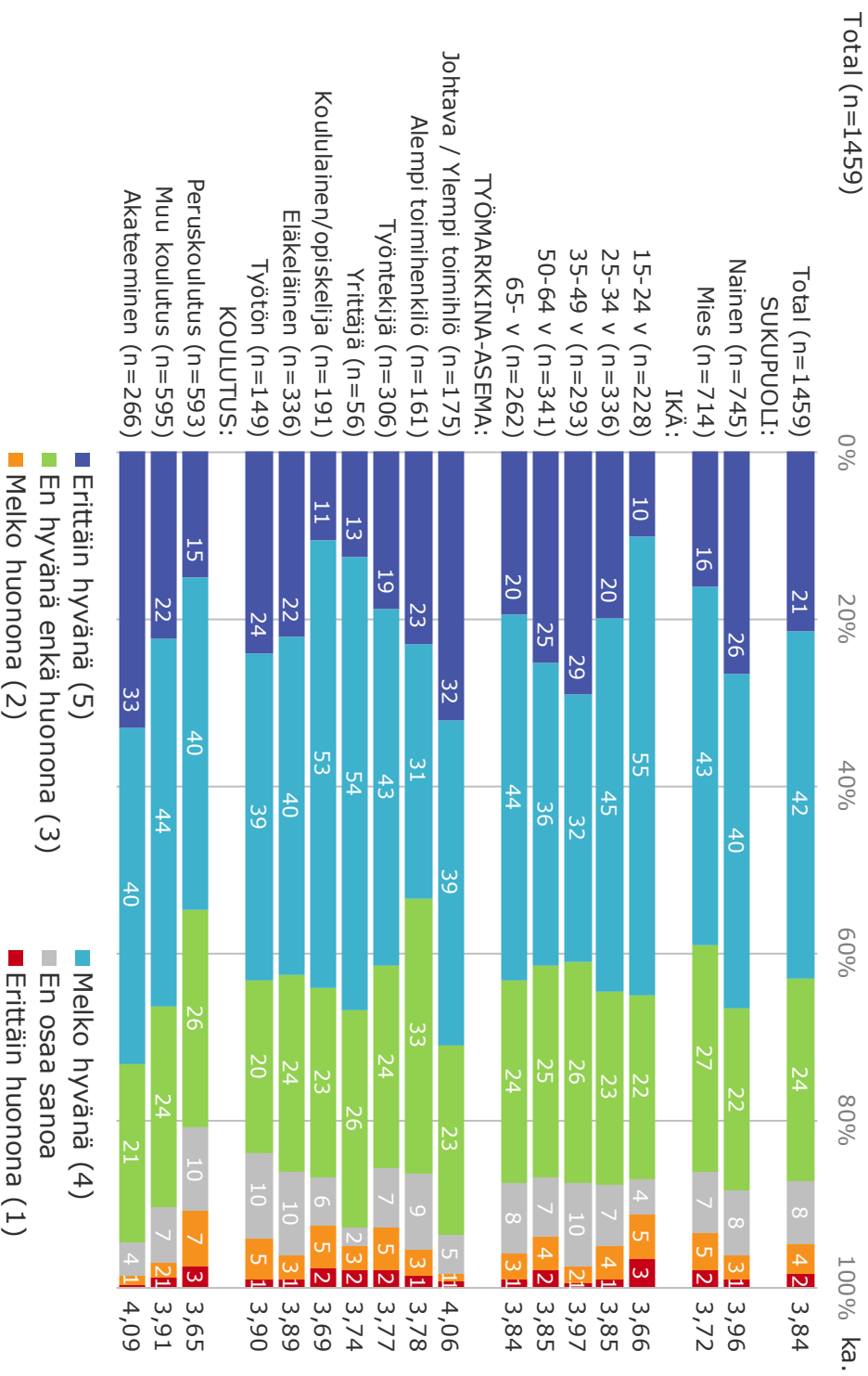
- Erittäin hyvänä (5)
- En hyvänä enkä huonona (3)
- Melko huonona (2)
- Melko hyvänä (4)
- En osaa sanoa
- Erittäin huonona (1)

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

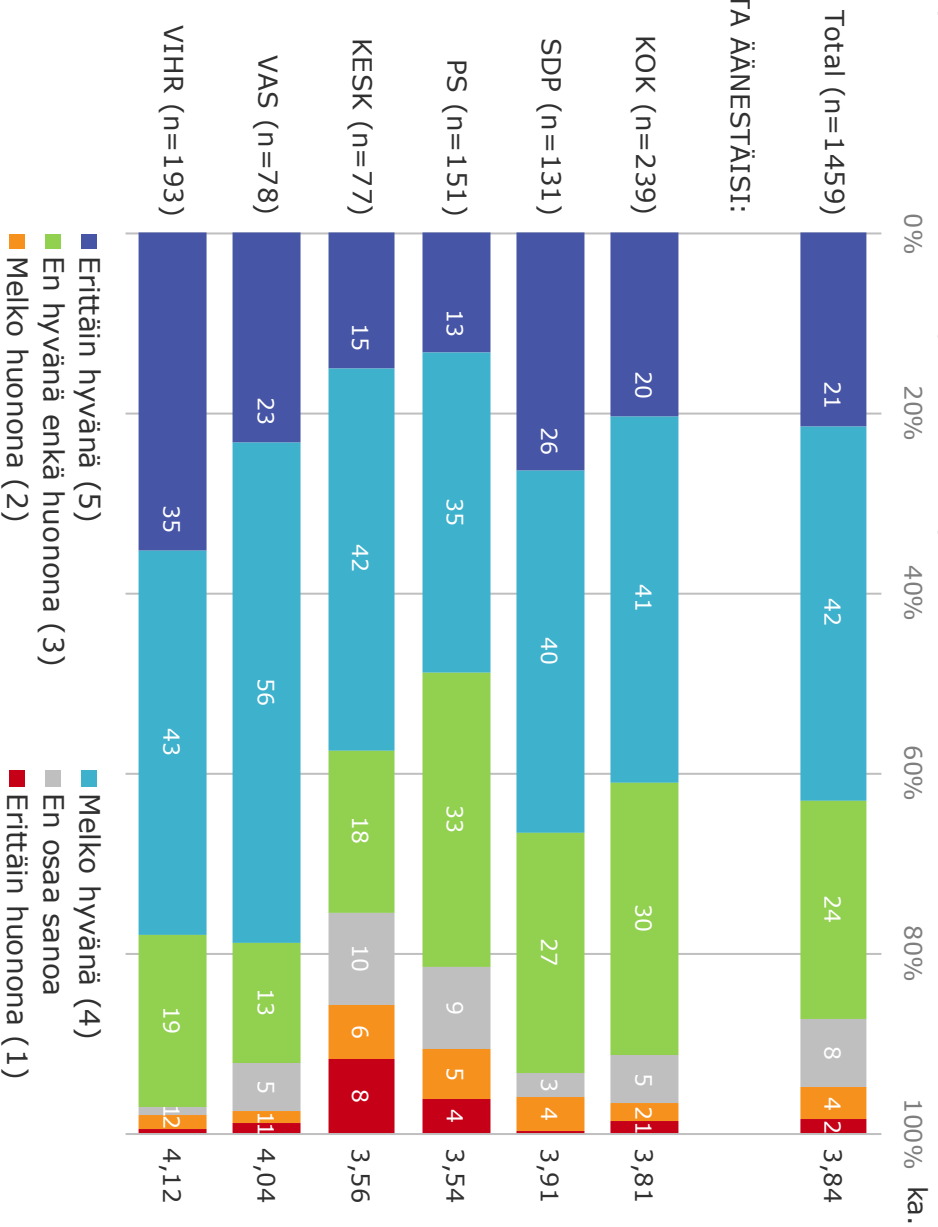

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

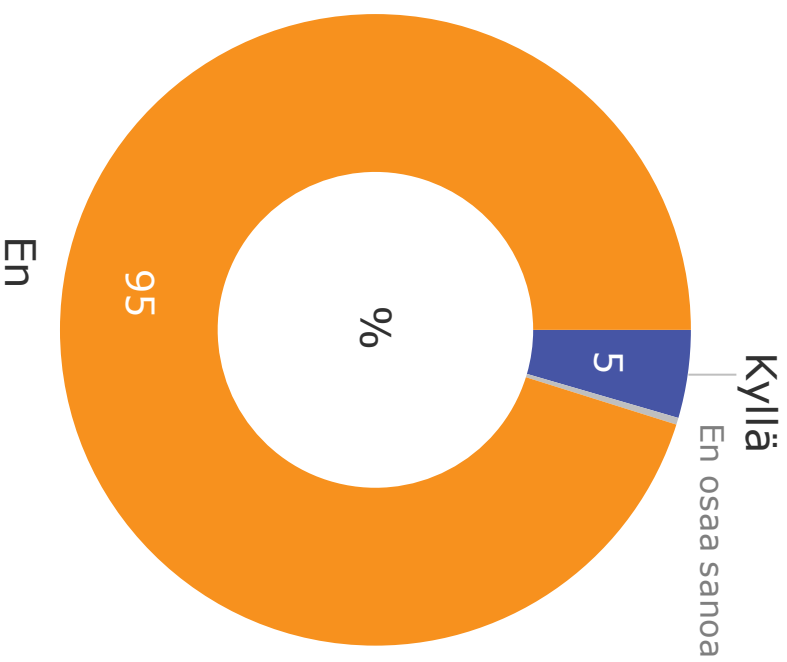
Total (n=1459)

Perussuomalaisia ja keskustaa äänestävät suhtautuvat muita varauksellisemmin taidelainaamojen toimintaperiaatteeseen, positiivisimmin vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajat.

Taidelainaamoiden käyttö

Oletko joskus käyttänyt jonkin suomalaisen taidelainaamon palveluita?
Total (n=1459)

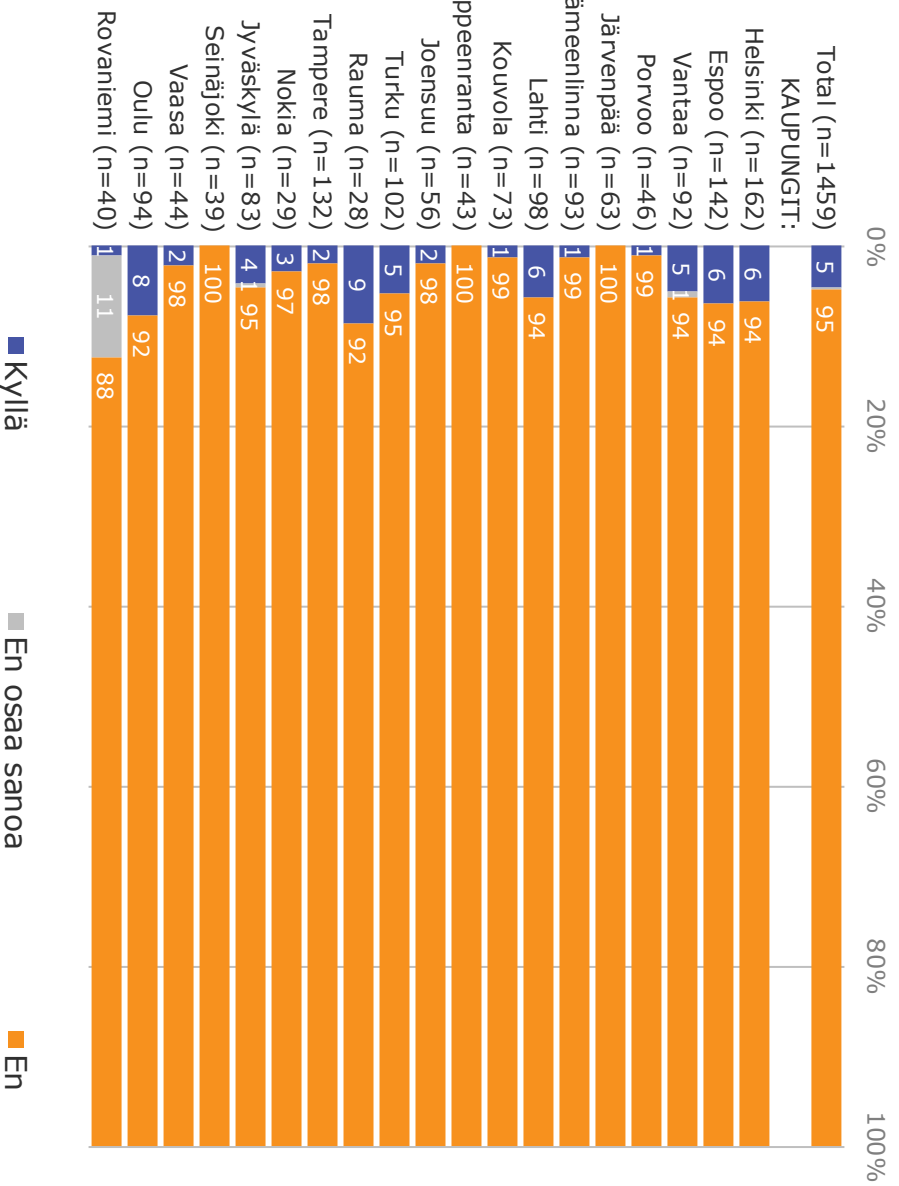

Vain harva on käyttänyt taidelainaamoja.

Taidelainaamoiden käyttö

Oletko joskus käyttänyt jonkin suomalaisen taidelainaamon palveluita?

Total (n=1459)

■ Kyllä

■ En osaa sanoa

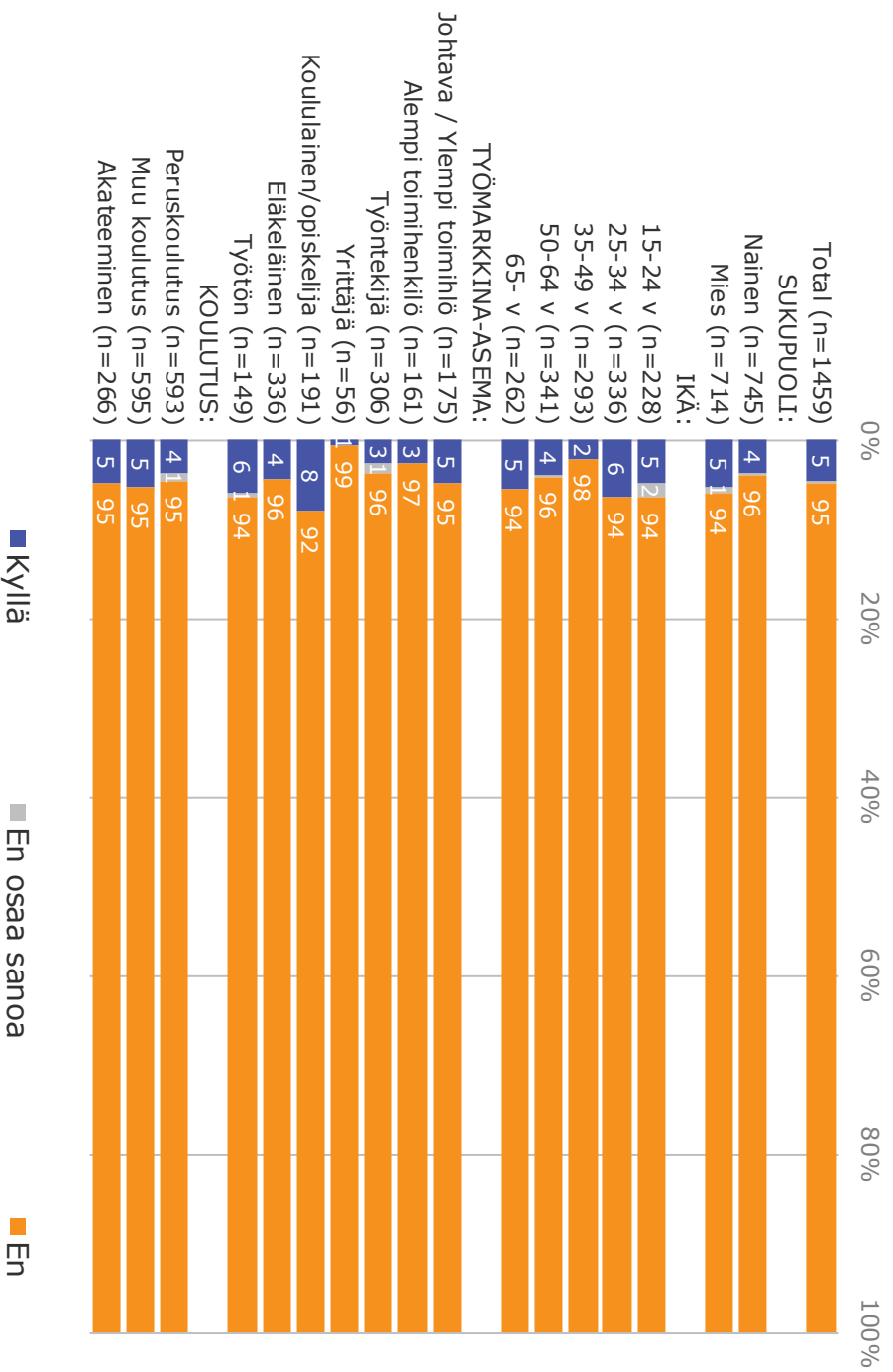
■ En

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Taidelainaamoiden käyttö

Oletko joskus käyttänyt jonkin suomalaisen taidelainaamon palveluita?

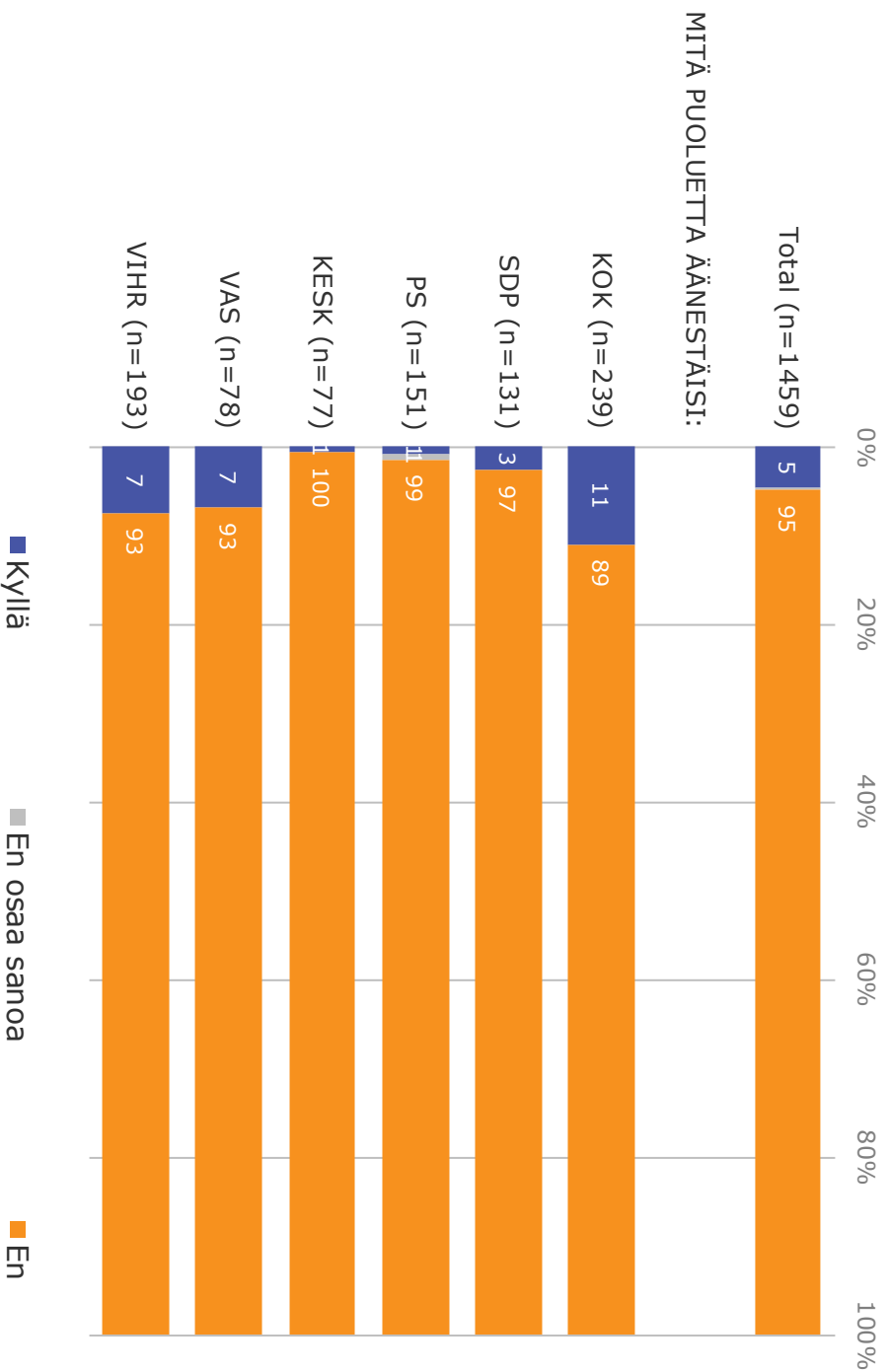
Total (n=1459)

Taidelainaamoiden käyttö

Oletko joskus käyttänyt jonkin suomalaisen taidelainaamon palveluita?

Total (n=1459)

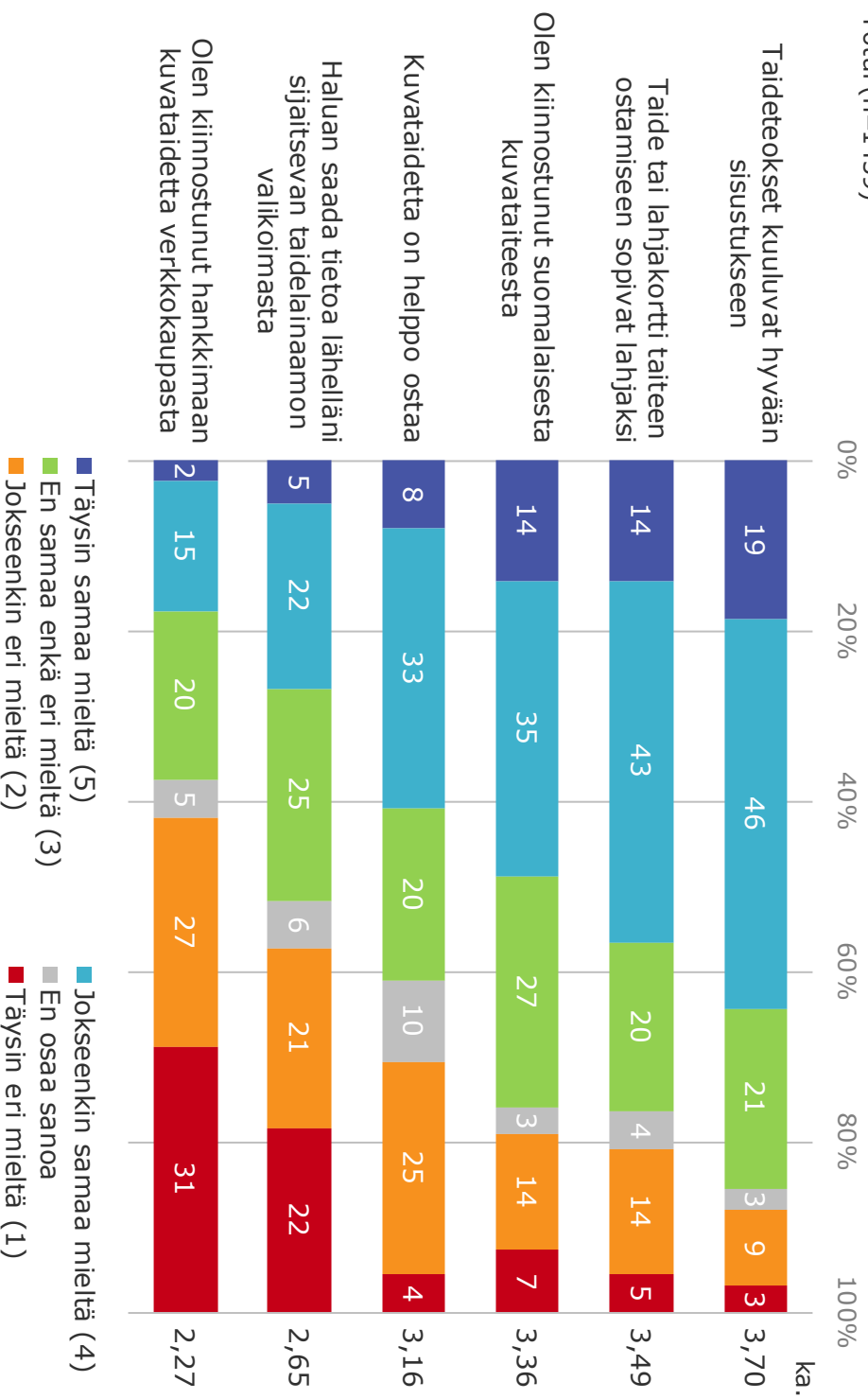

Käyttäjiä on eniten kokoomuslaisten, vihreiden ja vasemmistoliittolaisten keskuudessa.

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Total (n=1459)

Valtaosan (65 %) mielestä taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen. Taiteen tai sen ostamiseksi tarkoitettun lahjakortin arvioidaan varsin hyvin sopivan lahjaksi.

Noin puolet vastaajista on kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta, noin viidennes ei ole kiinnostunut.

Hieman yli neljännes olisi halukas saamaan tietoa lähilainaanon valikoimasta.

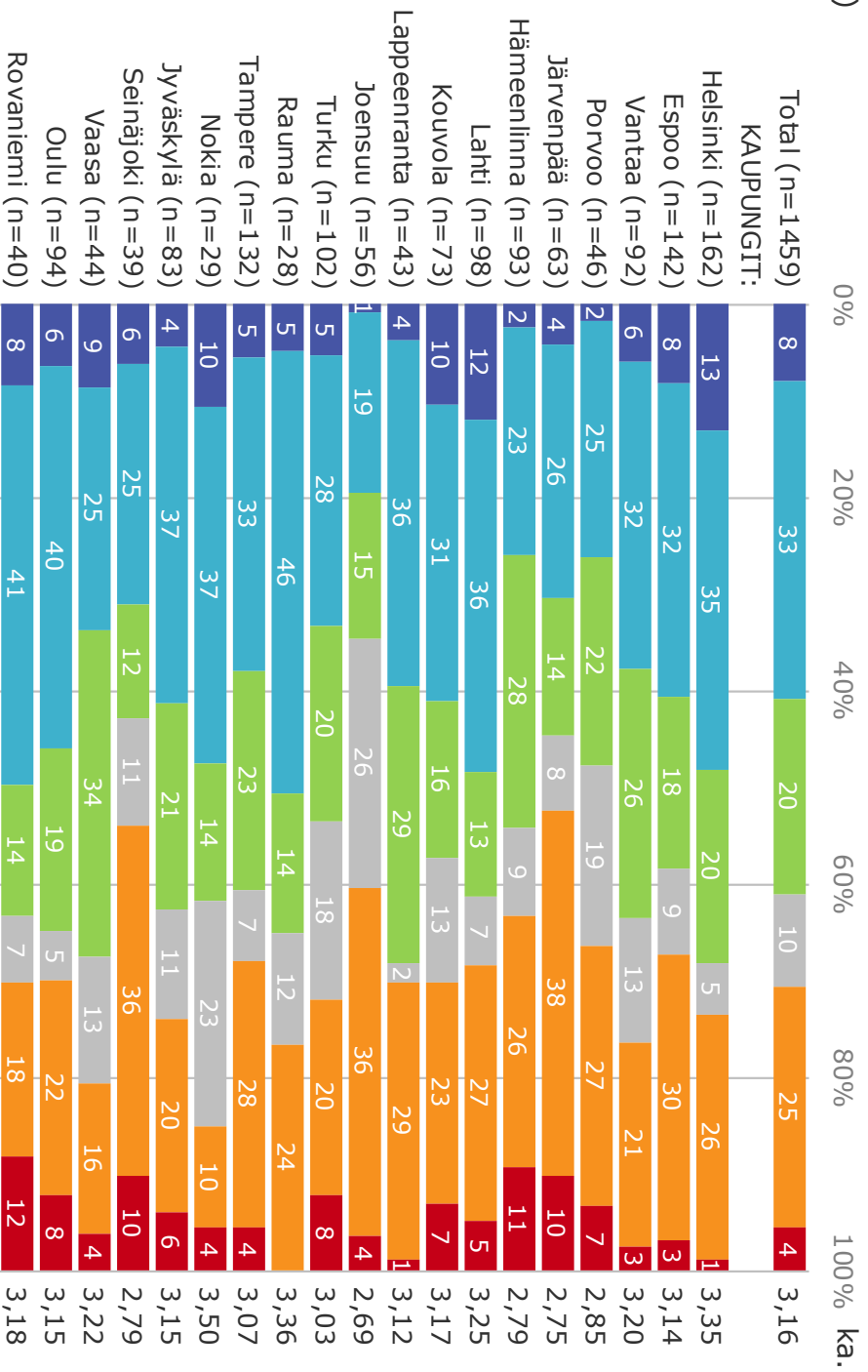
Negatiivisimmin suhtaudutaan taiteen hankkimiseen verkkokaupasta.

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Kuvataidetta on helppo ostaa

Total (n=1459)

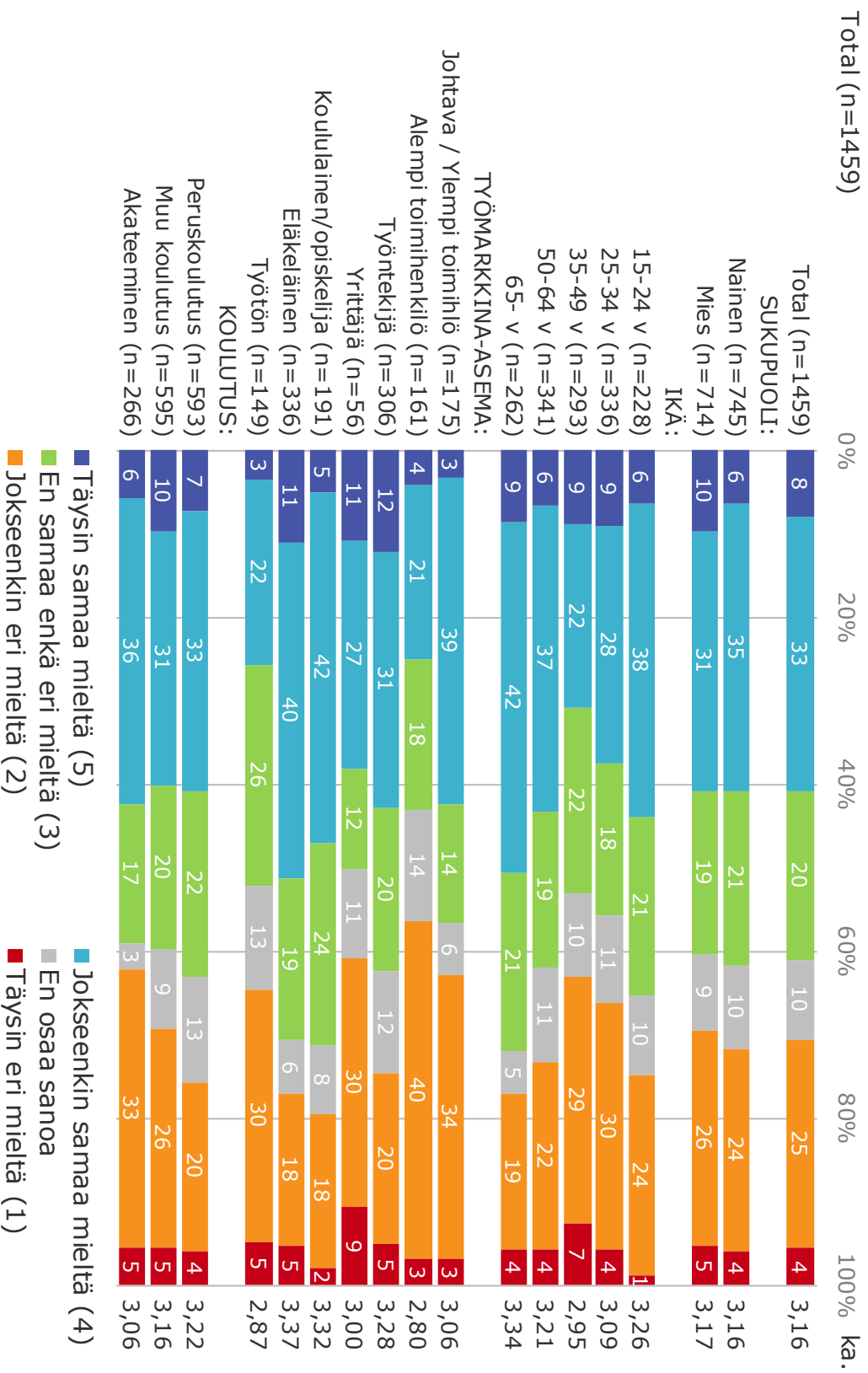
- Täysin samaa mieltä (5)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin samaa mieltä (4)
- En osaa sanoa
- Täysin eri mieltä (1)

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

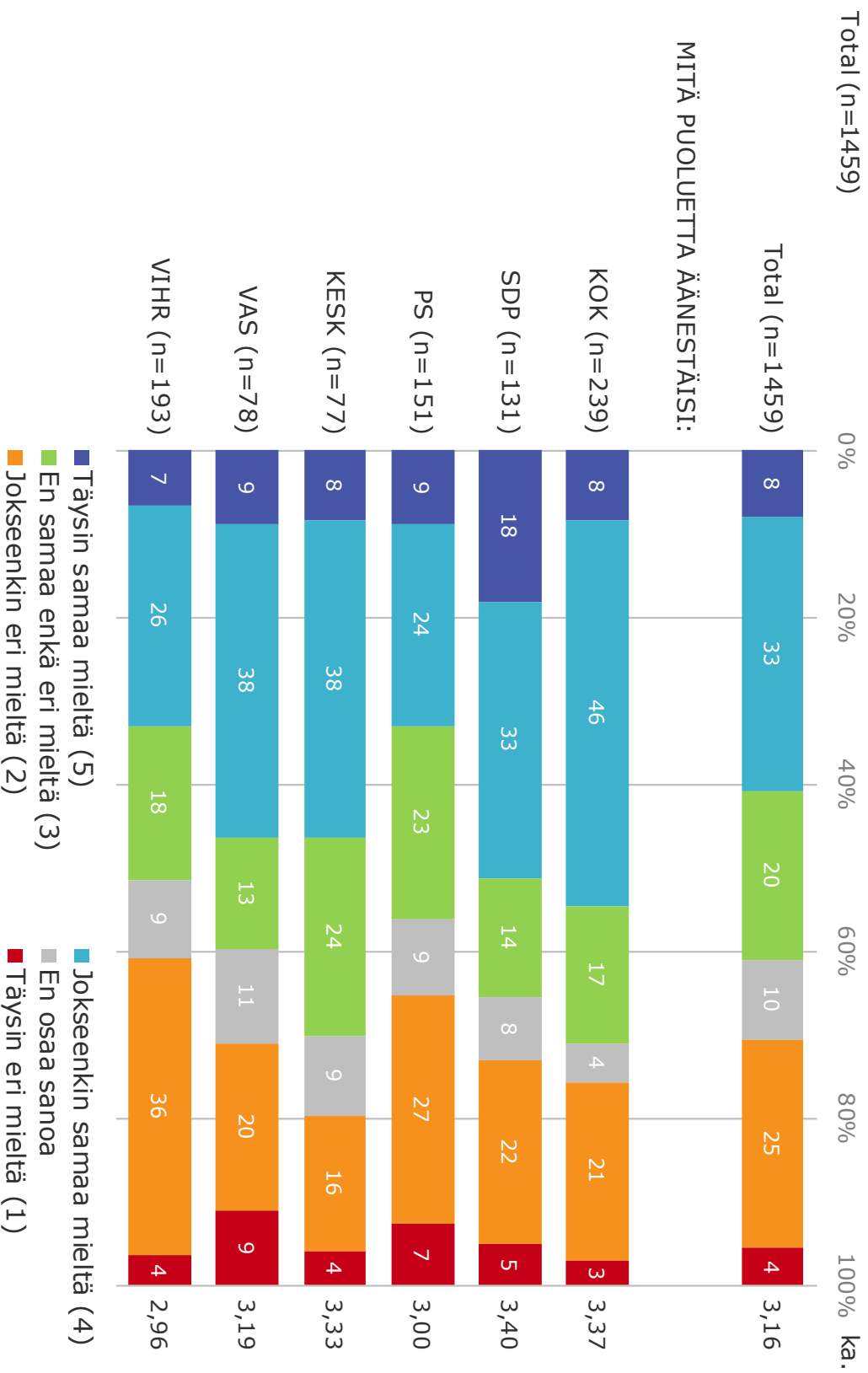
Kuvataidetta on helppo ostaa

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Kuvataidetta on helppo ostaa

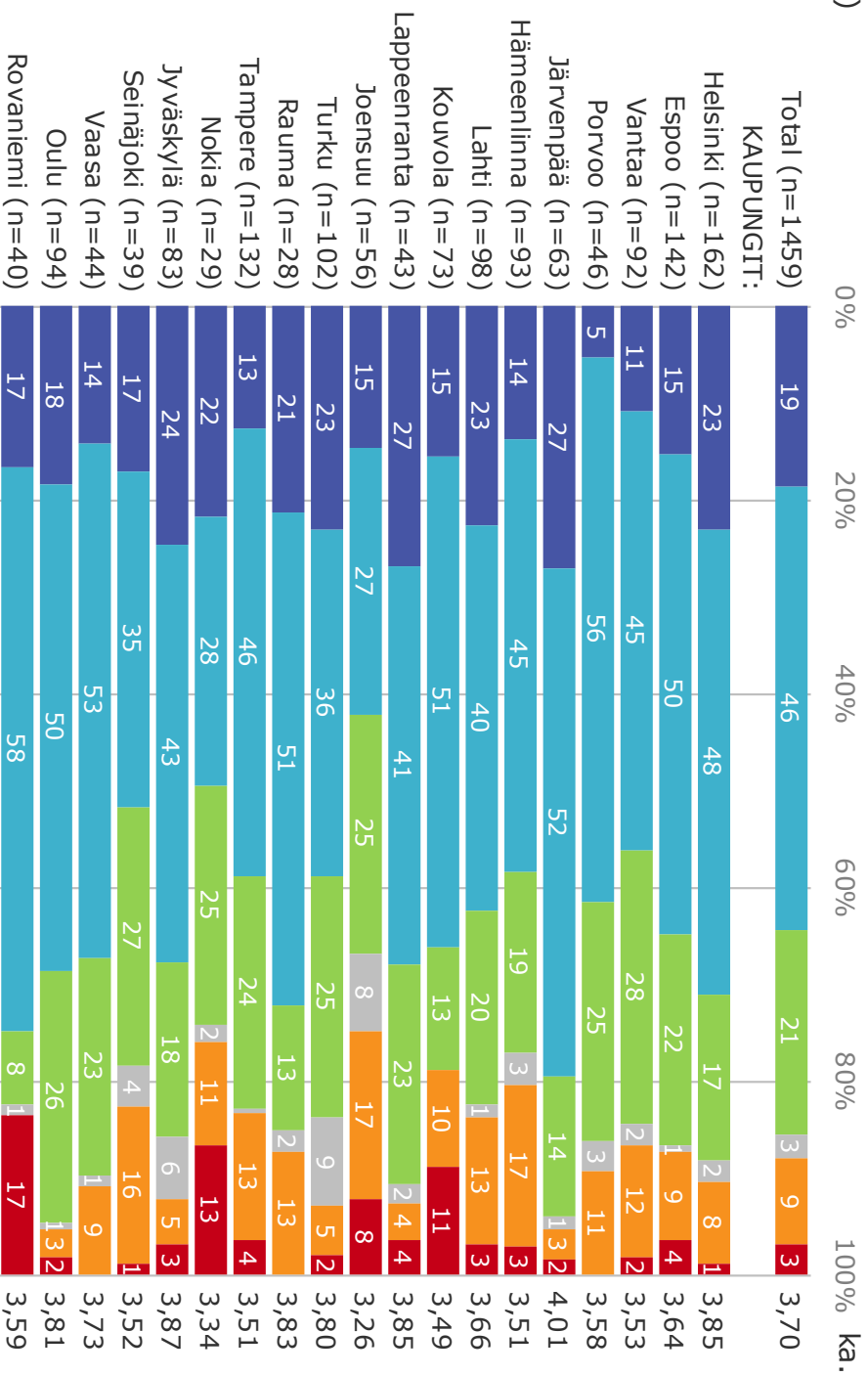

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

Total (n=1459)

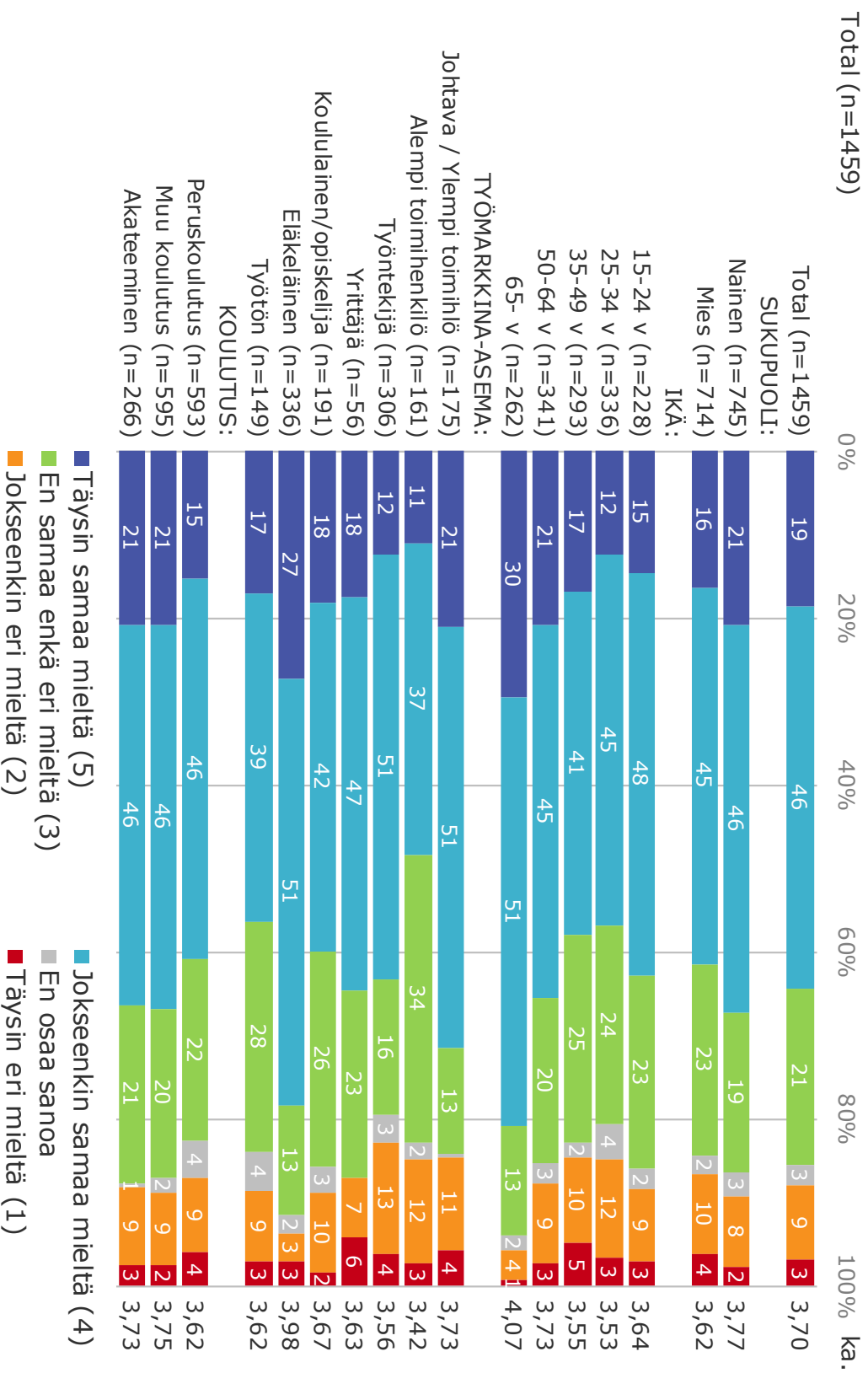
- Täysin samaa mieltä (5)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En osaa sanoa
- Täysin eri mieltä (1)

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

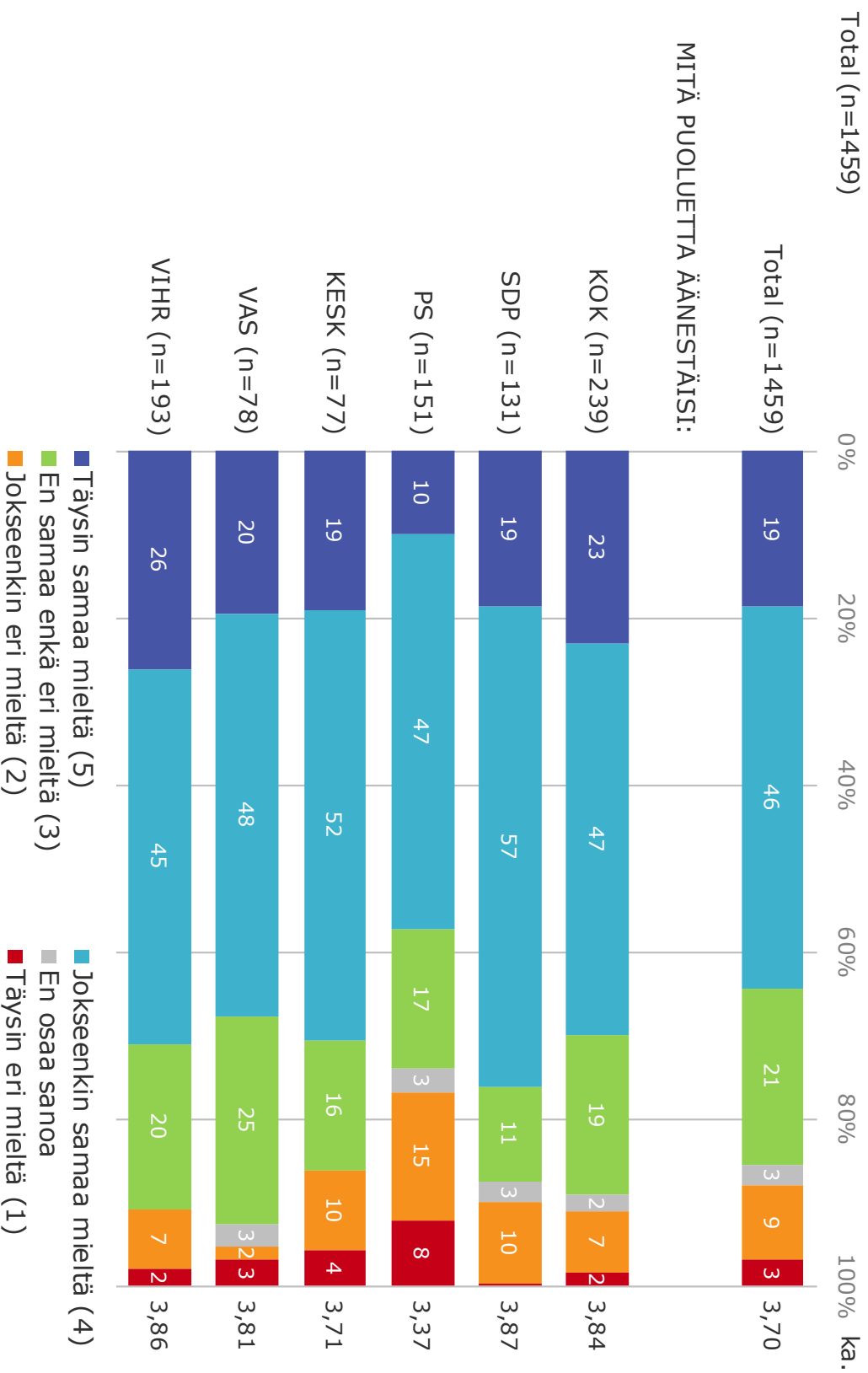
Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

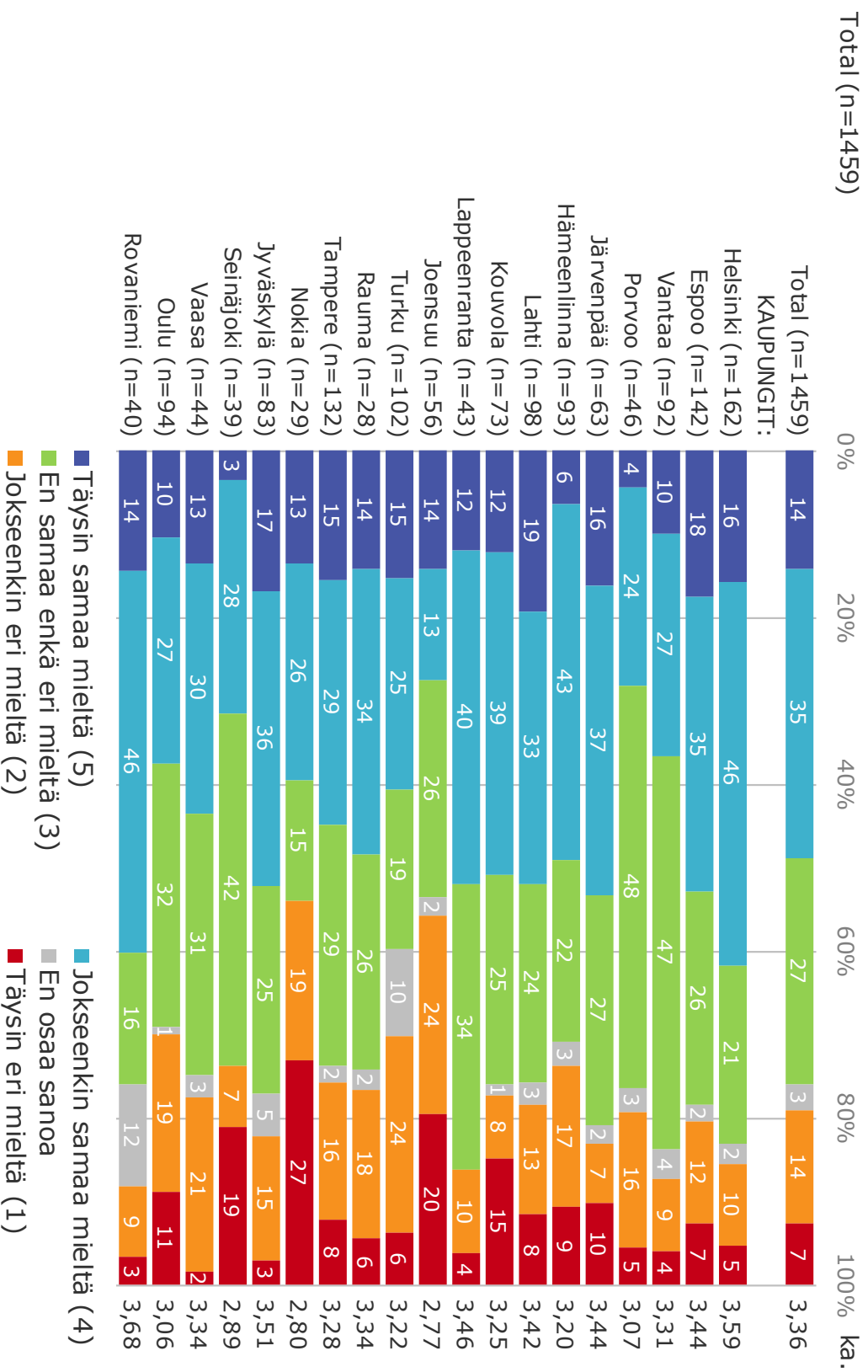
Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

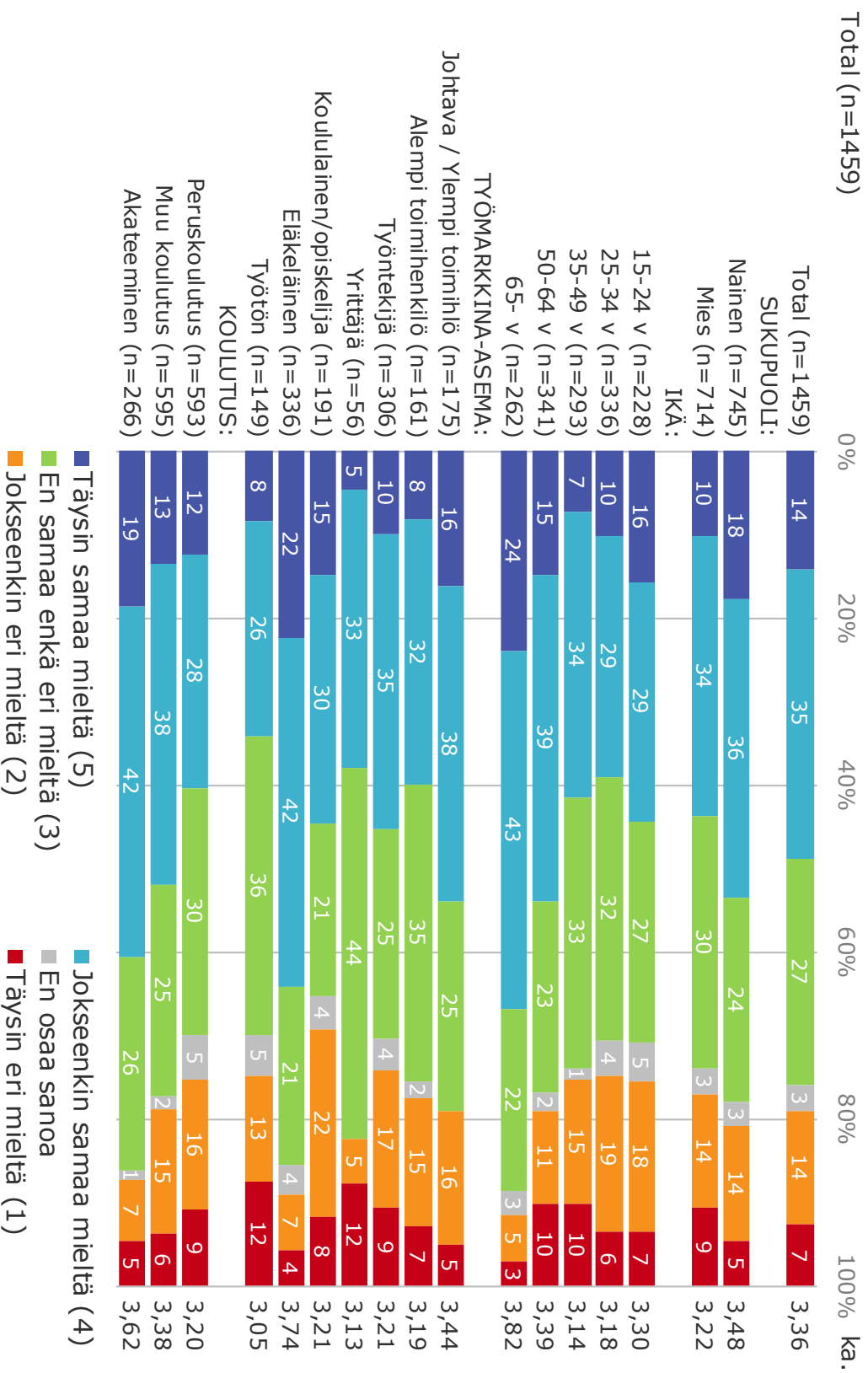

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

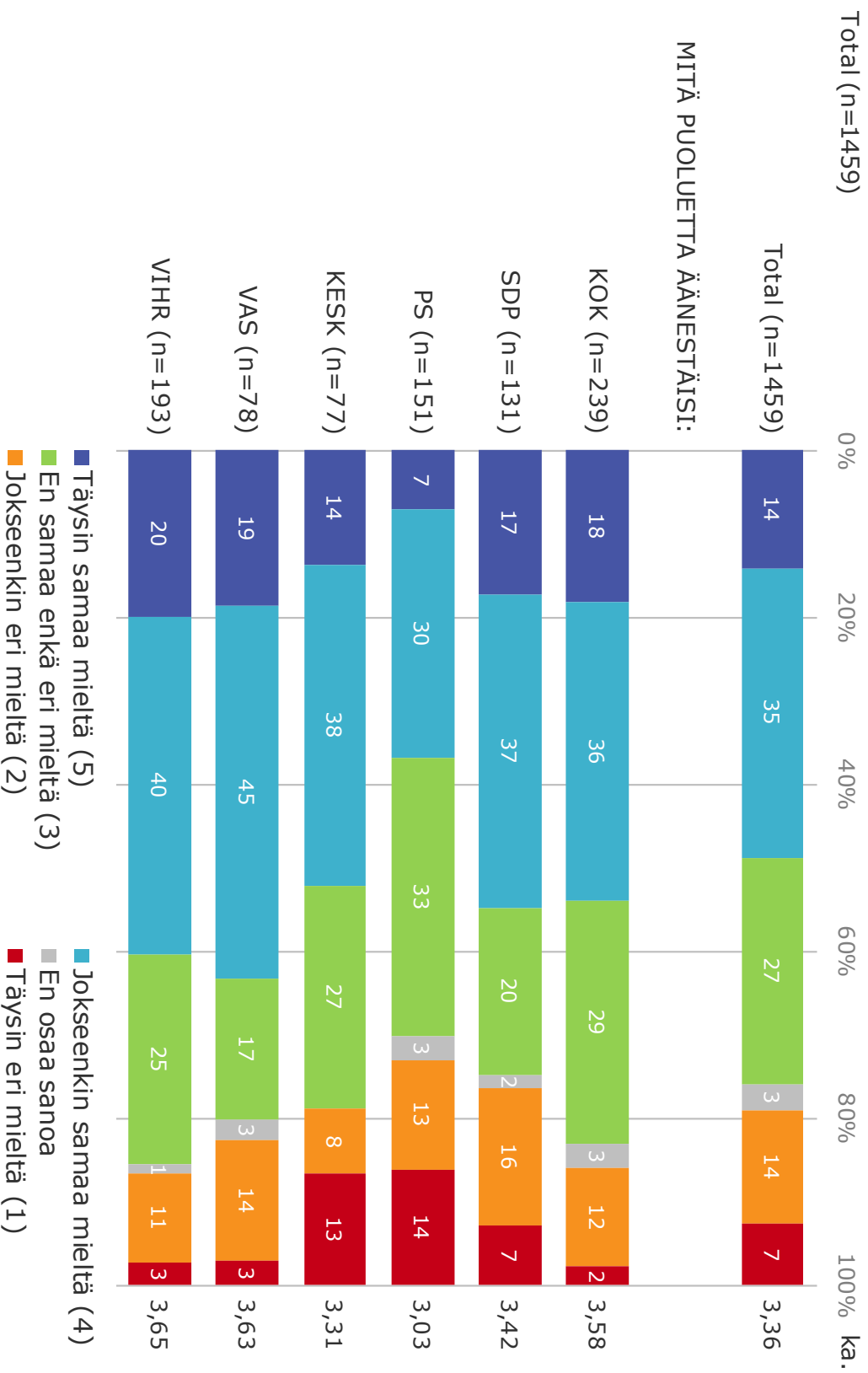
Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

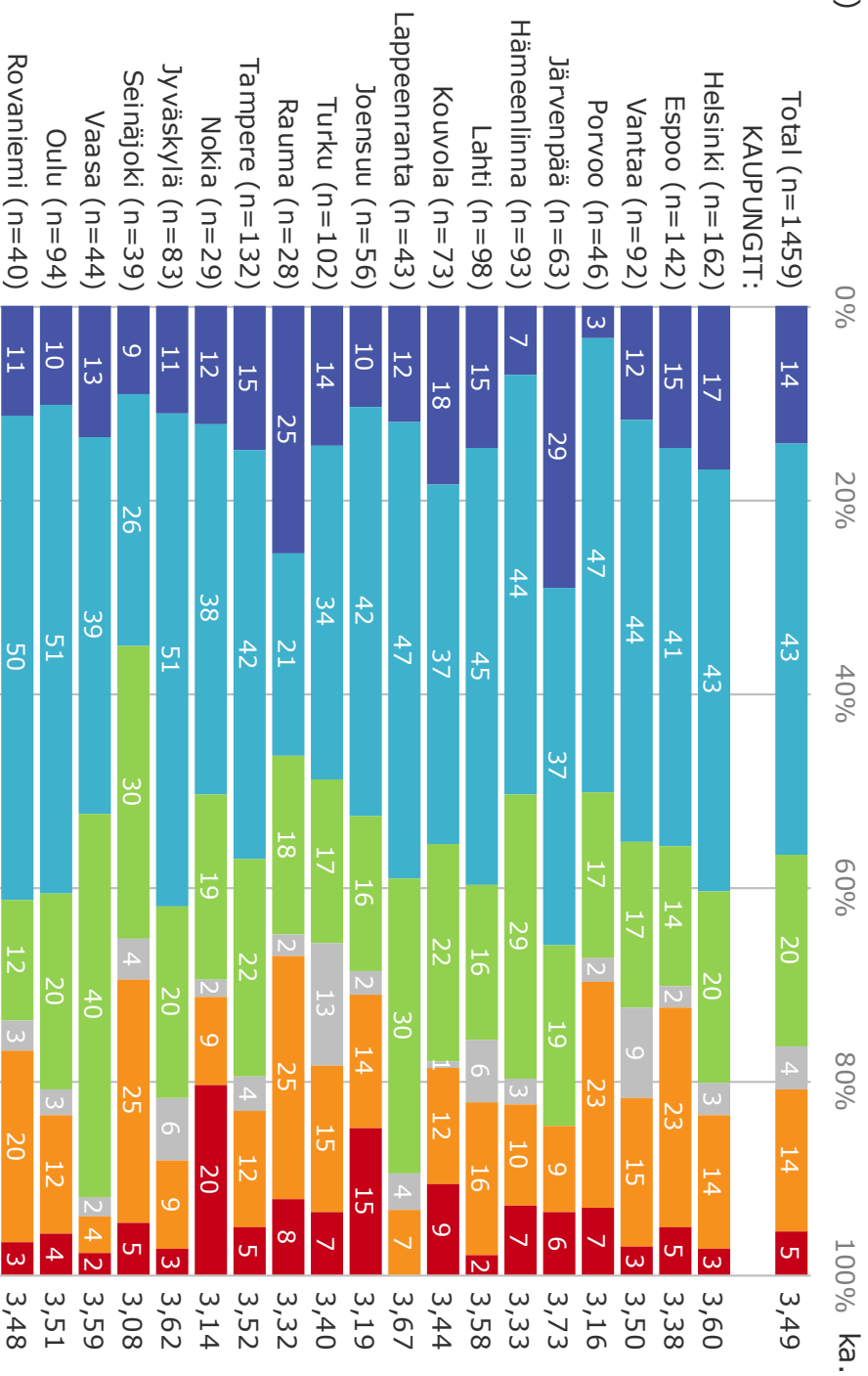

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

Total (n=1459)

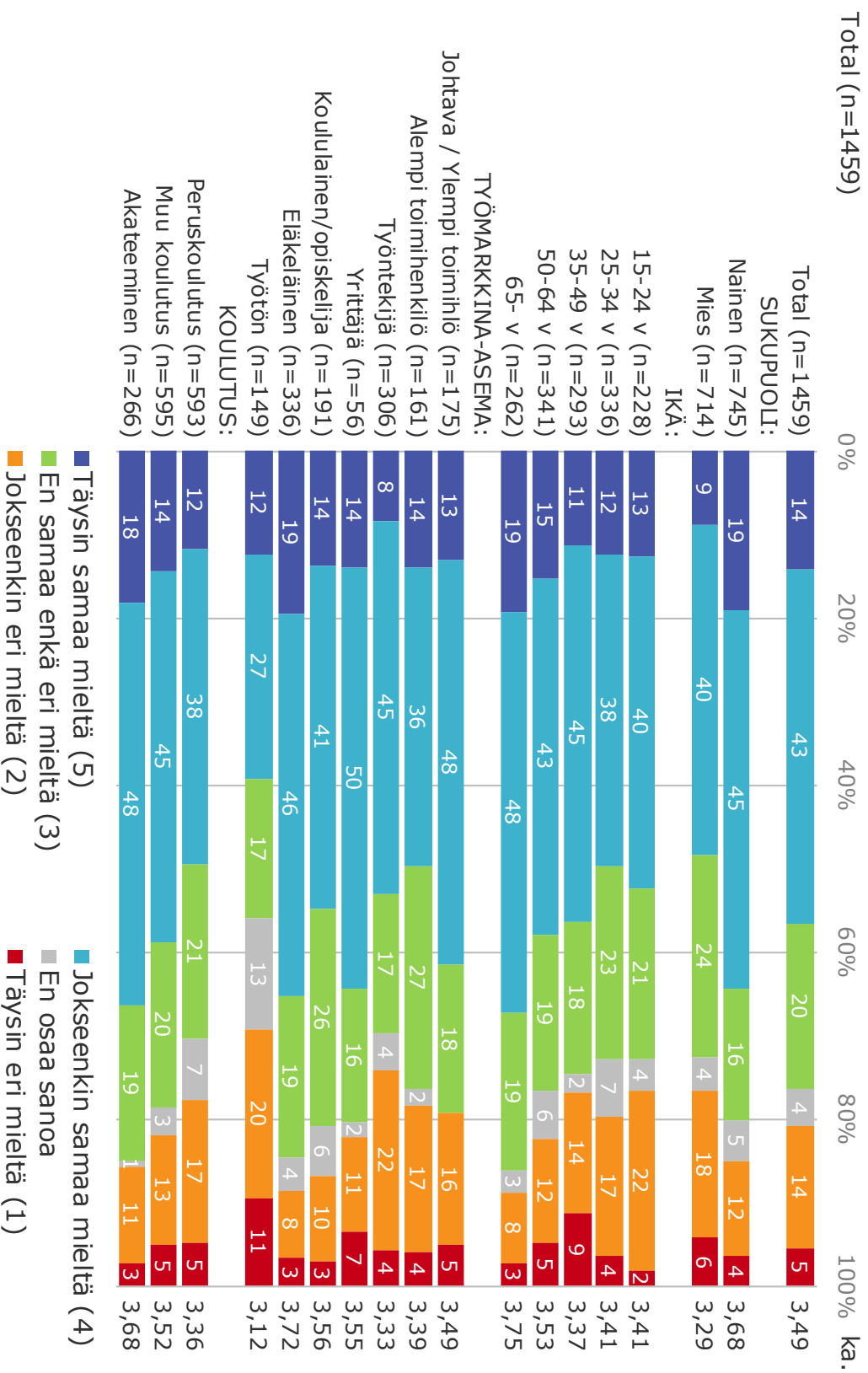
- Täysin samaa mieltä (5)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En osaa sanoa
- Täysin eri mieltä (1)

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

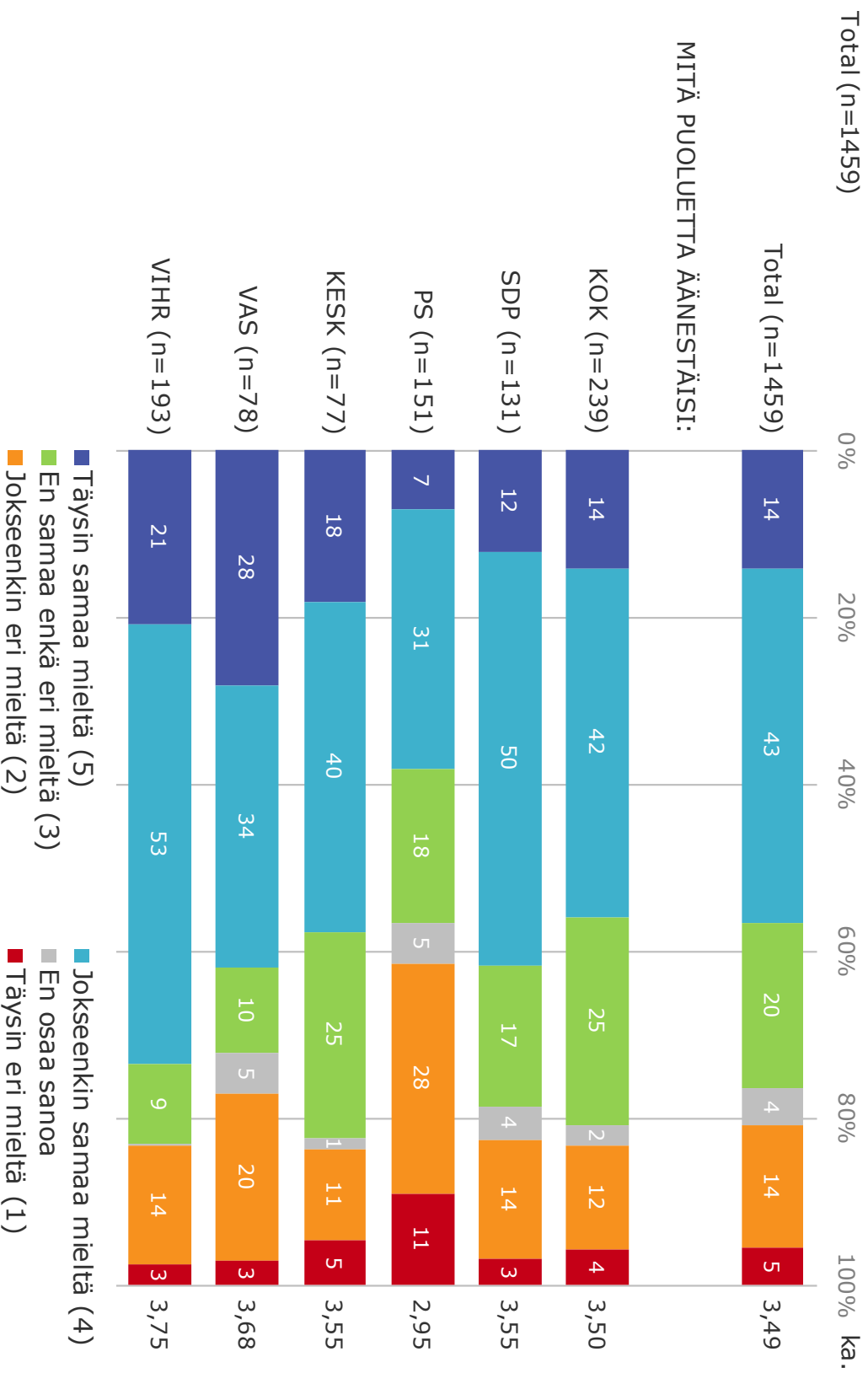
Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

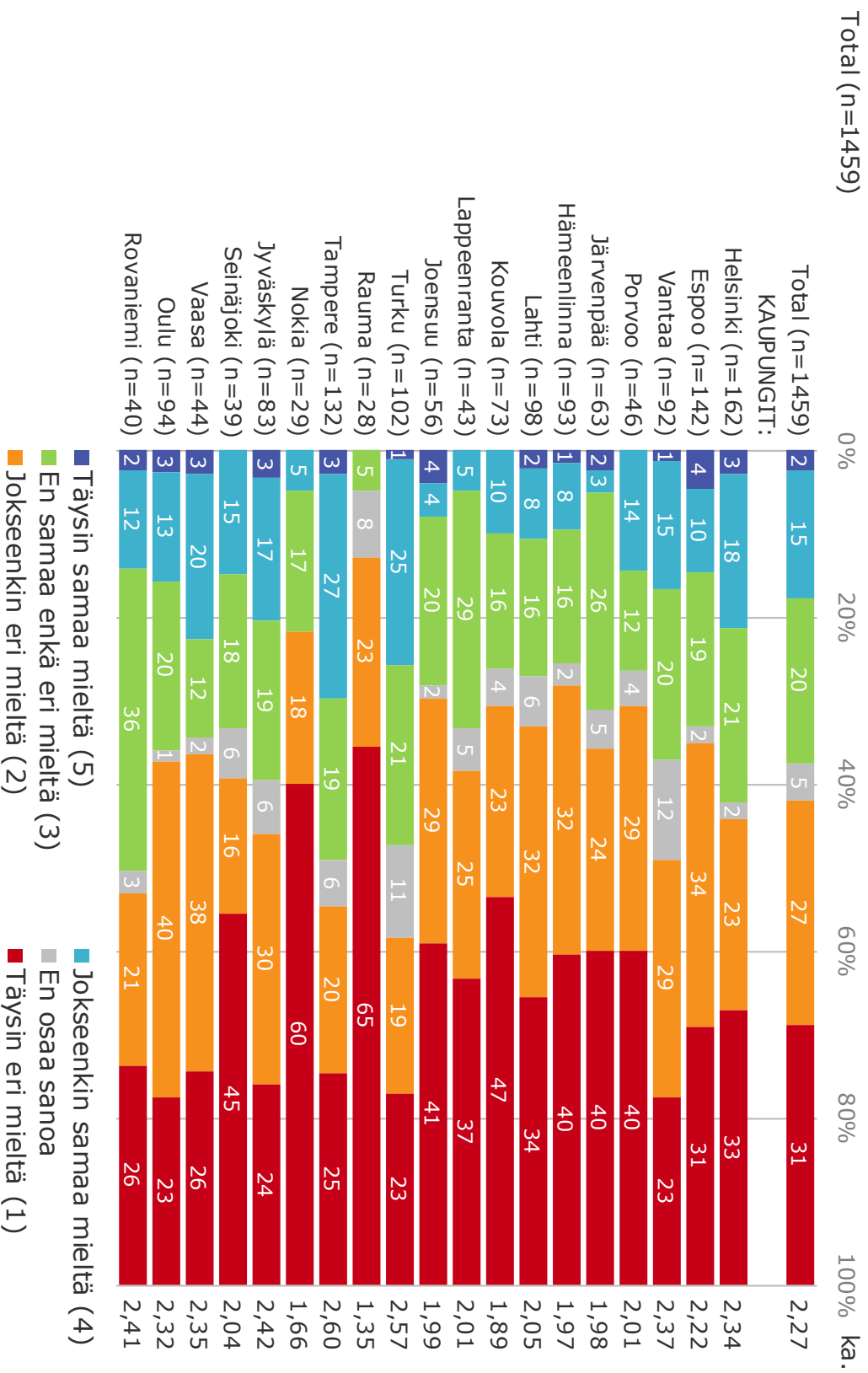
Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

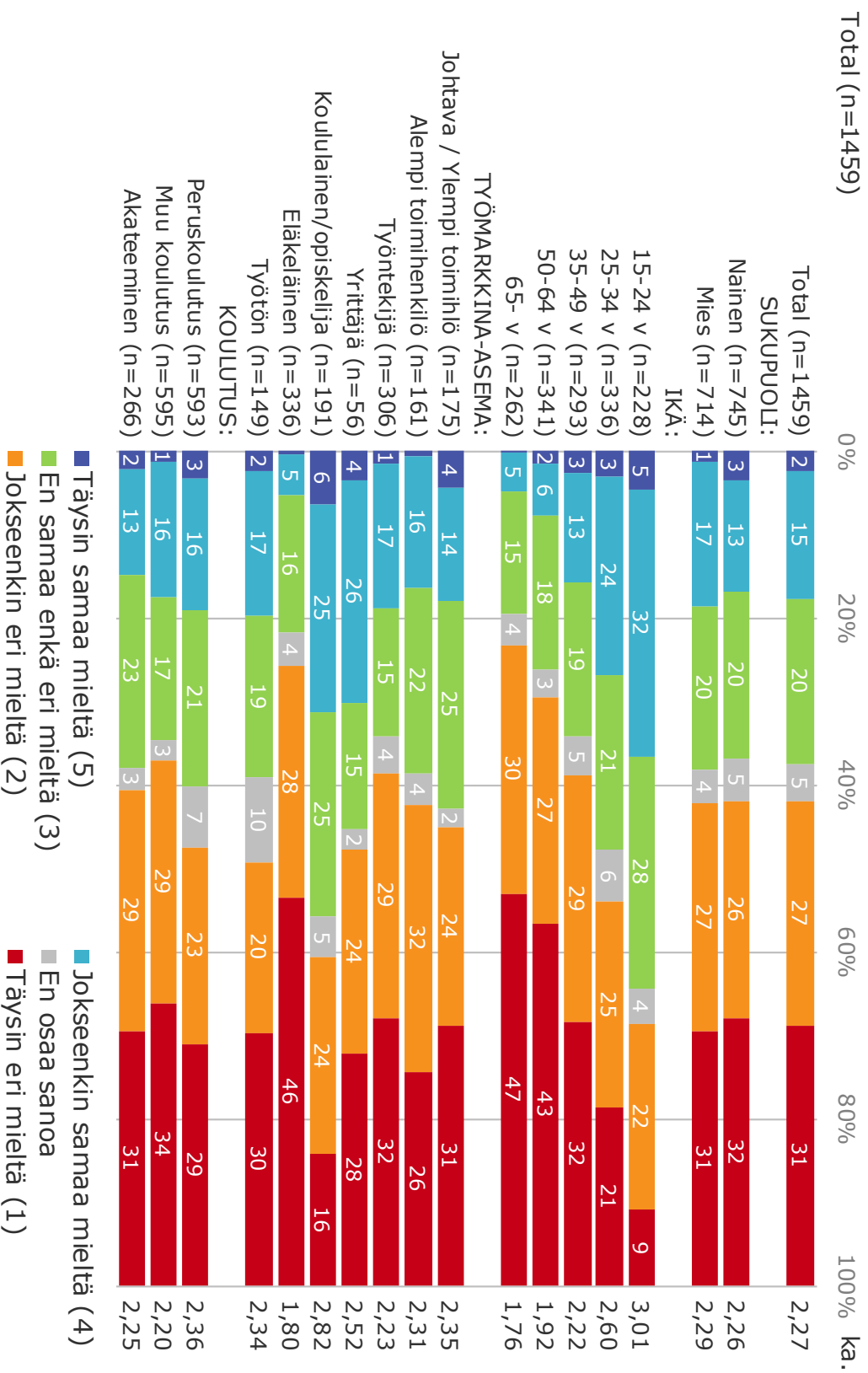

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

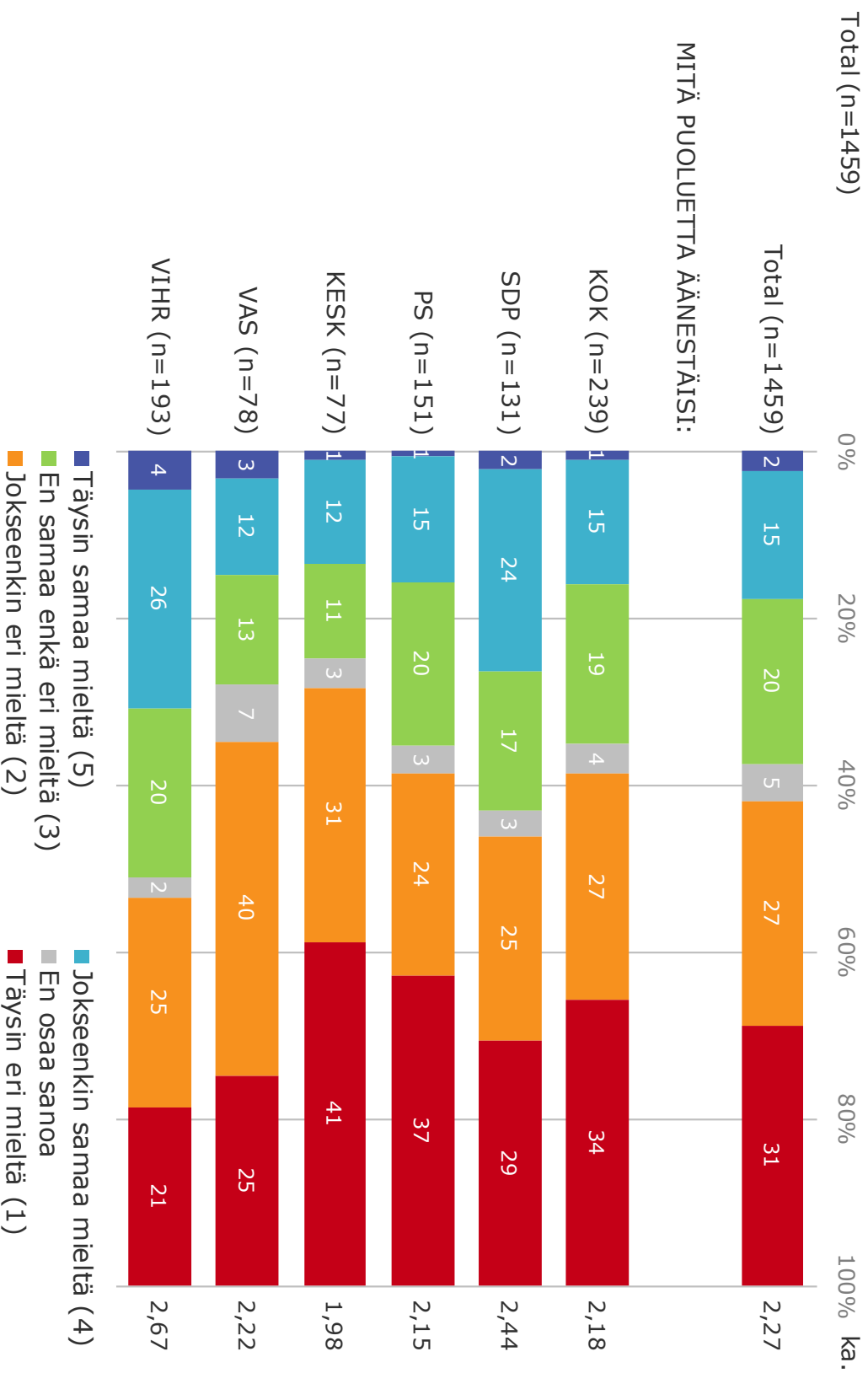
Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

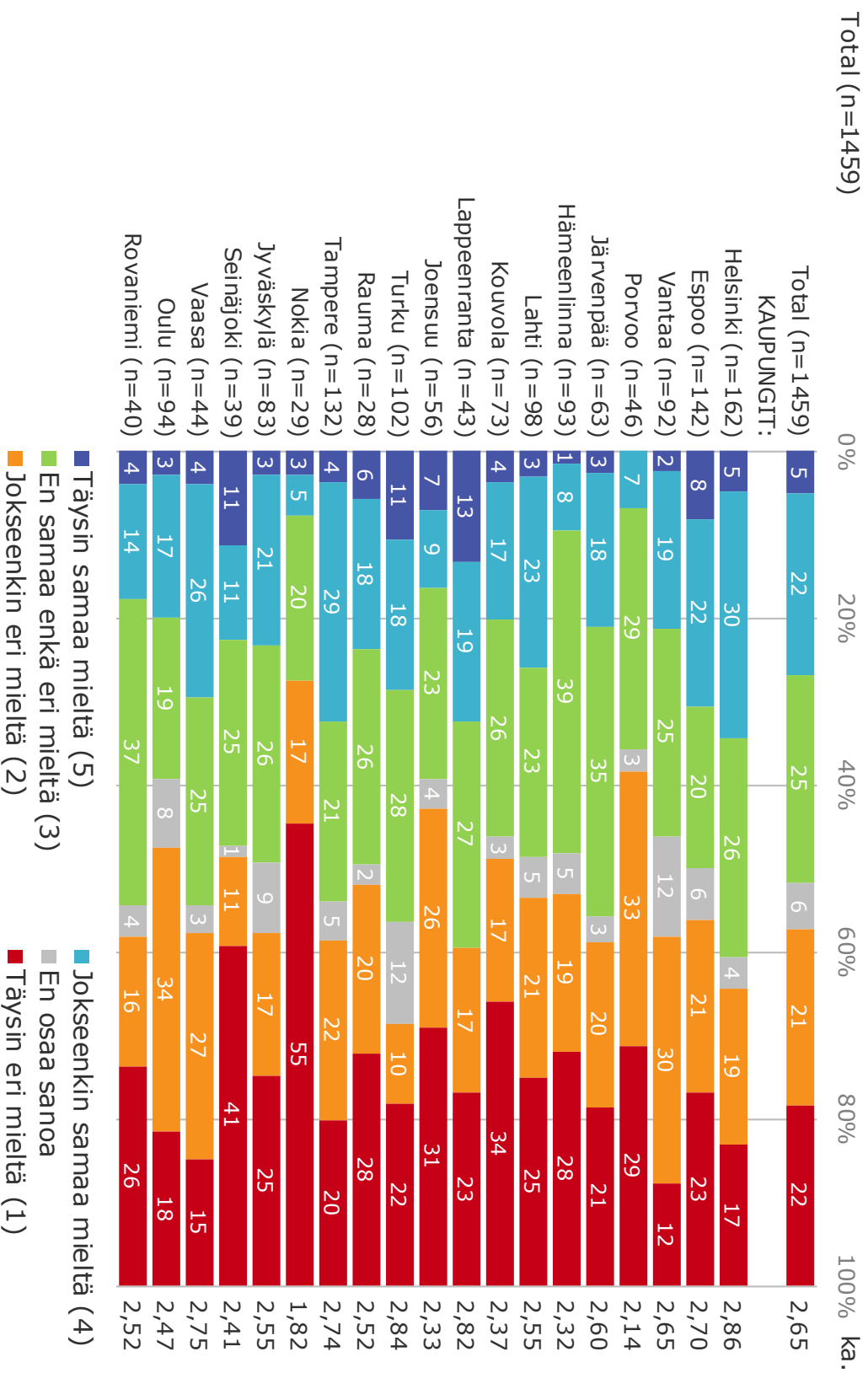
Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

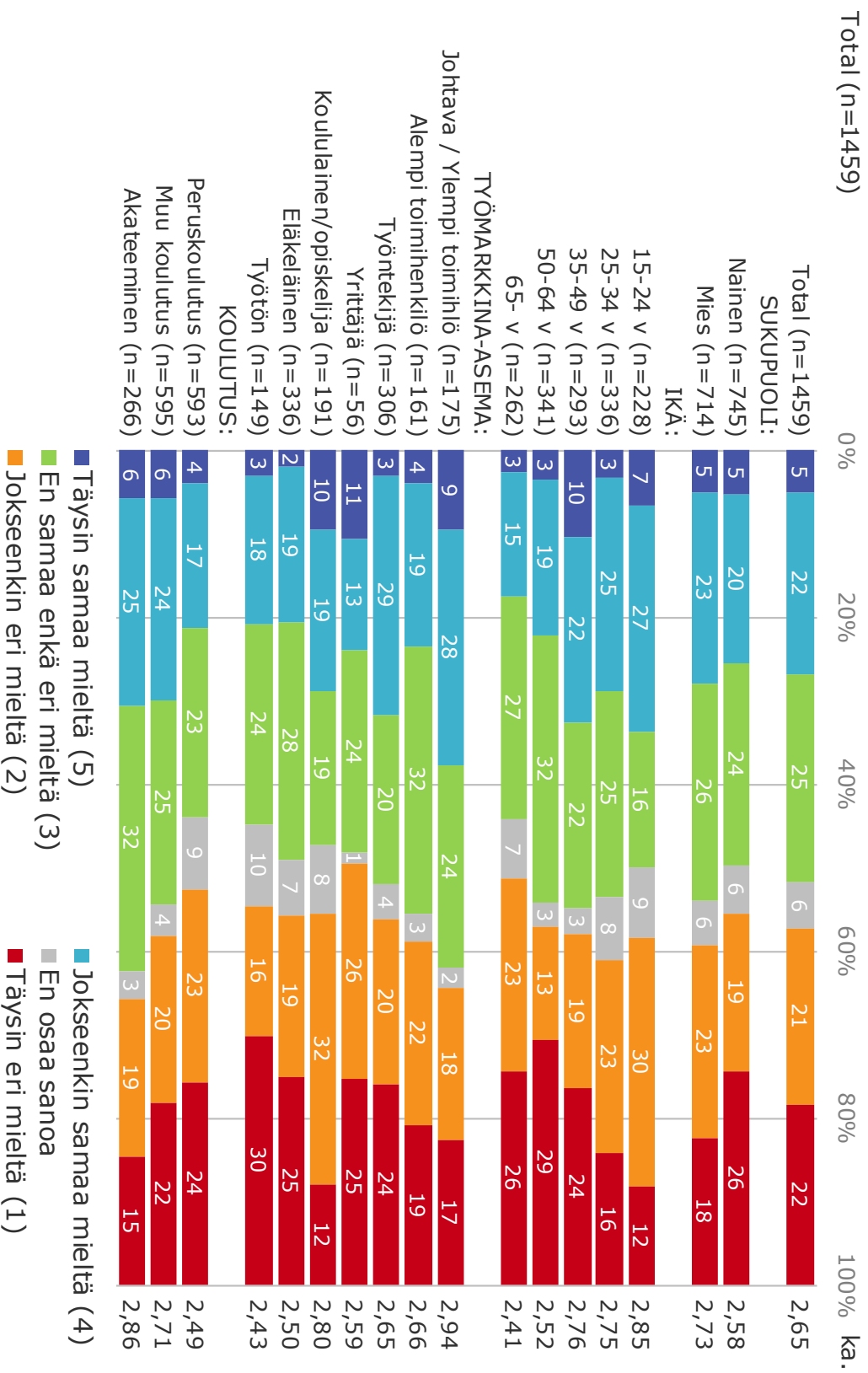

Huomi! Kaupunkikohtaiset tulokset ovat pienimpien vastaajamäärien osalta vain suuntaa-antavia

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

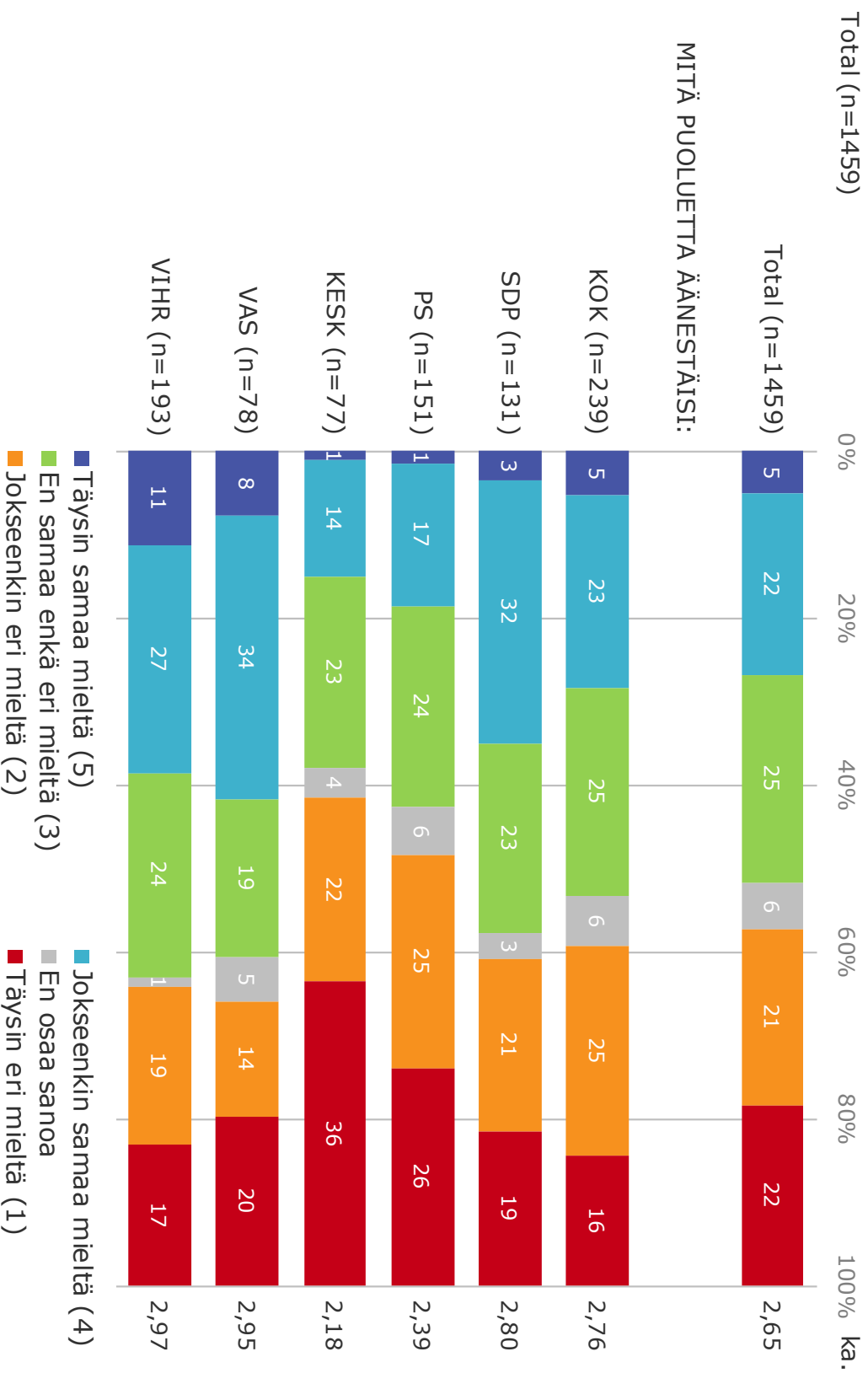
Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

Väittämiä taustaryhmäkohtaiset keskiarvovertailut

TNS

© TNS

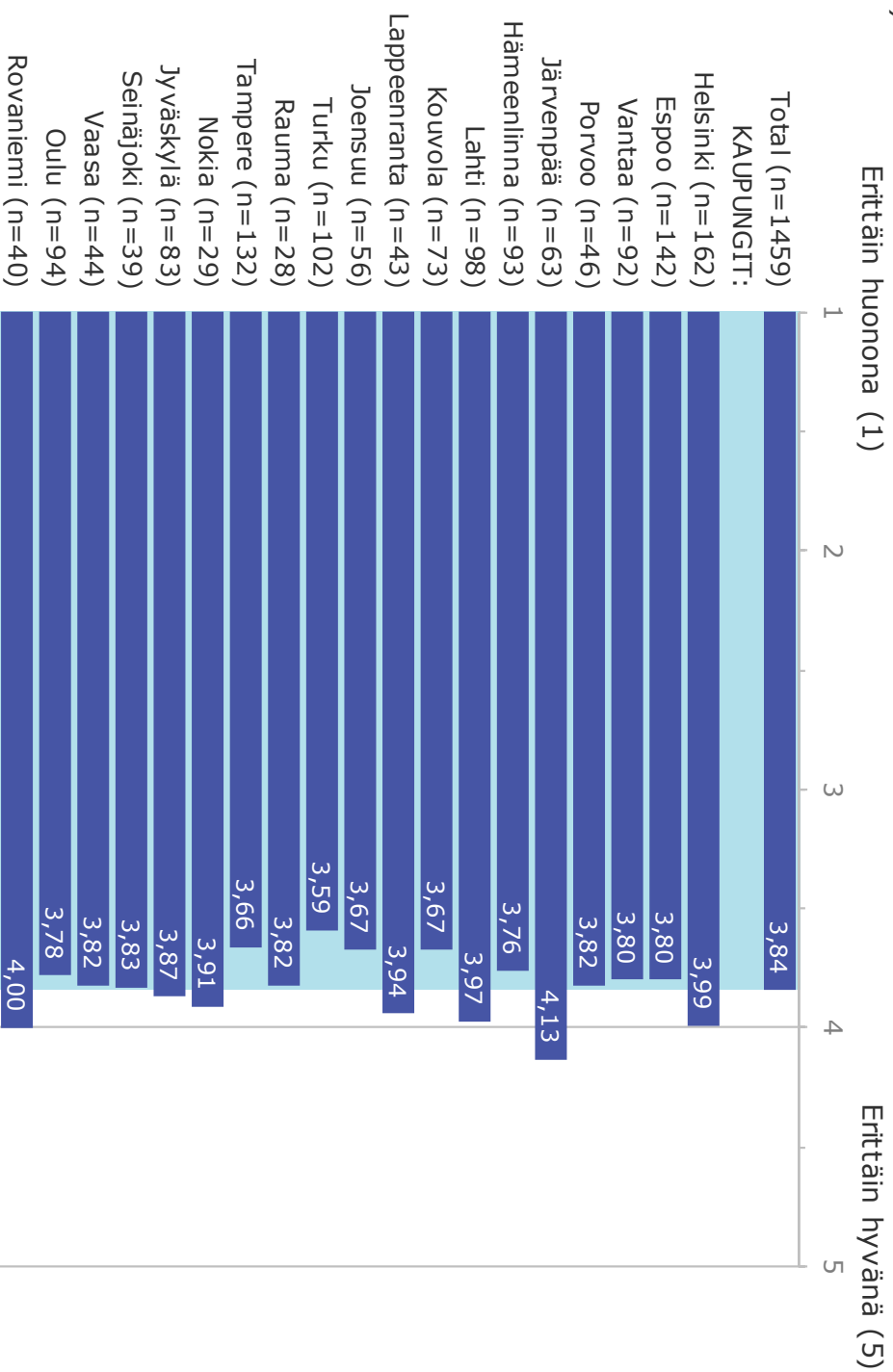
SUOMEN
TAITEILIJAIN
SEURA

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

Total (n=1459)

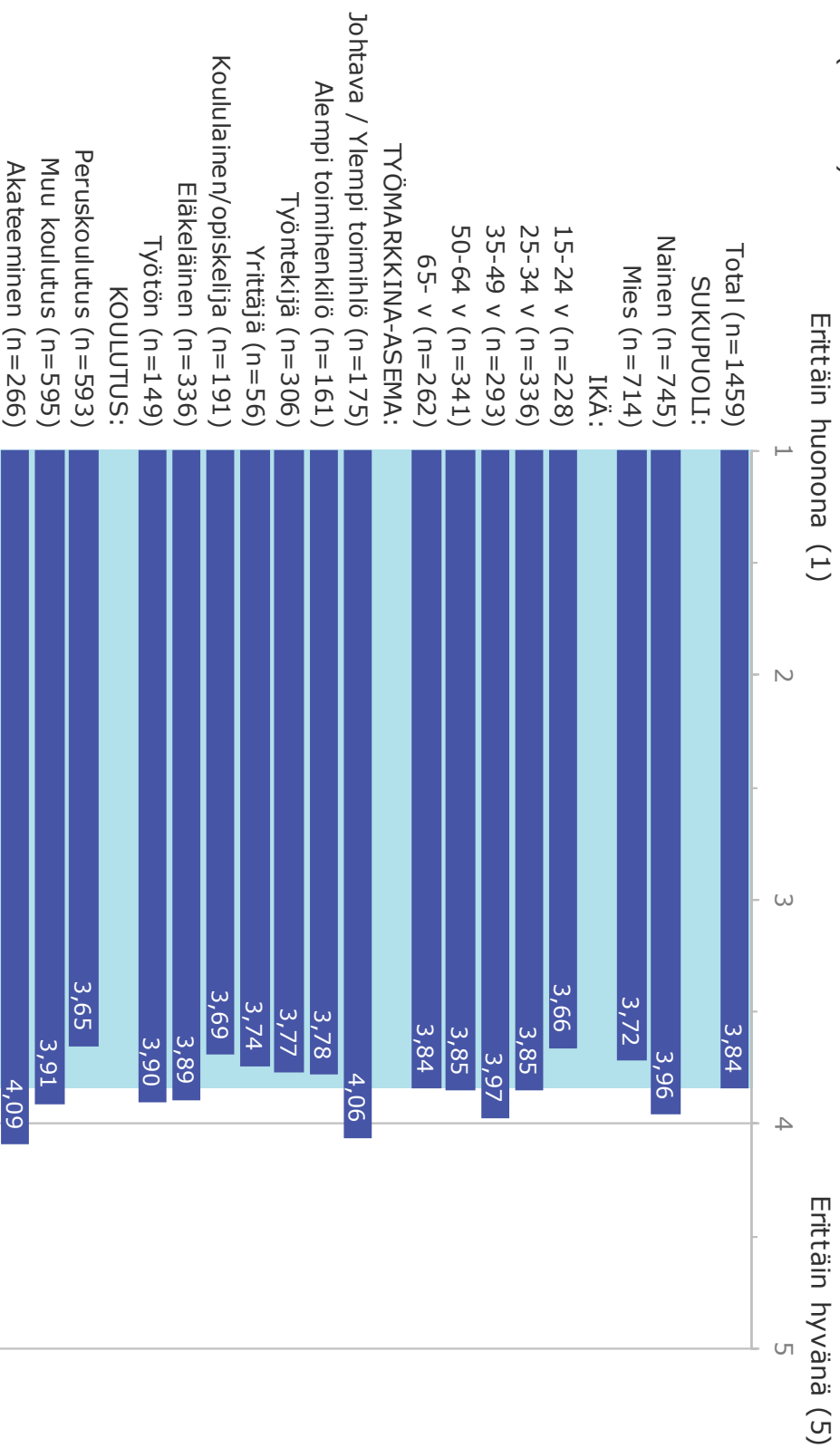

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

Total (n=1459)

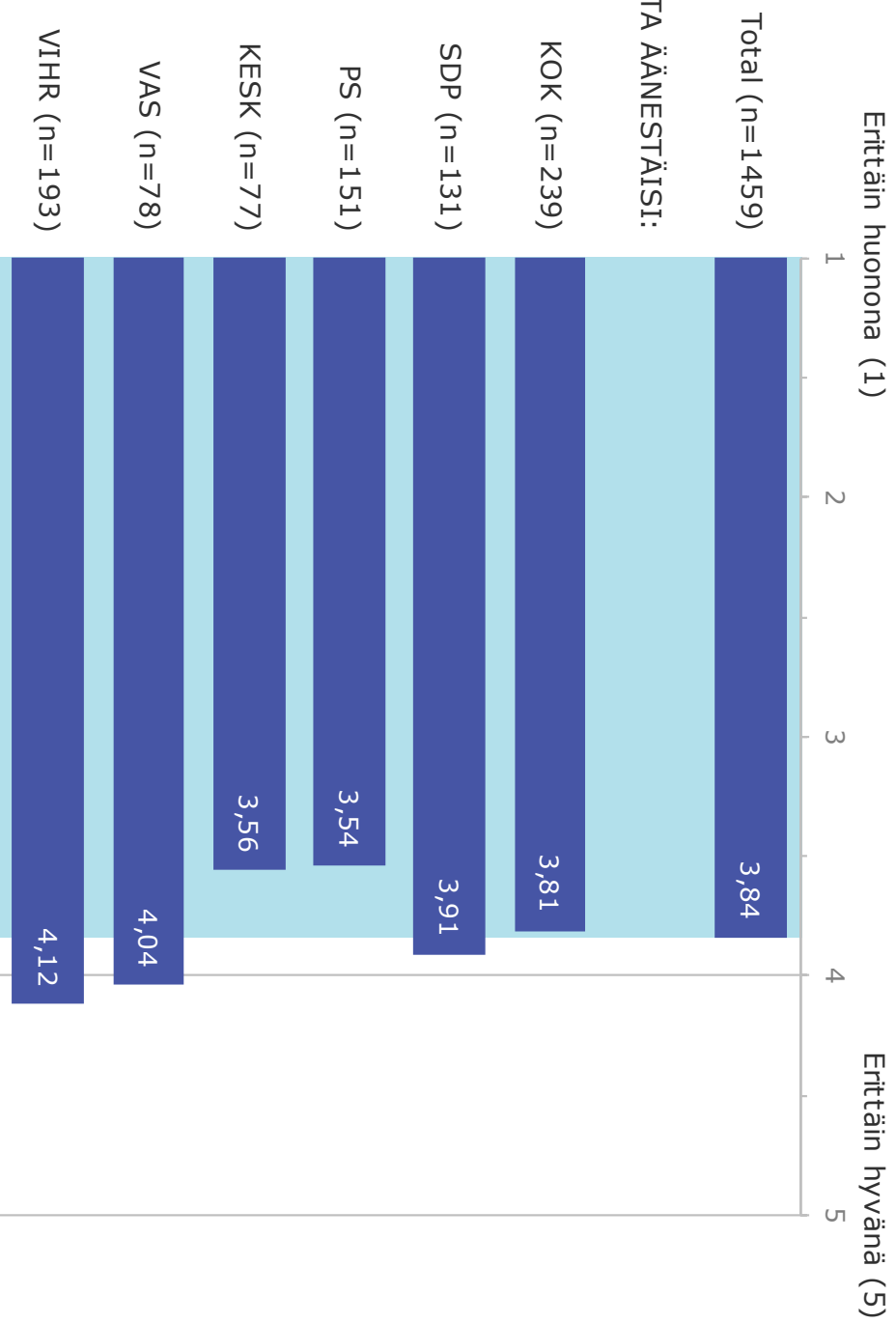

Mielipide taidelainaamon toimintaperiaatteesta

Suomen kymmenistä taidelainaamoista voi hankkia kuukausittaisella osamaksulla taideteoksia, kuten maalauksia, veistoksia, valokuvia ja grafiikkaa. Kuukausimaksu vaihtelee tyypillisesti muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin riippuen teoksen hinnasta ja osamaksusopimuksen pituudesta. Taideteoksen voi myös palauttaa tai vaihtaa toiseen.

Kuinka hyvänä pidät taidelainaamojen toimintaperiaatetta?

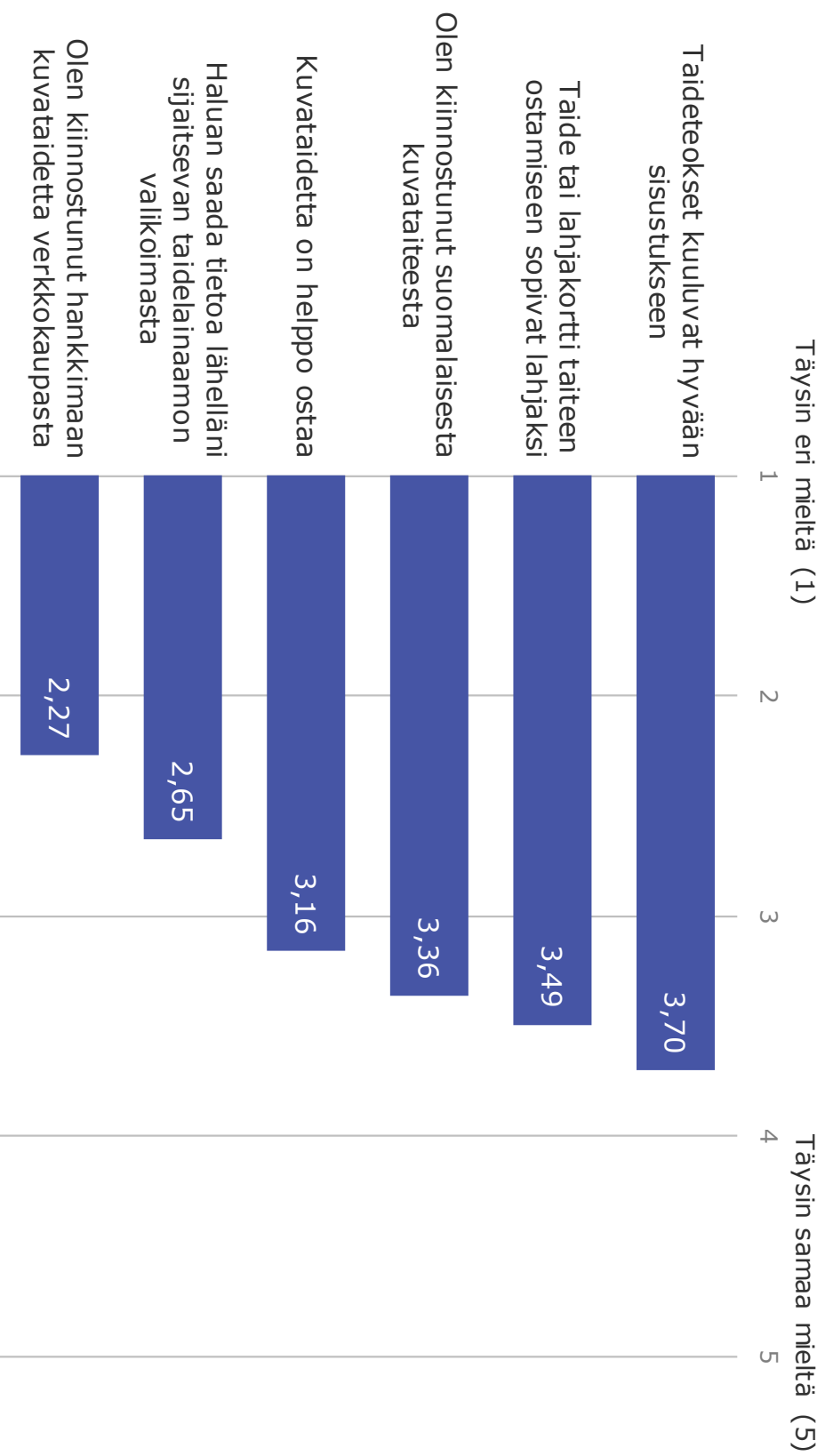
Total (n=1459)

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Total (n=1459)

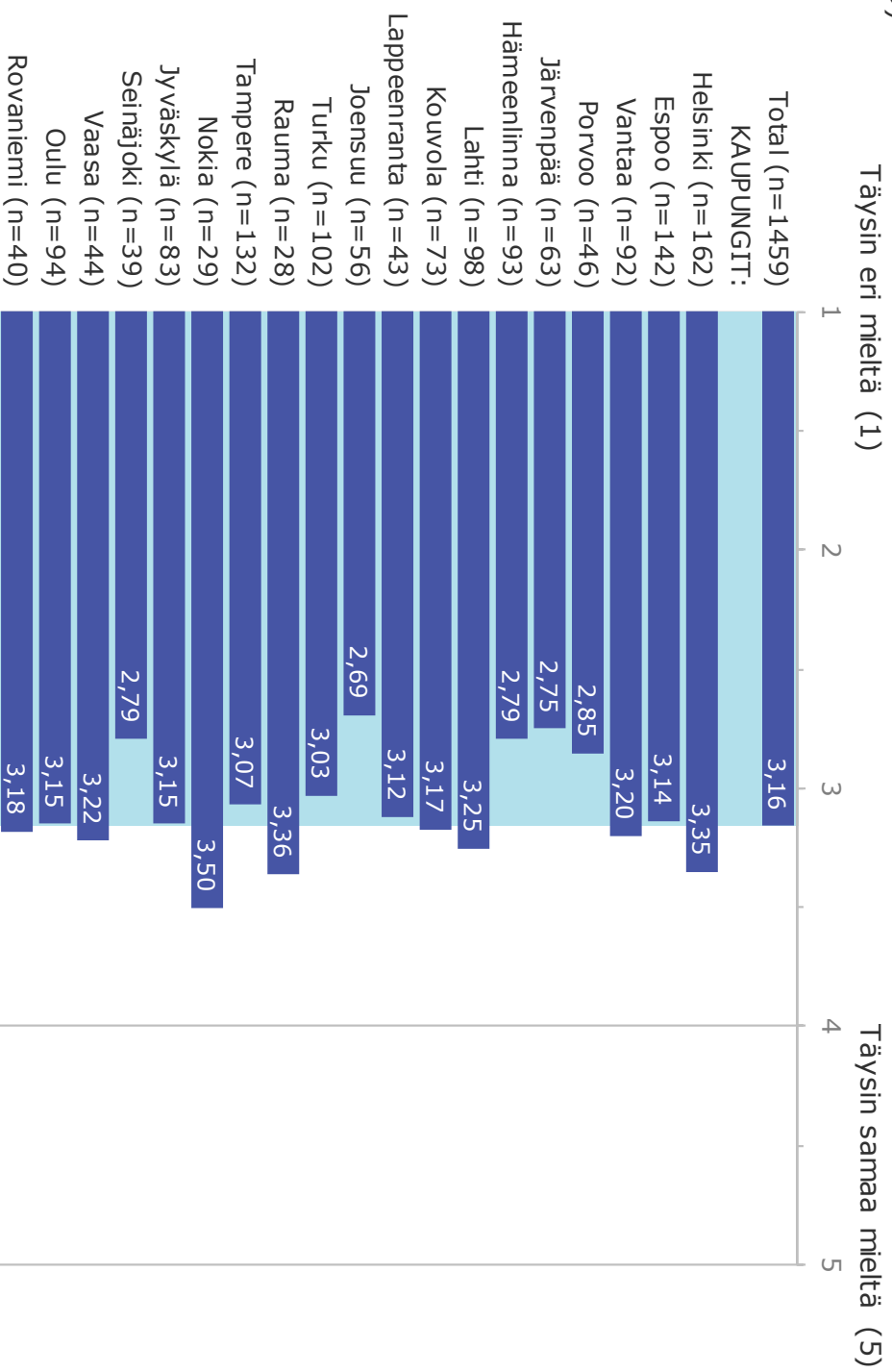

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Kuvataidetta on helppo ostaa

Total (n=1459)

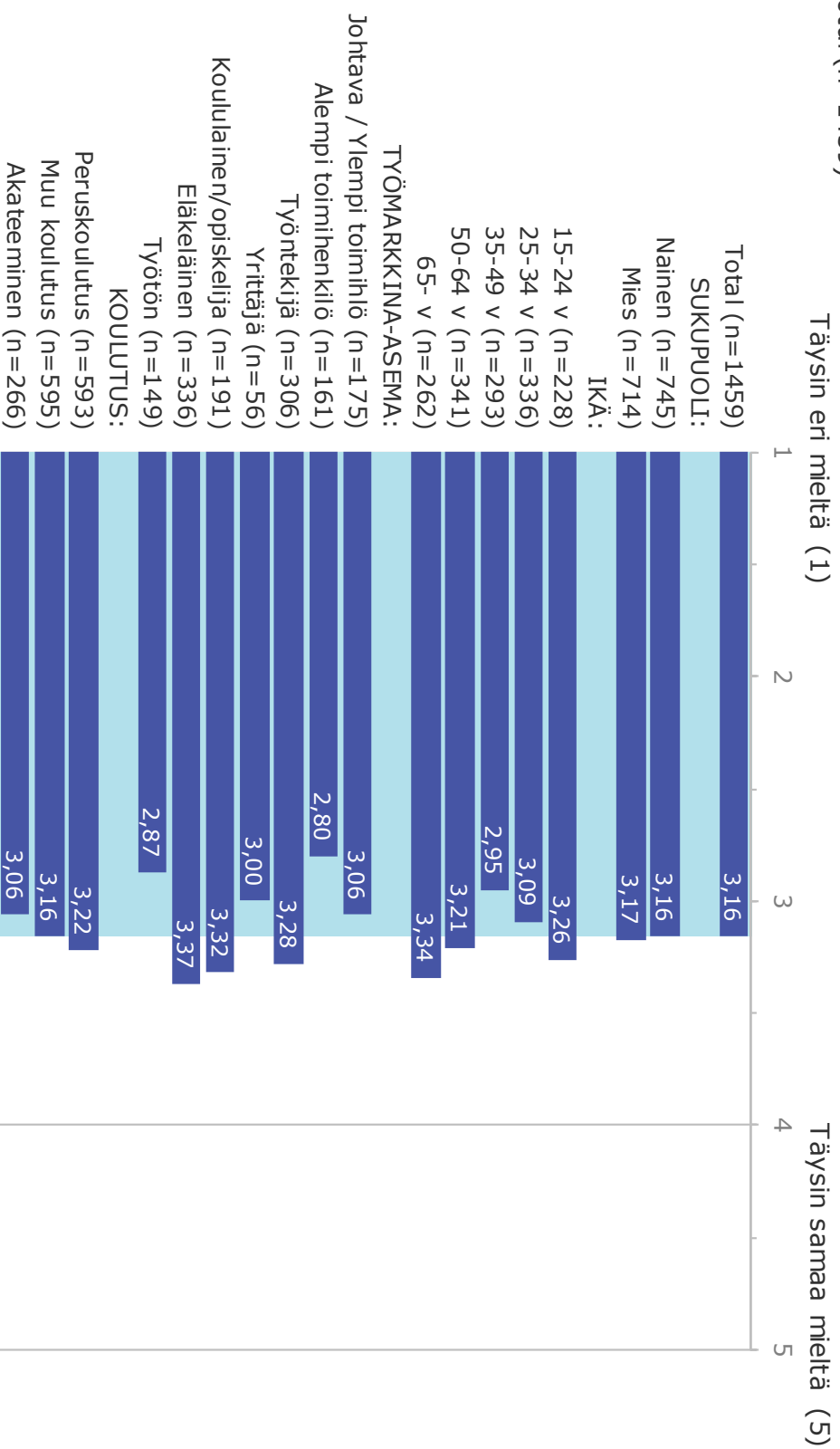

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Kuvataidetta on helppo ostaa

Total (n=1459)

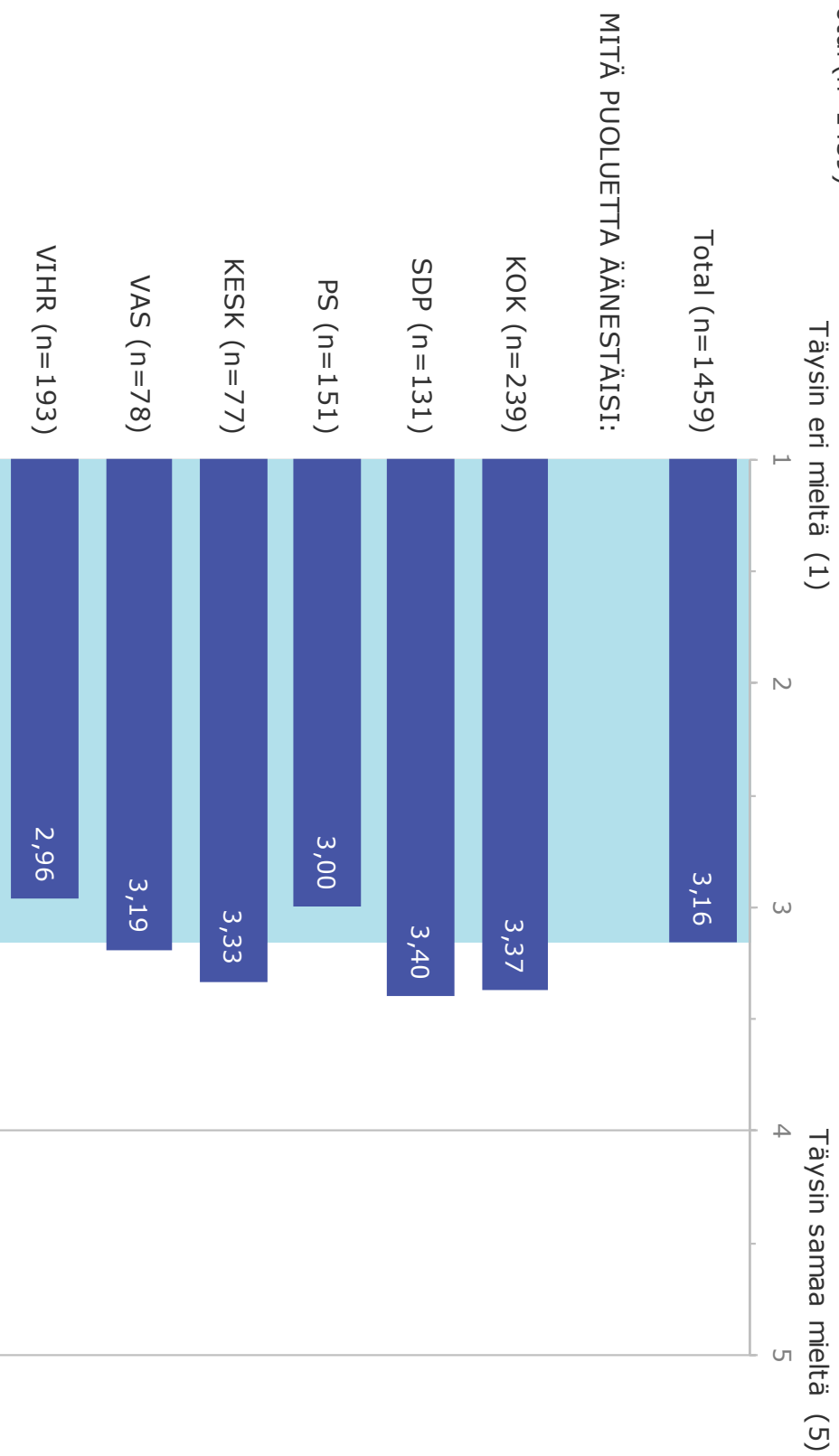

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Kuvataidetta on helppo ostaa

Total (n=1459)

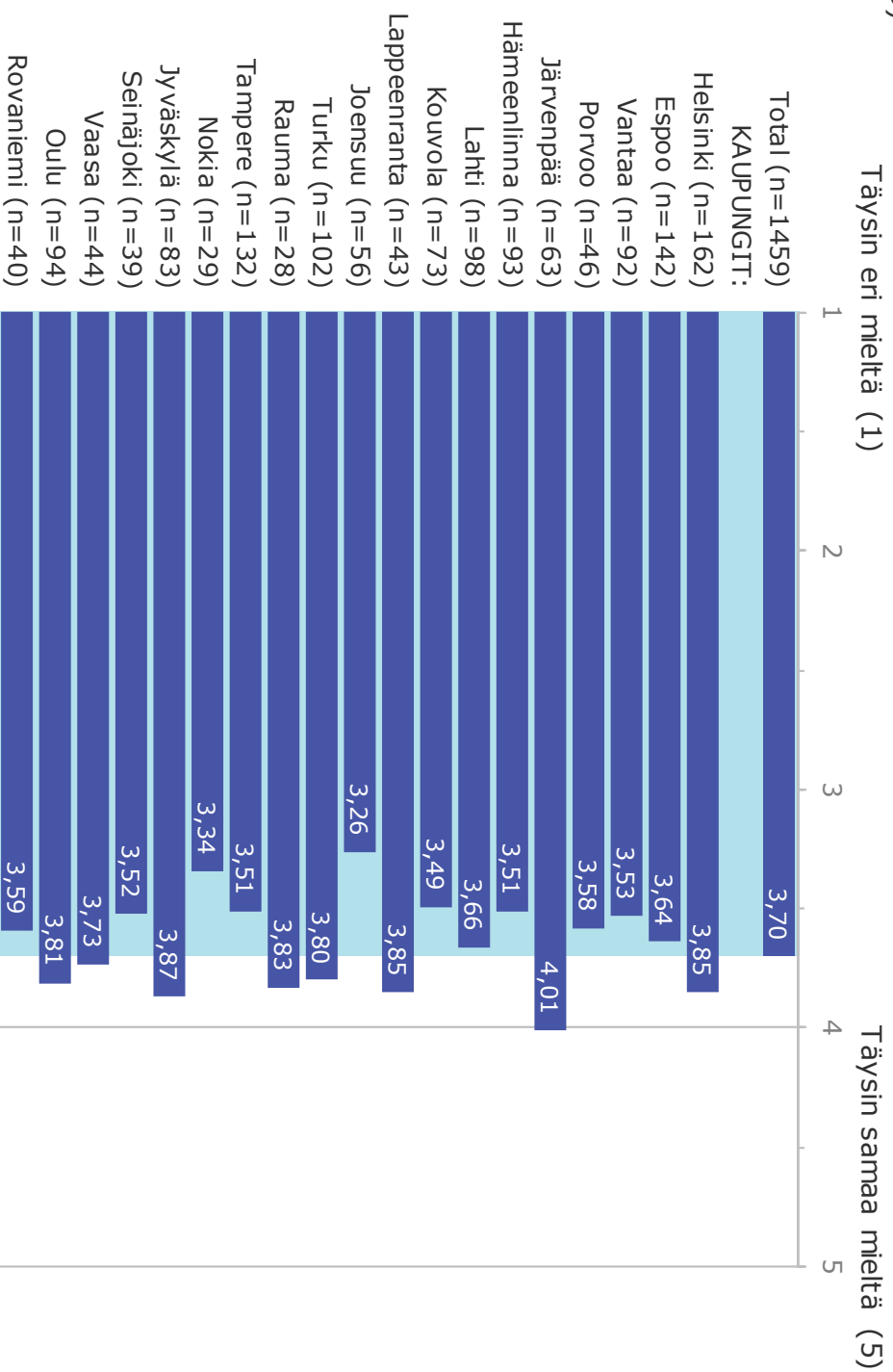

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

Total (n=1459)

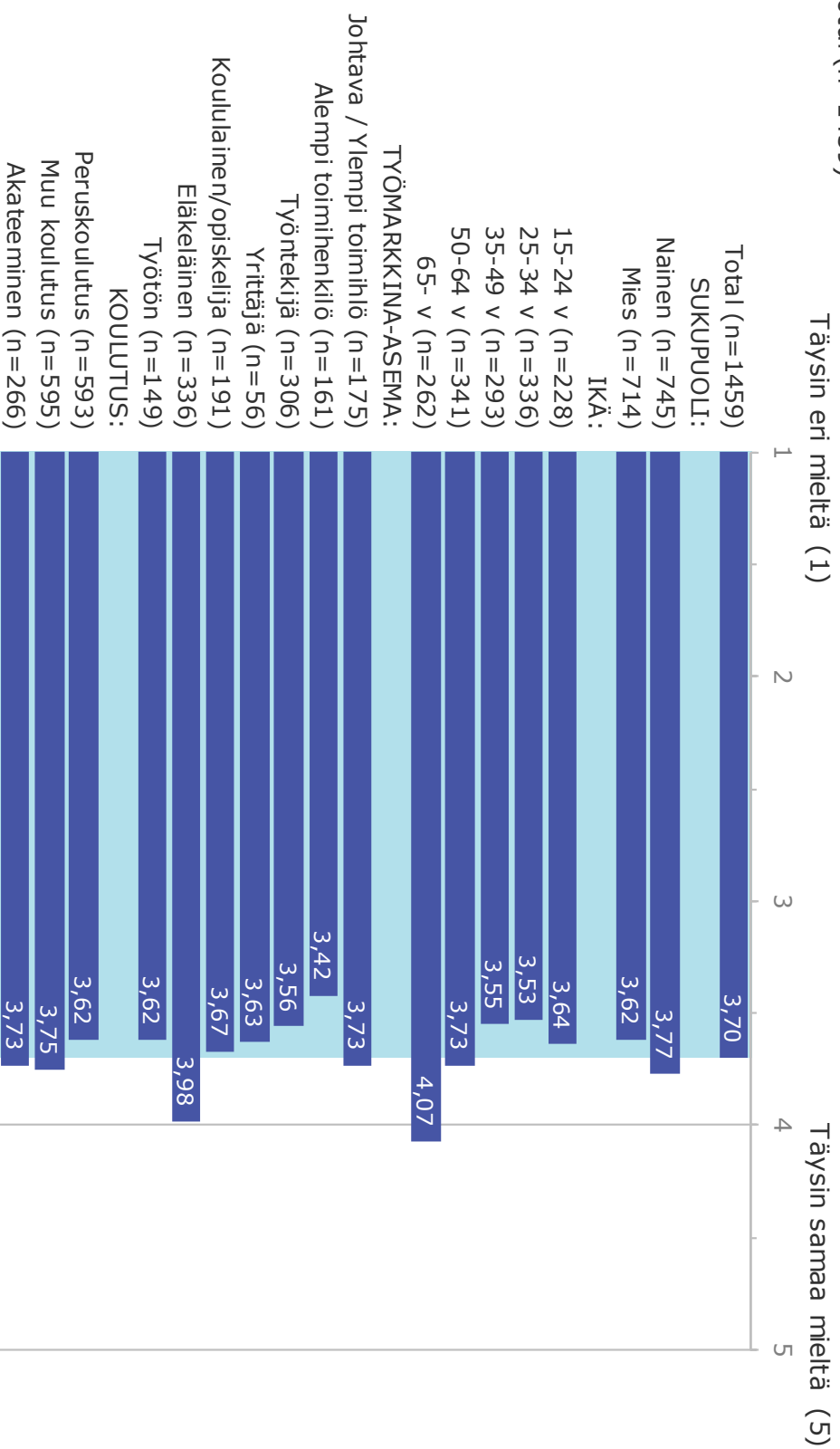

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

Total (n=1459)

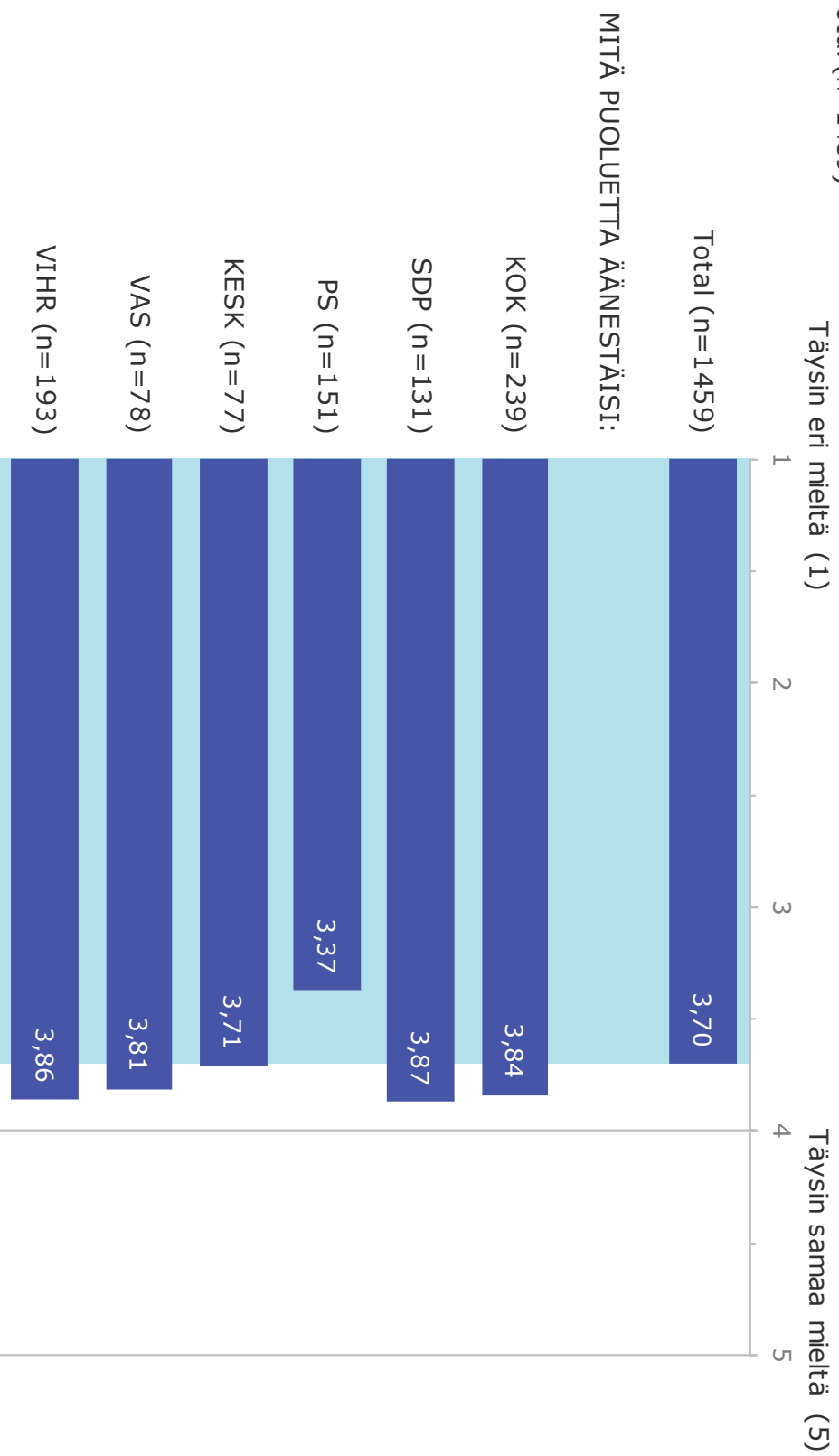

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taideteokset kuuluvat hyvään sisustukseen

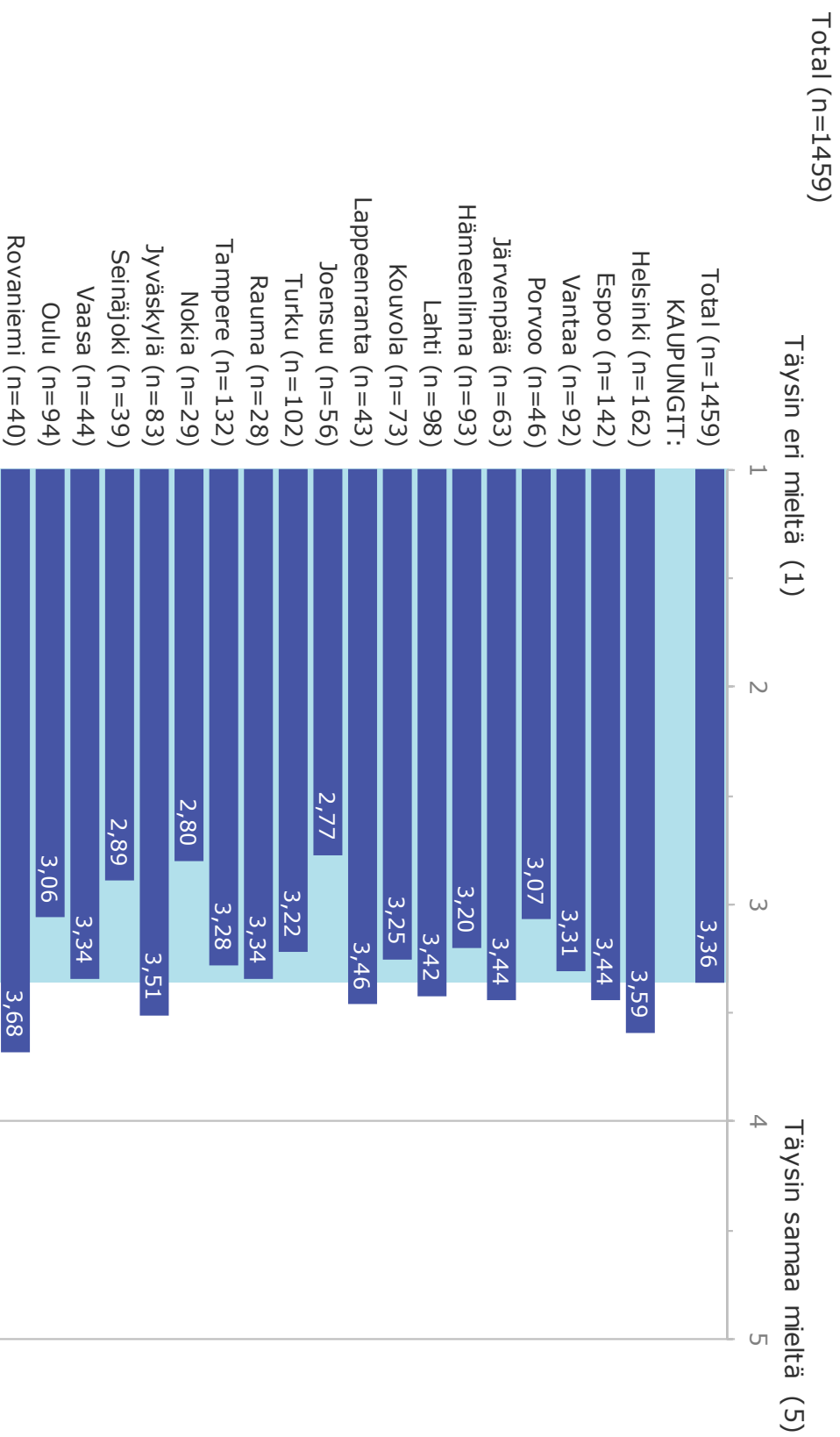
Total (n=1459)

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

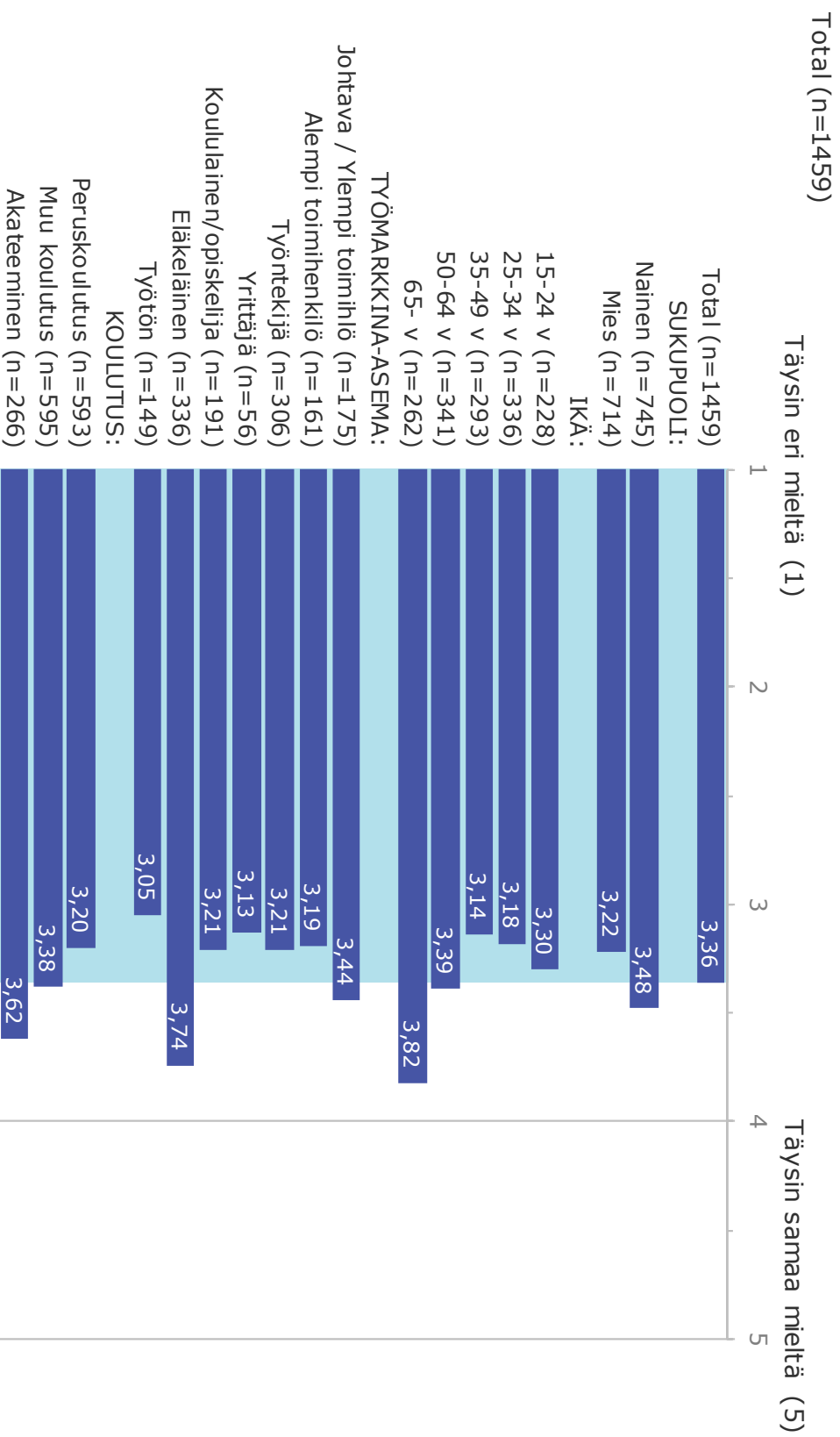
Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

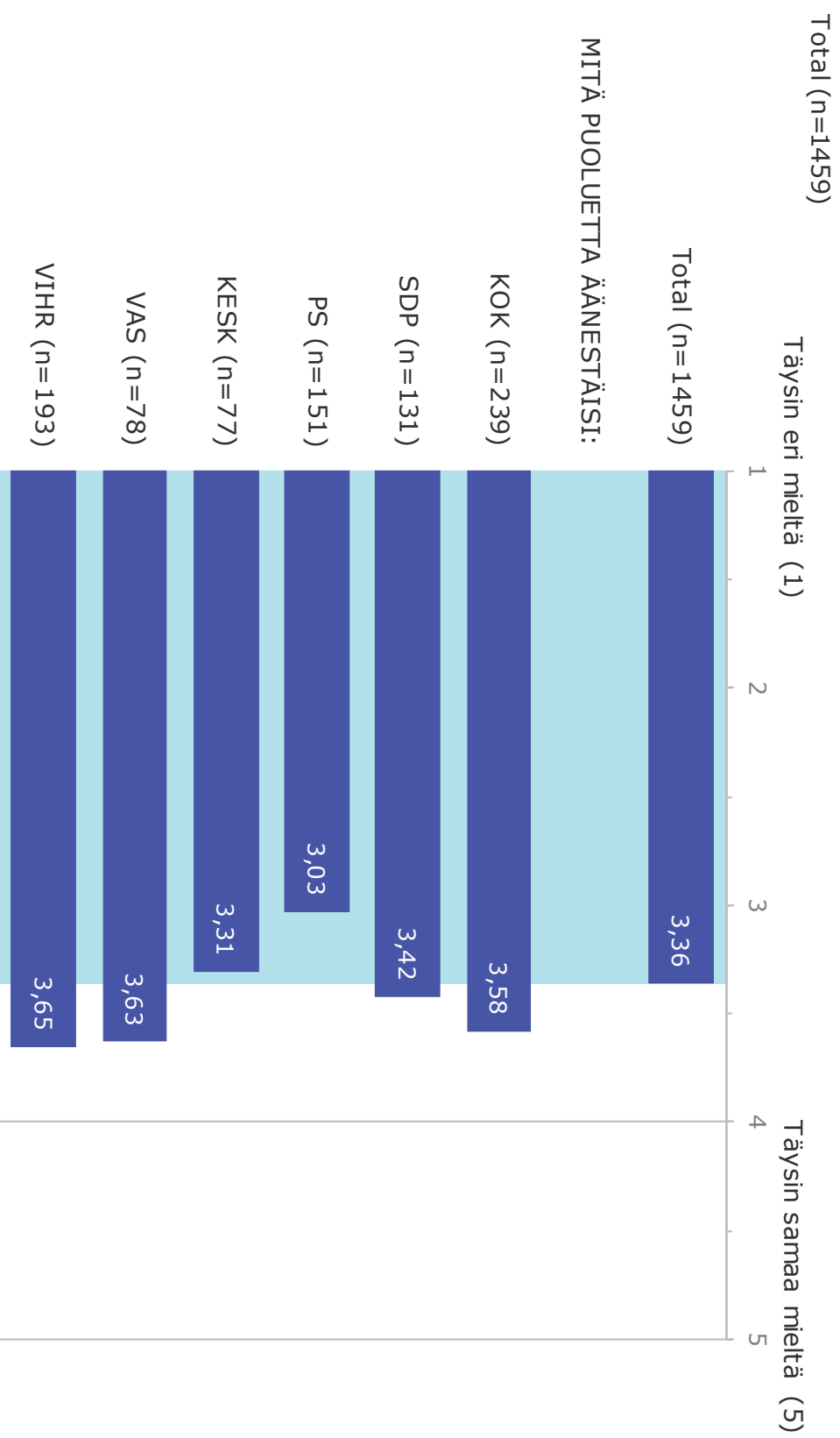
Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Olen kiinnostunut suomalaisesta kuvataiteesta

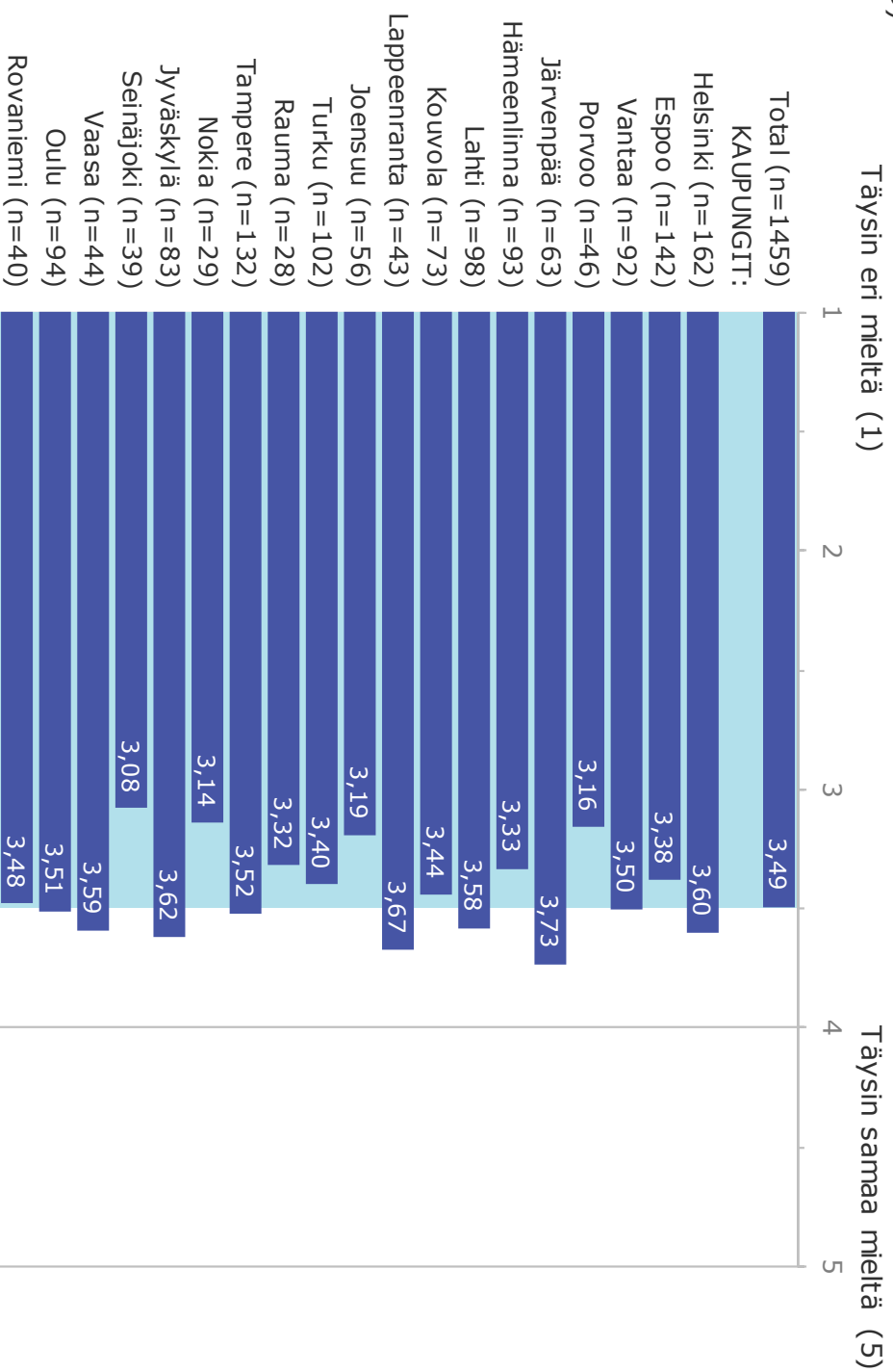

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

Total (n=1459)

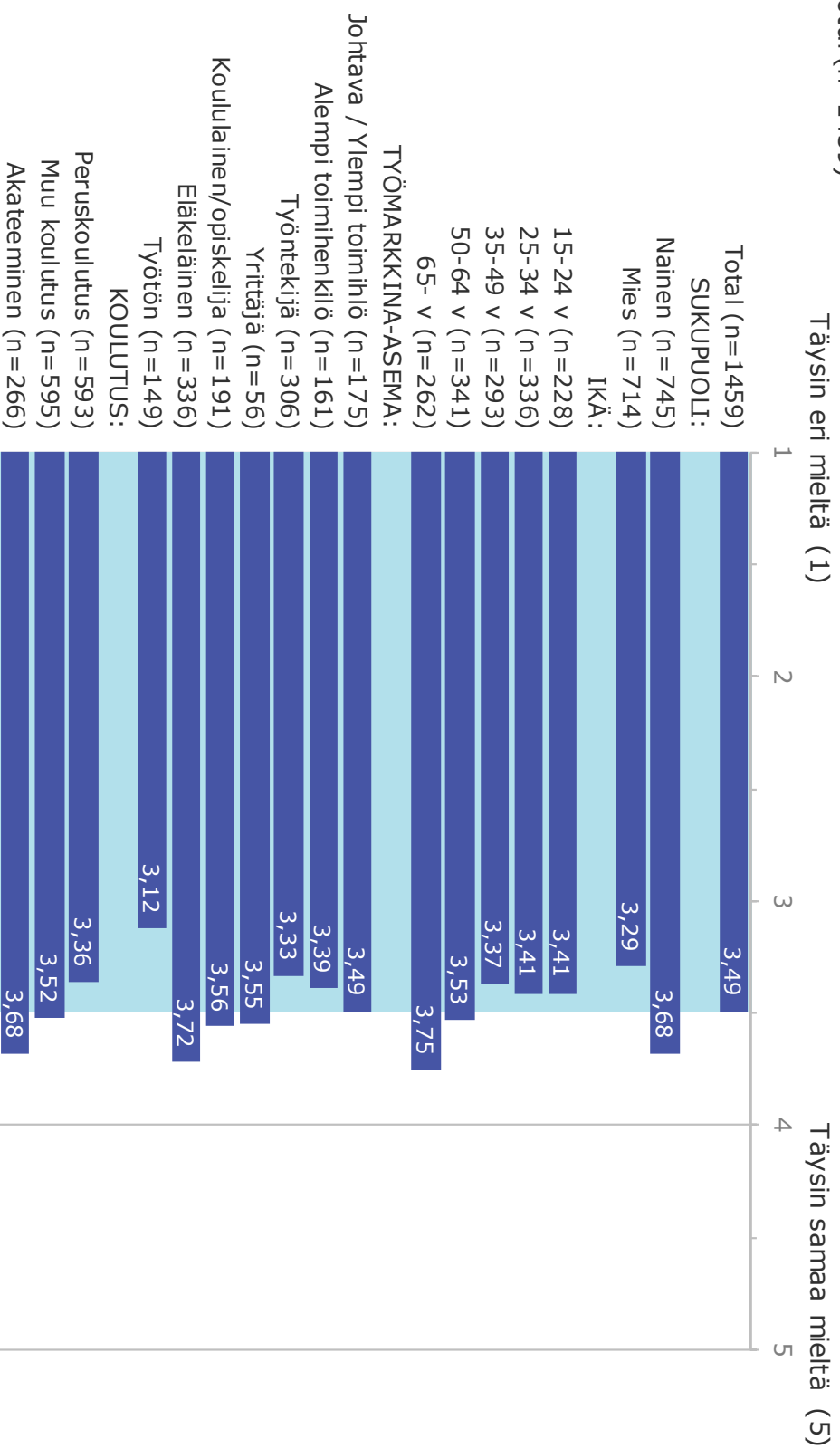

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

Total (n=1459)

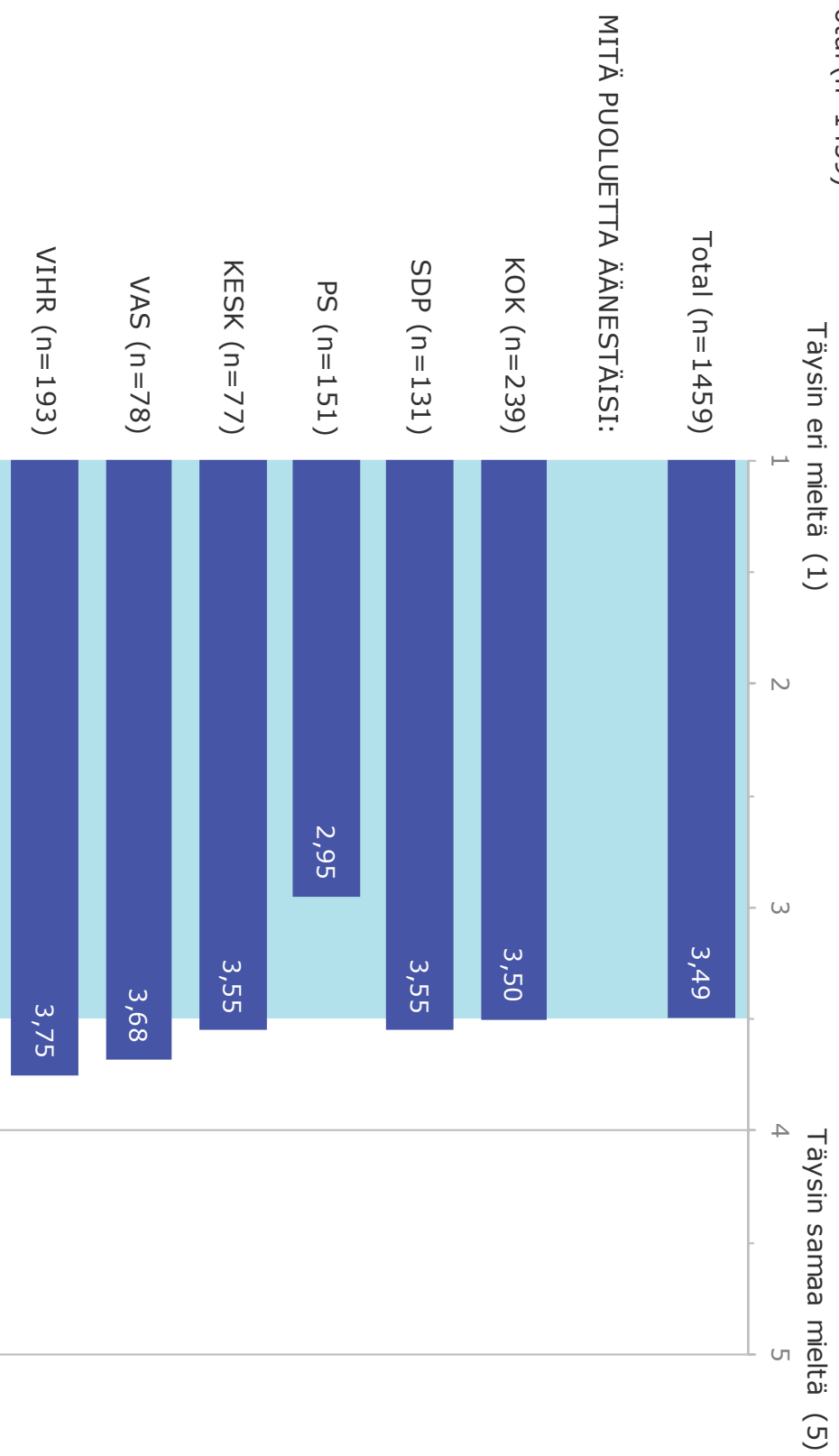

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Taide tai lahjakortti taiteen ostamiseen sopivat lahjaksi

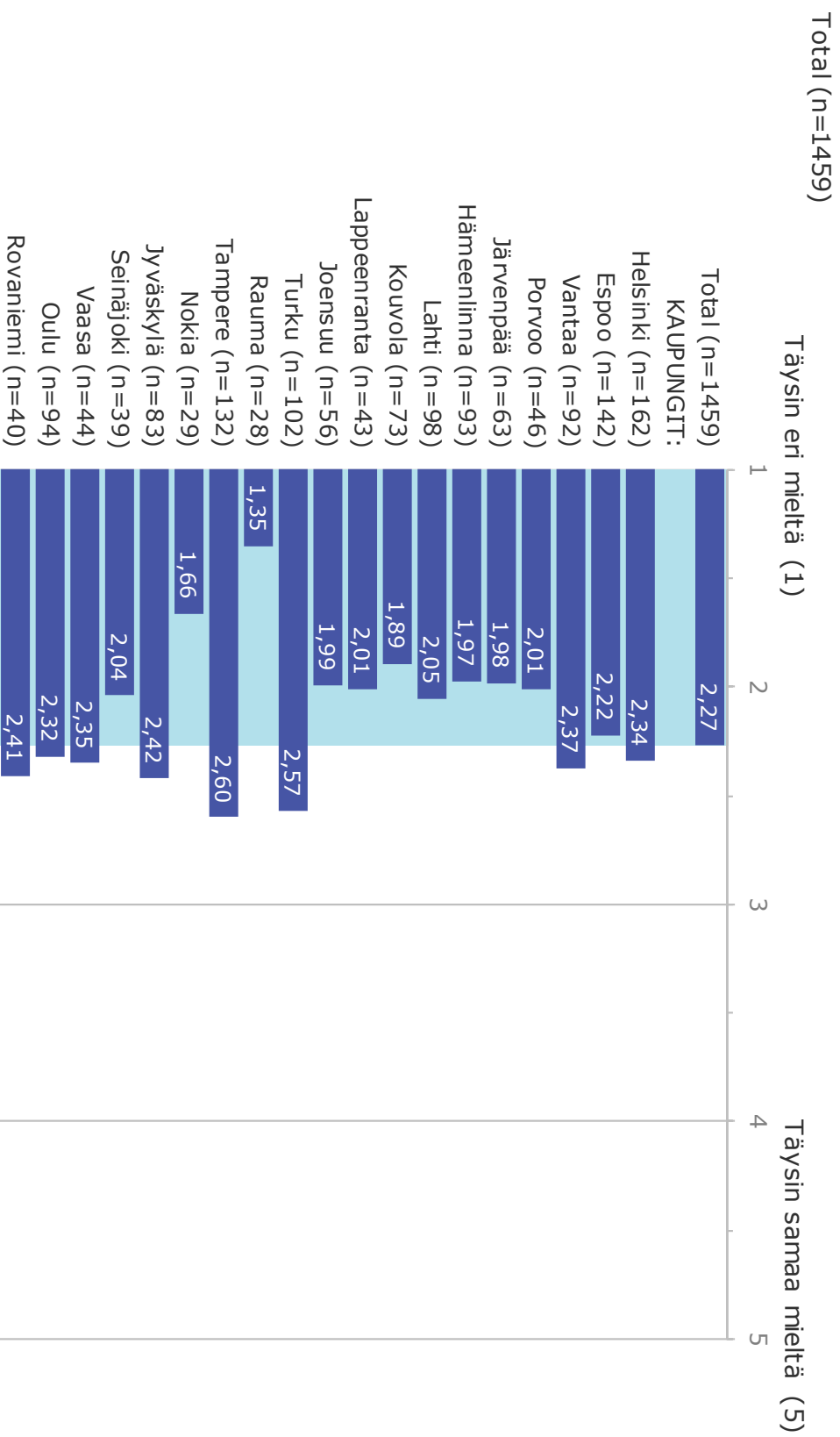
Total (n=1459)

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

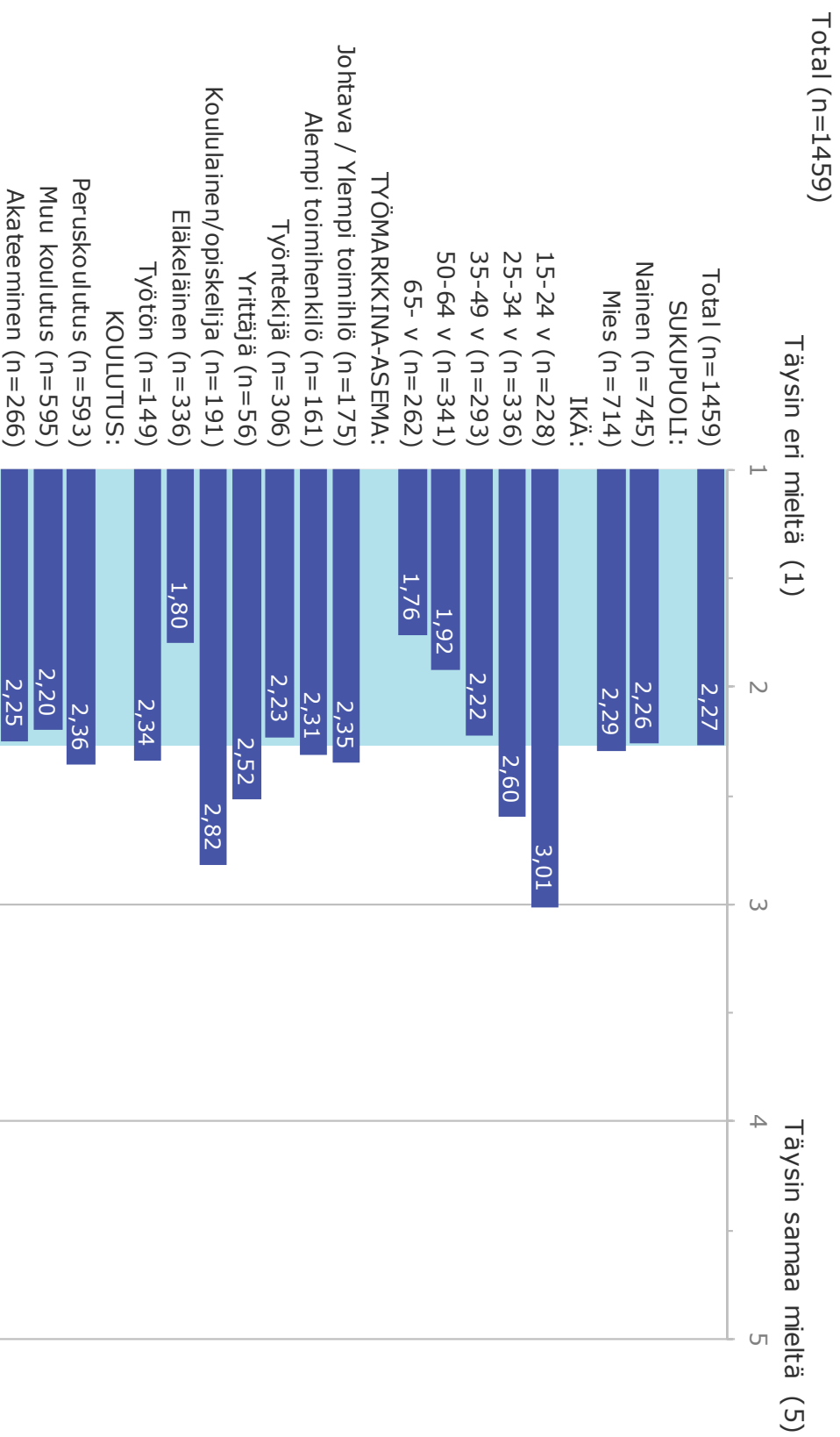
Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

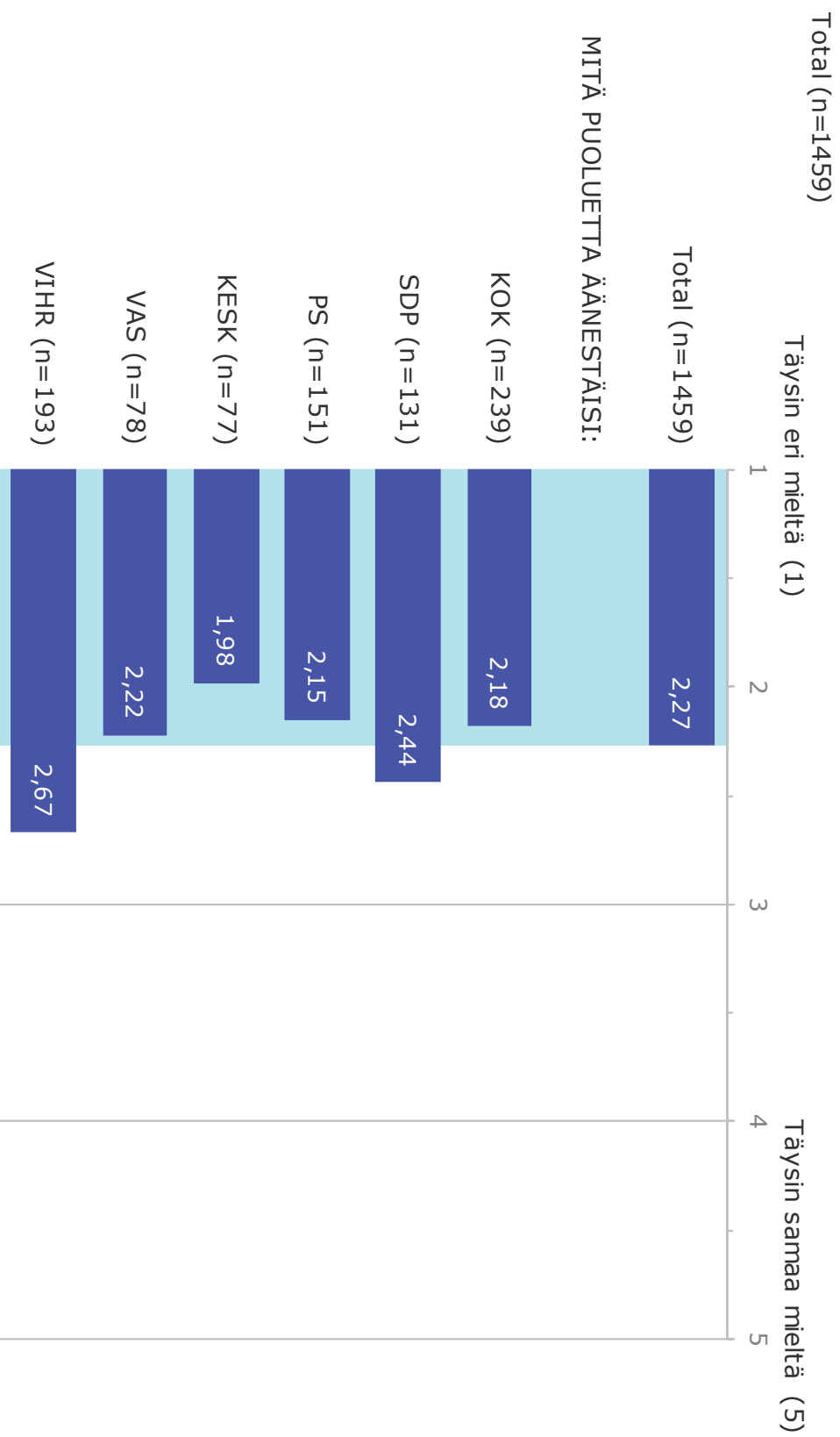
Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Olen kiinnostunut hankkimaan kuvataidetta verkkokaupasta

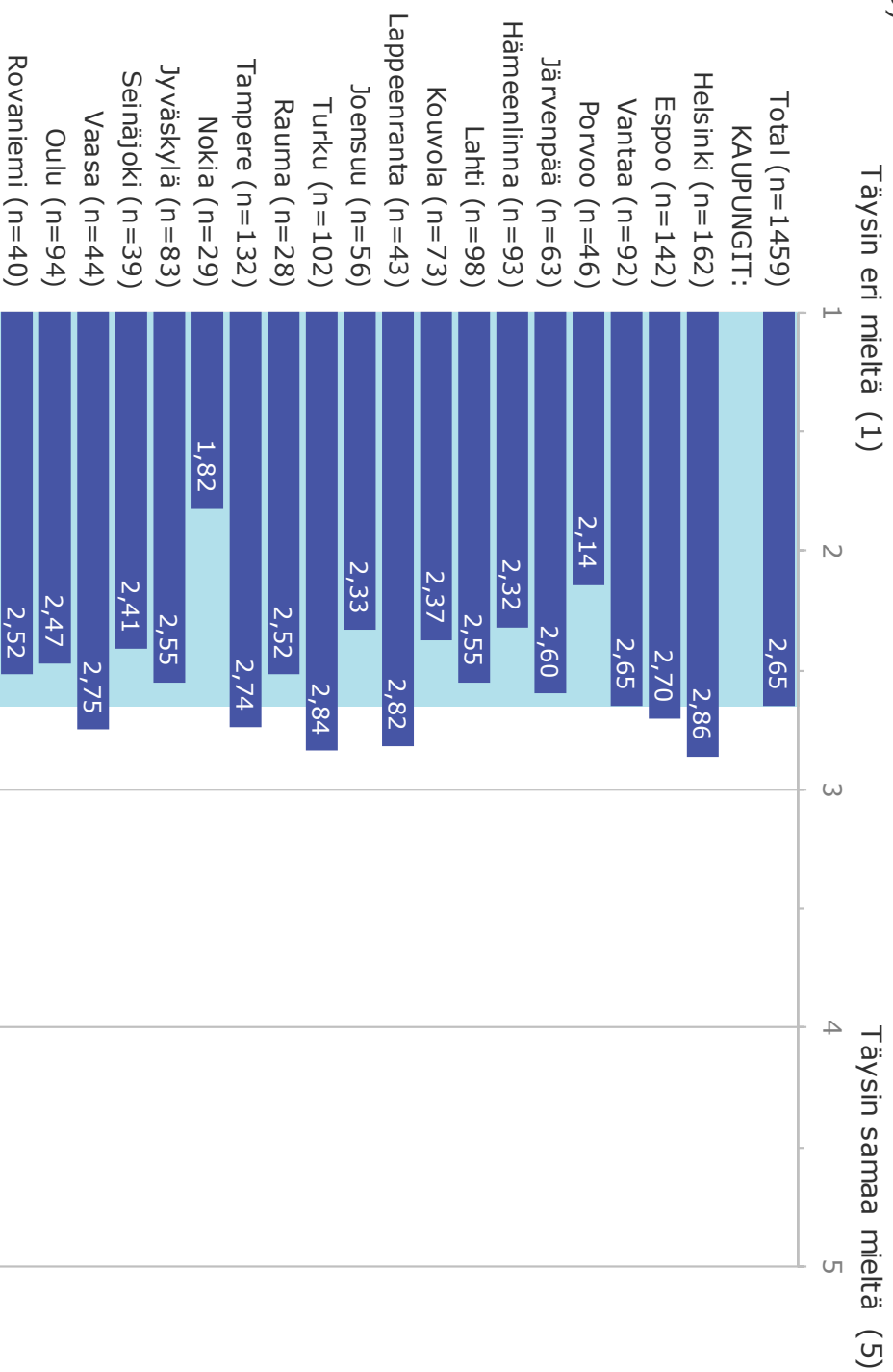

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

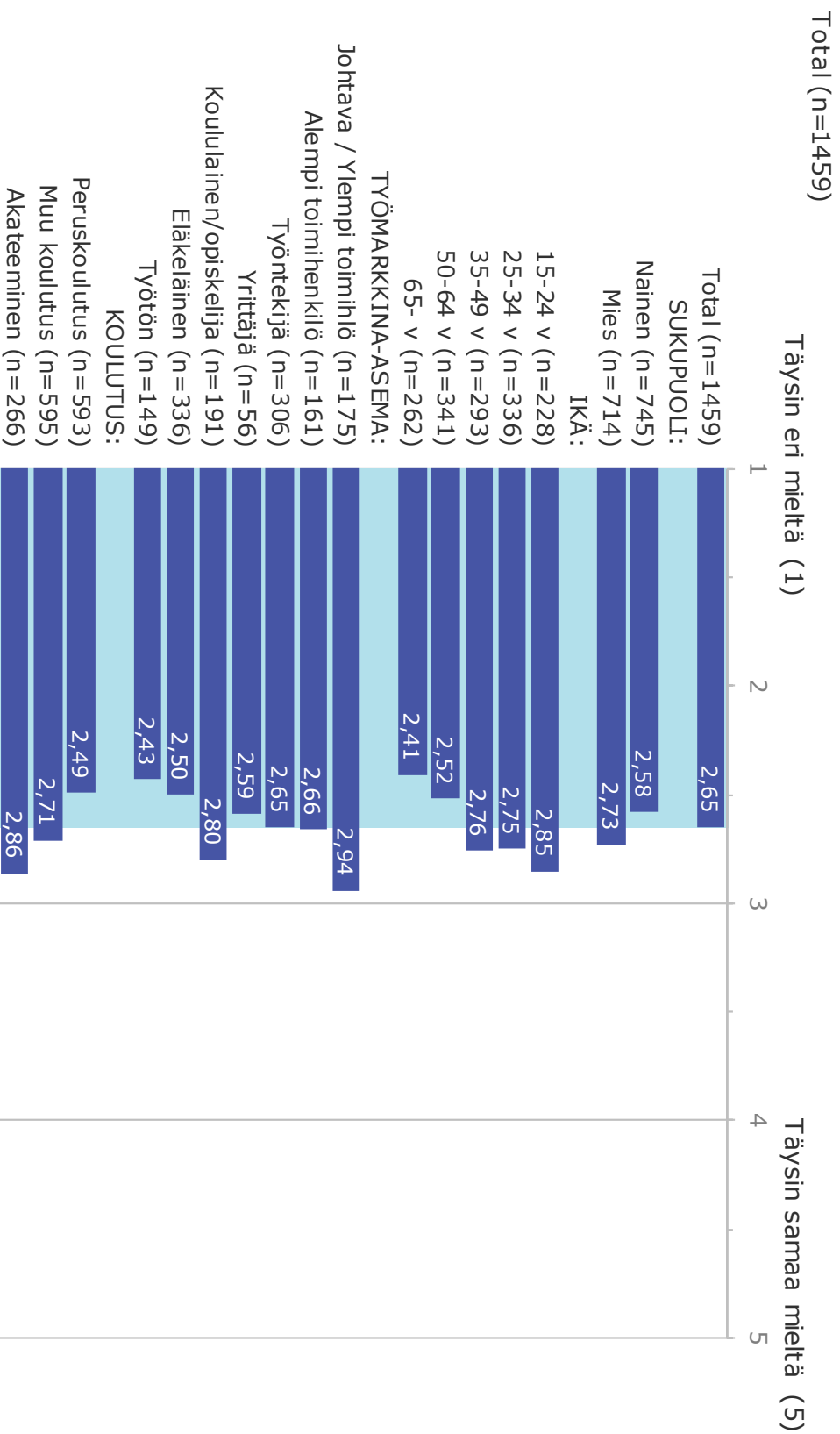
Total (n=1459)

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

Väittämät taiteesta

Arvioi kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa.

Haluan saada tietoa lähelläni sijaitsevan taidelainaamon valikoimasta

